

2024

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2024 roku

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2024 roku

Opracowano w Biurze Prewencji oraz Biurze Komunikacji na podstawie sprawozdań statystycznych i rocznych informacji Oddziałów Regionalnych KRUS.

© Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego 2025

www.gov.pl/krus

Spis treści

Wstęp	5
I. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników	7
A. Wypadki przy pracy rolniczej	7
1. Wypadki zgłoszone	7
2. Decyzje podjęte w sprawie jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej	7
2.1. Wypadki zakończone odmową prawa do jednorazowego odszkodowania	8
2.2. Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań, grupy zdarzeń i ich skutki zdrowotne	8
2.2.1. Wskaźnik wypadkowości	9
2.2.2. Struktura wypadków według grup zdarzeń	11
2.2.3. Skutki zdrowotne wypadków przy pracy rolniczej	11
2.2.4. Wypadki śmiertelne	14
B. Choroby zawodowe rolników	17
II. Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	21
1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS	21
2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków rolników przy pracy w gospodarstwie rolnym	25
2.1. Powierzchnia i profil gospodarstw, w których zgłoszono wypadki	26
2.2. Miejsce zdarzenia	27
2.3. Rodzaj wykonywanej pracy	29
2.4. Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń wykorzystywanych w działalności rolniczej	30
2.5. Wypadki według pory dnia, dni tygodnia	31
2.6. Przyczyny wypadków	32
2.7. Grupy wypadkowe	34
3. Dobrowolne i nieodpłatne szkolenia dla ubezpieczonych i ich rodzin	46
4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczymi chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym	54
4.1. Konkursy wiedzy	54
4.2. Przeglądy gospodarstw i prac polowych	76
4.3. Stoiska informacyjno-prewencyjne	78
4.4. Pokazy i wystawy	81
4.5. Popularyzowanie zasad bezpiecznej pracy za pośrednictwem środków masowego przekazu	84
5. Udział Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego	86
6. Oddziaływanie KRUS na rzecz właściwej produkcji i dystrybucji środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej	88
7. Współpraca z NFZ	90
8. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS	91
Podsumowanie	92
Wnioski	96
Załączniki	97

Wstęp

Publikacja *Wypadki przy pracy rolniczej i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w 2024 r.* prezentuje dane statystyczne dotyczące wypadków i chorób zawodowych osób ubezpieczonych w KRUS, analizę ich przyczyn i okoliczności oraz informacje o działaniach prewencyjnych Kasy na rzecz zmniejszenia liczby zdarzeń wypadkowych podjętych w 2024 roku.

Działalność prewencyjna Kasy stanowi część realizowanych ustawowych zadań. Ich zakres określono w art. 63 ust.1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. (Dz. U. 2025, poz. 197 z późn.zm.), w brzmieniu: Kasa prowadzi działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym, obejmującą w szczególności:

- 1) analizowanie przyczyn tych wypadków i chorób;
- 2) prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej;
- 3) upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczymi chorobami zawodowymi, a także znajomości zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz zasad postępowania w razie wypadku;
- 4) podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

W 2024 roku działalność prewencyjną Kasy prowadzono w ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, którego inauguracja miała miejsce w 2023 roku. Powyższy projekt integruje wszystkie aktywności prewencyjne prowadzone przez Kasę, których celem jest upowszechnianie *Zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym* oraz *Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat*. Wśród realizowanych działań prewencyjnych znajdują się: kampanie, szkolenia, konkursy, stoiska informacyjno-prewencyjne, publikacje, dystrybucja materiałów edukacyjnych, działania na rzecz właściwej produkcji i dystrybucji bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników, a także wspieranie rozwoju ratownictwa przedlekarskiego na obszarach wiejskich. Dzięki ww. inicjatywom rolnicy mają sposobność pozyskiwać informacje na temat zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym i efektywnie minimalizować ryzyko wypadków w gospodarstwie rolnym. Udział w aktywnościach prewencyjnych organizowanych przez Kasę jest dobrowolny i nieodpłatny.

W 2024 roku w porównaniu do 2023 roku odnotowano spadek zarówno liczby wypadków zgłaszanych do Kasy jak i liczby wypłaconych jednorazowych odszkodowań – odpowiednio o 779 (7,3%) i 587 (7,0%). Liczba wypadków śmiertelnych zmniejszyła się z 45 w 2023 r. do 38 w 2024 r., tj. o 7 (15,6%). W szerszej perspektywie, w latach 1993–2024, liczba zdarzeń zgłoszonych do jednostek Kasy spadła o ponad 80%, z ok. 66 tys. do ok. 10 tys., a także jednorazowych odszkodowań z ponad 42 tys. do ok. 8 tys., wypadków śmiertelnych z 286 do 38,

a wartość wskaźnika wypadkowości (liczby wypadków zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania przypadającej na 1000 ubezpieczonych) z 24,6 do 7,8.

Statystyki wypadków przy pracy i chorób zawodowych wskazują, że obrane dotychczas kierunki działań prewencyjnych oraz ich formy są skuteczne. Wskazane jest zatem kontynuowanie dotychczasowej strategii prowadzenia działalności prewencyjnej mającej na celu uświadomienie rolnikom zagrożeń związanych z ich codzienną pracą oraz popularyzowanie sposobów ograniczania ryzyka wypadkowego poprzez promowanie rozwiązań technicznych i technologicznych zwiększających bezpieczeństwo i komfort produkcji rolniczej.

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej Kasy pod adresem www.gov.pl/krus, w zakładce Prewencja.

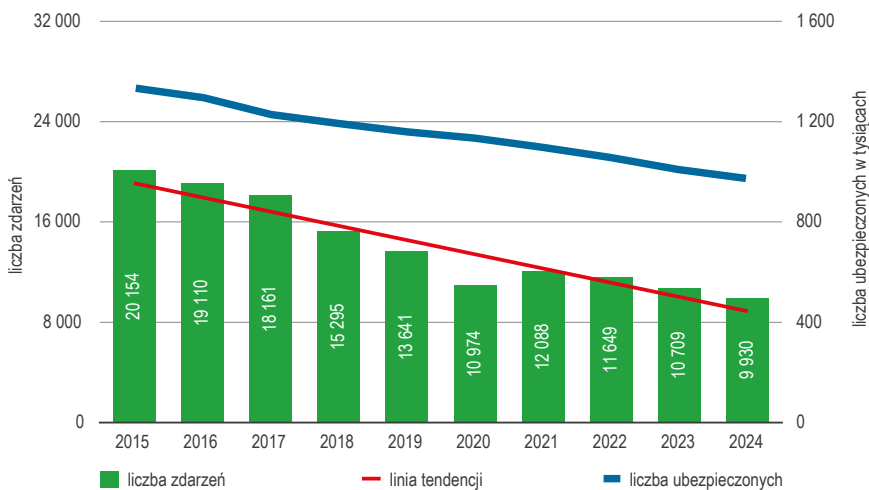
I. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników

A. Wypadki przy pracy rolniczej

1. Wypadki zgłoszone

W 2024 roku do KRUS zgłoszono 9 930 zdarzeń wypadkowych, o 779 (7,3%) mniej niż w 2023 roku, przy spadku liczby ubezpieczonych o 47 542 (4,6%) z 1 032 390 do 984 848 osób. Od 2015 roku liczba zgłoszonych wypadków zmniejszyła się o ponad połowę, tj. 10 224 (50,7%), a osób ubezpieczonych o 390 614 (28,4%).

Wykres 1. Zdarzenia zgłoszone jako wypadki przy pracy rolniczej w latach 2015–2024 na tle liczby ubezpieczonych

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Zestawienie danych na temat zgłoszonych wypadków w latach 2015–2024 w podziale na województwa przedstawiono w załączniku nr 1.

2. Decyzje podjęte w sprawie jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej

Do jednostek terenowych KRUS wpłynęły 10 072 wnioski o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej. Decyzje podjęto wobec 10 357 wypadków (łącznie z wnioskami niezadowolonymi w 2023 roku i 85 sprawami z odwołań sądowych).

Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (bez względu na zdrowotne skutki wypadku) uznano 9 378 zdarzeń, o 733 (7,3%) mniej niż w poprzednim roku.

Wśród zakończonych spraw było:

- 7 835 decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej (73,7% spraw) – w tym 102 na podstawie odwołań;
- 2 563 decyzji odmawiających jednorazowego odszkodowania (24,1% spraw);
- 234 umorzeń z powodu rezygnacji z roszczeń (2,2% spraw).

2.1. Wypadki zakończone odmową prawa do jednorazowego odszkodowania

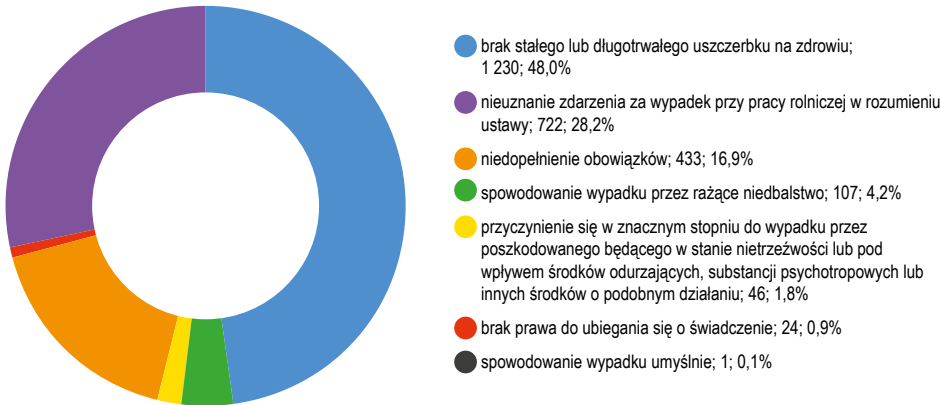
W 2024 roku wydano decyzje odmowne w sprawie 2 563 wypadków, o 305 (10,6%) mniej niż w 2023 roku. Dane o liczbie wypadków zakończonych decyzją odmawiającą prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Decyzje odmowne w latach 2015–2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wypadków zakończonych decyzją odmawiającą prawa do jednorazowego odszkodowania	6 625	5 900	5 787	4 695	4 059	3 328	3 267	3 051	2 868	2 563

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 2. Decyzje odmowne w 2024 roku

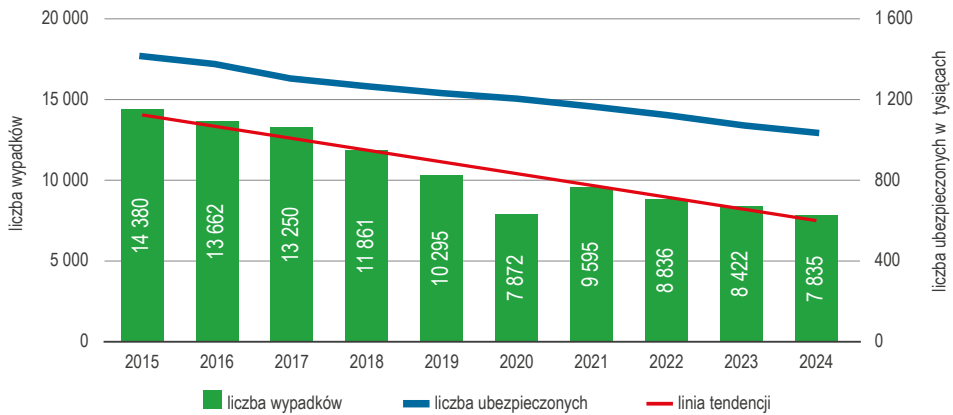

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.2. Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań, grupy zdarzeń i ich skutki zdrowotne

Liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań zmniejszyła się z 8 422 w 2023 roku do 7 835 w 2024 roku, tj. odnotowano ich o 587 (7,0%) mniej niż w roku poprzednim. W ciągu ostatnich dziesięciu lat (od 2015 roku) liczba wydanych decyzji przyznających spadła o 6 545 (45,5%) wypadków.

Wykres 3. Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 na tle liczby ubezpieczonych

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Zestawienie danych na temat liczby wypadków zakończonych wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2015–2024 w podziale na województwa przedstawiono w załączniku nr 2.

Tabela 2. Wiek i płeć osób poszkodowanych w wypadkach w 2024 roku

Wyszczególnienie a – liczba poszkodowanych b – udział % w wypadkach ogółem:	Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych								
		16–17	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej	
Kobiety	a	2 388	0	2	73	331	684	1 236	35	27
	b	30,5%	0,0%	0,1%	0,9%	4,2%	8,7%	15,8%	0,5%	0,3%
Mężczyźni	a	5 447	1	9	431	953	1 470	1 736	816	31
	b	69,5%	0,1%	0,1%	5,4%	12,2%	18,8%	22,2%	10,3%	0,4%

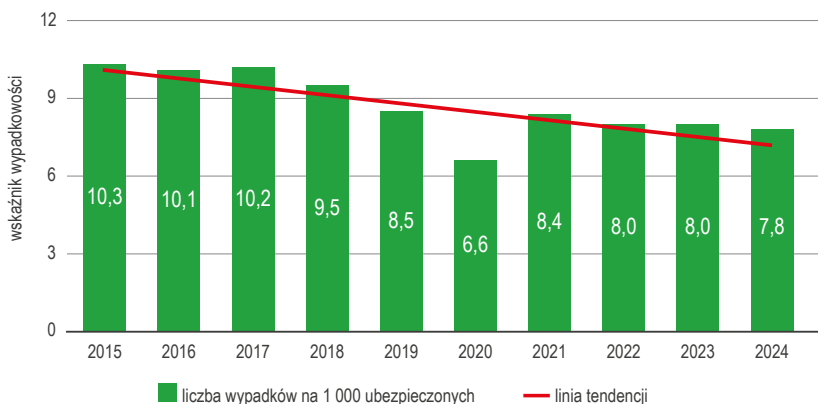
Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Większość poszkodowanych – 69,5% – stanowili mężczyźni, przede wszystkim w grupach wiekowych: 50–59 lat (22,2% wszystkich poszkodowanych), 40–49 lat (18,8%) oraz 30–39 lat (12,2%). Wśród kobiet najczęściej poszkodowanych odnotowano w grupach wiekowych: 50–59 lat (15,8%) oraz 40–49 lat (8,7% wszystkich poszkodowanych).

2.2.1. Wskaźnik wypadkowości

W 2024 roku wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym (liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań przypadająca na 1 000 ubezpieczonych) wyniósł 7,8 – o 0,2 mniej niż w 2023 roku. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wartość wskaźnika wypadkowości zmniejszyła się z 10,3 do 7,8, tj. o 2,5.

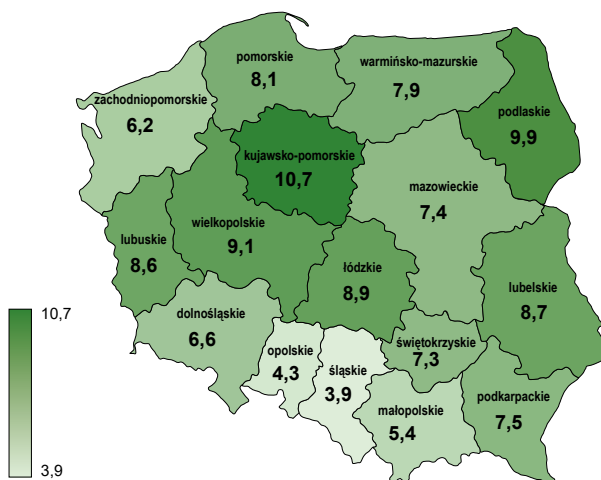
Wykres 4. Wypadki na 1 000 ubezpieczonych w latach 2015–2024 według decyzji powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Od lat Kasa obserwuje duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy poszczególnymi województwami – najwyższą wypadkowość odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (10,7), podlaskim (9,9), wielkopolskim (9,1), łódzkim (8,9), a najniższą w województwach: śląskim (3,9) oraz opolskim (4,3) i małopolskim (5,4). Duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami wynika m.in. z różnic w ukształtowaniu terenu i odmiennych warunków klimatycznych regionów, profilu prowadzonej produkcji rolnej na danym obszarze, a także związane jest z sytuacją ekonomiczną gospodarstw rolnych i dysproporcją w ich infrastrukturze. Zestawienie danych na temat wskaźnika wypadkowości w latach 2015–2024 stanowi załącznik nr 3.

Rysunek 1. Wskaźnik wypadkowości w 2024 roku w podziale na województwa

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

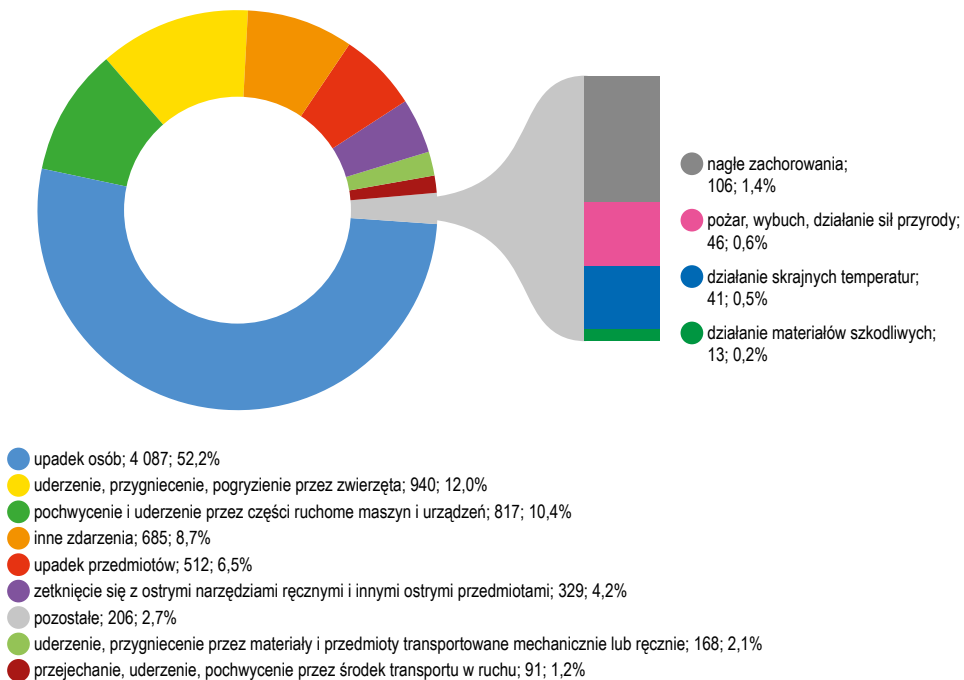
2.2.2. Struktura wypadków według grup zdarzeń

Struktura grup wypadkowych (wg zdarzeń powodujących urazy) od lat jest podobna. Zdecydowaną większość stanowią zdarzenia z grupy *upadek osób*, w 2024 roku odnotowano ich – 4 087, co stanowiło 52,2% wszystkich wypłaconych jednorazowych odszkodowań. Kolejne pod względem liczebności grupy wypadkowe to:

- *uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta* – 940 poszkodowanych, tj. 12,0% wypadków;
- *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* – 817 poszkodowanych, tj. 10,4% wypadków;
- *inne zdarzenia* – 685 poszkodowanych, tj. 8,7% wypadków.

Liczbę wypadków, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2015–2024, według grup wypadkowych, zestawiono w załączniku nr 4.

Wykres 5. Struktura wypadków w 2024 roku według grup wypadkowych

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.2.3. Skutki zdrowotne wypadków przy pracy rolniczej

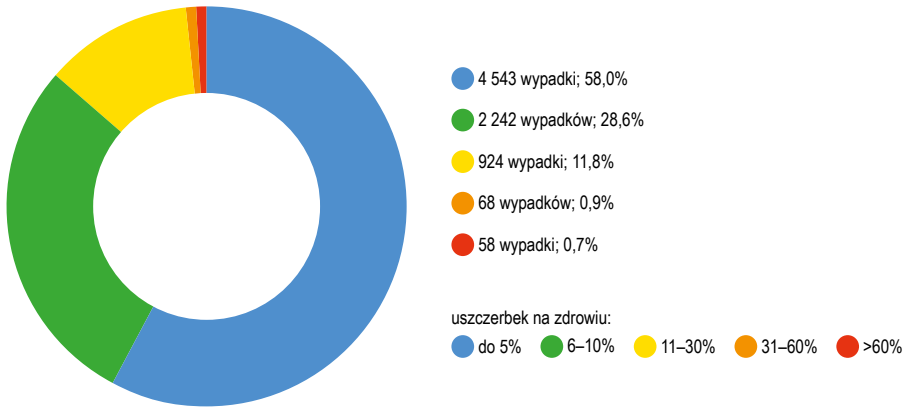
Dokonano oceny uszczerbku na zdrowiu w 9 027 sprawach wypadkowych. W 1 230 przypadkach nie orzeczono uszczerbku na zdrowiu (sprawy te stanowiły ok. 13,6 % wypadków kierowanych do orzeczenia lekarskiego). Większość wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania (58,0%) spowodowało uszczerbki na zdrowiu nieprzekraczające 5%. Wypadki z uszczerbkiem powyżej 60% stanowiły 0,7% wypadków zakończonych wypłatą jednorazowego odszkodowania

Tabela 3. Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

Liczba wypadków z uszczerbkiem na zdrowiu	Rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
do 5%	9 164	8 681	8 490	7 504	6 291	4 934	5 811	5 265	4 963	4 543
6–10%	3 509	3 374	3 287	2 916	2 715	2 008	2 581	2 437	2 358	2 242
11–30%	1 487	1 378	1 288	1 214	1 098	809	1 054	988	973	924
31–60%	133	127	92	122	114	71	89	84	66	68
powyżej 60%	87	102	93	105	77	50	60	62	62	58
Suma	14 380	13 662	13 250	11 861	10 295	7 872	9 595	8 836	8422	7 835

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 6. Struktura wypadków w 2024 roku według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej orzeczono u 20 osób (tj. 0,3% wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań). Najczęściej była skutkiem zdarzeń z grupy *upadek osób* (6 zdarzeń wypadkowych) oraz *przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu* (4 zdarzenia wypadkowe).

Tabela 4. Struktura uszczerbku na zdrowiu w 2024 roku w grupach wypadkowych

Grupa wypadkowa	Udział % uszczerbku w grupie wypadkowej						Liczba poszkodowanych z ustaloną niezdolnością do samodzielnej egzystencji
	do 5%	6–10%	11–20%	21–30%	31–60%	powyżej 60%	
02 Upadek osób	2082	1395	525	54	21	10	6
03 Upadek przedmiotów	383	75	35	4	5	10	2

Grupa wypadkowa	Udział % uszczerbku w grupie wypadkowej						Liczba poszkodowanych z ustaloną niezdolnością do samodzielnej egzystencji
	do 5%	6–10%	11–20%	21–30%	31–60%	powyżej 60%	
04 Zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami	243	60	13	8	5	0	0
05 Uderzenie, przygniecenie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	118	34	13	3	0	0	0
06 Przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu	36	23	12	2	7	11	4
07 Pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	520	184	69	20	9	15	2
08 Uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	594	260	64	11	6	5	2
09 Pożar, wybuch, działanie sił przyrody	28	8	5	2	2	1	2
10 Działanie skrajnych temperatur	30	10	1	0	0	0	0
11 Działanie materiałów szkodliwych	7	2	3	1	0	0	0
12 Nagłe zachorowania	47	40	10	4	1	4	1
13 Inne zdarzenia	455	151	59	6	12	2	1
Ogółem	4543	2242	809	115	68	58	20

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Poszkodowani w wypadkach przy pracy rolniczej doznali 8 157 urazów powodujących stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu. Podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej urazy dotyczyły kończyn górnych – odnotowano 3 730 urazów (45,7%) i kończyn dolnych – 3 216 urazów (39,4%).

Tabela 5. Struktura urazów w 2024 roku

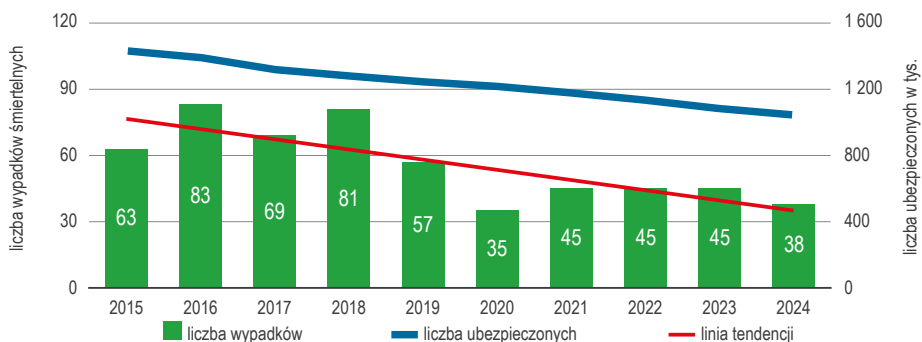
Urazy	Liczba urazów									Liczba ostrych zranień i ich następstw		
	Głowy i twarzy	Narządu wzroku	Narządu słuchu	Szyi, krtani, tchawicy i przełyku	Klatki piersiowej i ich następstwa	Brzucha i ich następstwa	Narządów moczowo-płciowych	Kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	Miednicy			
Liczba	351	87	15	2	293	35	8	350	70	3 730	3 216	0
%	4,3	1,1	0,2	0,1	3,6	0,4	0,1	4,3	0,9	45,7	39,4	0,0

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.2.4. Wypadki śmiertelne

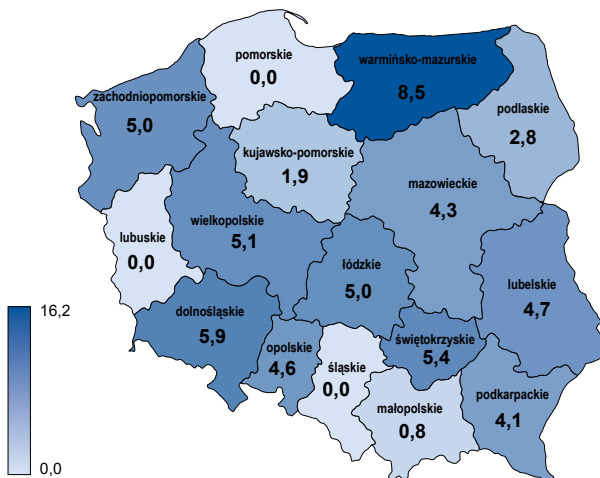
Wypłacono jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci wskutek 38 wypadków przy pracy rolniczej o 7 (15,6%) wypadków mniej niż w 2023 roku. Liczba wypadków śmiertelnych zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań zmniejszyła się od 2015 roku o 25 (39,7%) – z 63 w 2015 roku do 38 w 2024 roku. Wypadki śmiertelne stanowiły 0,5% wszystkich wypadków zakończonych wypłatą świadczeń w 2024 roku. Częstość wypadków wynosiła 3,8 na 100 000 ubezpieczonych.

Wykres 7. Wypadki śmiertelne zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 na tle liczby ubezpieczonych

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Rysunek 2. Częstość wypadków śmiertelnych w 2024 roku (liczba wypadków na 100 000 ubezpieczonych w podziale na województwa)

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Dane o liczbie wypadków śmiertelnych w latach 2015–2024 w podziale na województwa zestawiono w załączniku nr 5.

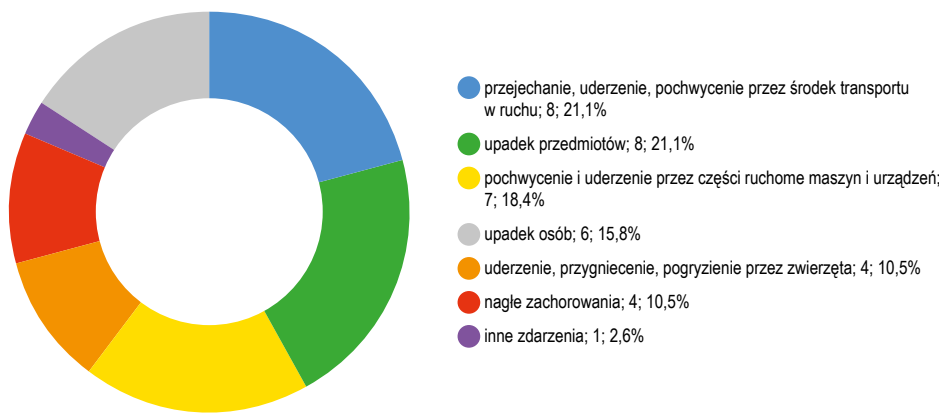
Tabela 6. Wiek i płeć ofiar wypadków śmiertelnych w 2024 roku

Wyszczególnienie a – liczba poszkodowanych b – udział % w wypadkach ogółem:	Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych							
		16–17	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej
Kobiety	a	3	0	0	0	0	1	2	0
	b	7,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	5,3%	0,0%
Mężczyźni	a	35	0	0	4	9	14	8	0
	b	92,1%	0,0%	0,0%	10,5%	23,7%	36,8%	21,1%	0,0%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wypadkom śmiertelnym ulegli przeważnie mężczyźni (92,1% poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych), w wieku 50–59 lat (36,8% wszystkich poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) i 40–49 lat (23,7%). Wskutek wypadków przy pracy rolniczej zmarły trzy kobiety (7,9%). Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym wystąpiło w grupach wypadkowych: *przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu* (8 ofiar), *upadek przedmiotów* (8 ofiar), *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* (7 ofiar) oraz *upadek osób* (6 ofiar).

Wykres 8. Struktura wypadków śmiertelnych w 2024 roku według grup zdarzeń.

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W porównaniu do 2023 roku odnotowano zmniejszenie liczby wypadków śmiertelnych w grupach: *przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu* (o 7); *uderzenie przedmiotów* (o 2); *zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami* (o 2); *uderzenie, przygnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie* (o 2); *inne zdarzenia* (o 2). Wzrosła natomiast liczba wypadków śmiertelnych w grupie: *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* (o 3); *uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta* (o 3); *upadek osób* (o 2).

Nie odnotowano przypadków śmiertelnych w grupach: *pożar, wybuch, działanie sił przyrody; działanie skrajnych temperatur; działanie materiałów szkodliwych.*

W 2024 roku wydano 38 decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej, które obejmowały:

- 8 zgonów w grupie *przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu*; odnotowano 2 przypadki przygwień przez ciągnik rolniczy oraz kombajn, gdzie przyczyną tych zdarzeń było wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia, w tym niewyłączenie maszyny oraz przebywanie w strefie zagrożenia; 4 wypadki komunikacyjne, gdzie przyczyną zdarzeń było nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym; 2 przejechania przez niewłaściwie zabezpieczone maszyny (rozzutnik obornika oraz rozsiewacz nawozów) podczas postoju lub w ruchu.
- 8 zgonów w grupie *upadek przedmiotów*, najczęściej przyczynami tych zdarzeń wypadkowych były: niewłaściwy stan techniczny maszyn, urządzeń i narzędzi; brak odpowiednich środków pracy; niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu; niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami; wadliwie zainstalowanie, zamocowanie, zawieszenie narzędzi, obrabianego materiału i innych przedmiotów pracy oraz niewłaściwe postępowanie rolnika, tj. przechodzenie, przejeżdżanie lub przebywanie w miejscach niedozwolonych lub w strefie zagrożenia.
- 7 zgonów w grupie *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń*; w większości przypadków przyczyną wystąpienia wypadku było: niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami, m.in. użycie maszyn, urządzeń i narzędzi niezgodnie z ich przeznaczeniem; brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia ruchomych elementów maszyn i urządzeń rolniczych; niewłaściwa technika pracy podczas ścinania drzew; przebywanie poszkodowanego w miejscu niedozwolonym w strefie zagrożenia oraz niewłaściwe postępowanie rolnika w tym wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. nie wyłączenie maszyny lub zasilania).
- 6 zgonów w grupie *upadek osób*; do zdarzeń wypadkowych dochodziło w wyniku: stosowania m.in. nieprawidłowo skonstruowanych drabin (np. brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.), braku odpowiednich środków pracy, tj. maszyn, urządzeń, drabin, podestów, wózków itp.; nieużywanie urządzeń zabezpieczających, np. przed upadkiem z wysokości i do pracy w zagłębieniach; braku odpowiedniego obuwia roboczego, jak również przez niewłaściwe postępowanie rolnika.
- 4 zgony w grupie *uderzenie, przygwień, pogryzienie przez zwierzęta*, do których doszło podczas obsługi bydła hodowlanego; przyczyną tych wypadków był m.in.: niewłaściwy sposób obsługi zwierząt, m.in. niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych, nieużywanie poskromów, płyt przepędowych itp. oraz narowistość i agresja zwierząt, niewynikające z ich fizjologii.
- 4 zgony w grupie *nagle zachorowanie*: przyczynami zaistnienia zdarzeń wypadkowych ze skutkiem śmiertelnym w tej grupie były m.in. stan psychofizyczny rolnika, niezapewniający bezpiecznego wykonywania pracy, nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, brak przerw na odpoczynek, wymuszona postawa ciała.
- 1 zgon w grupie *inne zdarzenia* podczas wykonywania codziennych obowiązków związanych z obsługą opasów.

Zestawienie danych o wypadkach śmiertelnych w latach 2015–2024 według grup wypadkowych zawiera załącznik nr 6.

B. Choroby zawodowe rolników

Do oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS zgłoszono ogółem 283 wnioski o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek choroby zawodowej. Decyzje podjęto wobec 289 spraw (łącznie z wnioskami pozostałymi z 2023 roku i 5 sprawami z odwołań sądowych).

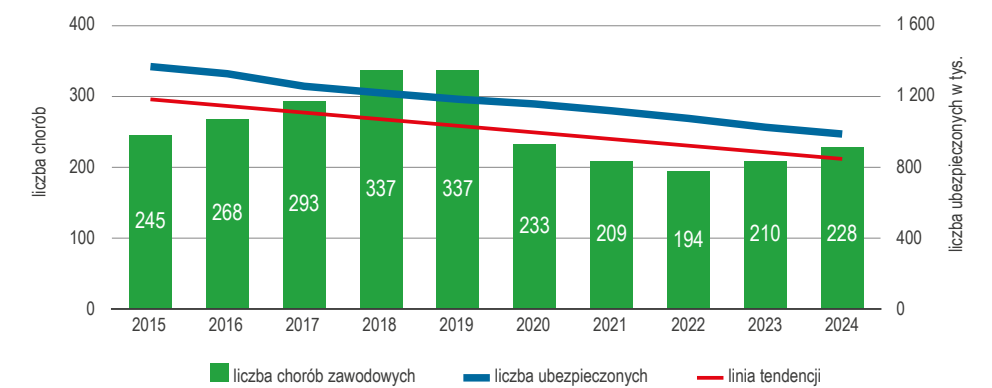
Odmownie rozpatrzone 66 wniosków, w tym w 21 przypadkach wnioskodawcy nie posiadali uprawnień do ubiegania się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników, w 45 przypadkach – z powodu braku uszczerbku na zdrowiu.

Tabela 7. Stwierdzone choroby zawodowe, z tytułu których wydano decyzje odmowne w 2024 roku

Rozpoznana jednostka chorobowa według wykazu z rozporządzenia	Pozycje w wykazie chorób zawodowych	Ogółem:	W tym z powodu:		
			braku prawa do ubiegania się o świadczenie	braku stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu	niedopełnienia obowiązków przez poszkodowanego
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	26	58	18	40	0
Alergiczny nieżyt nosa	12	1	0	1	0
Zespół cieśni w obrębie nadgarstka	20.1	6	3	3	0
Przewlekłe zapalenie kaletki maziowej	19.2	1	0	1	0
Suma		66	21	45	0

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 9. Choroby zawodowe zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 na tle liczby ubezpieczonych i linii tendencji

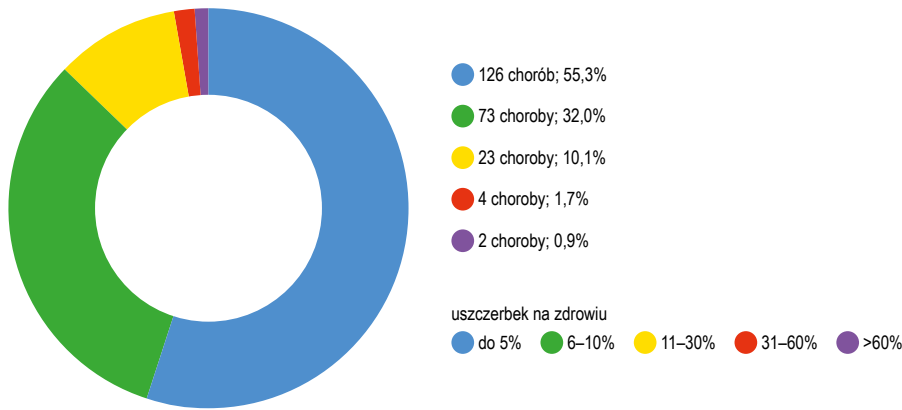

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Przyznano 228 jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową; w porównaniu do roku 2023 liczba decyzji przyznających zwiększyła się o 18 (8,6%).

Odnotowano: 194 choroby zakaźne lub pasożytnicze (głównie boreliozę – 179 przypadków), 18 chorób układu oddechowego, 12 przypadków chorób obwodowego układu nerwowego oraz układu ruchu wywołanych sposobem wykonywania pracy, 3 przypadki chorób skóry, 1 nowotwór złośliwy powstały w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi. W 2024 roku odnotowano dwa przypadki śmierci wskutek choroby zawodowej. Zestawienie rozpoznanych chorób zawodowych w latach 2015–2024 stanowi załącznik nr 7.

Wykres 10. Struktura uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej w 2024 roku

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W 87,3% przypadków uszczerbek na zdrowiu wskutek chorób zawodowych nie przekroczył 10%. Odnotowano dwie rolnicze choroby zawodowe z orzeczeniem o uszczerbku na zdrowiu powyżej 60%. Natomiast niezdolność do samodzielnej egzystencji wskazano w 1 przypadku.

Tabela 8. Struktura uszczerbku na zdrowiu dla chorób/grup chorobowych w 2024 roku

% uszczerbek na zdrowiu	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	Zewnątrzpochoodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem pracy	Astma oskrzelowa	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	Choroby skóry	Alergiczny nieżyt nosa	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem pracy
do 5%	120	0	1	1	0	2	1	1
6–10%	54	7	7	1	0	1	0	3
11–30%	16	4	0	2	0	0	1	0
31–60%	4	0	0	0	0	0	0	0
powyżej 60%	0	1	0	0	1	0	0	0
Suma	194	12	8	4	1	3	2	4

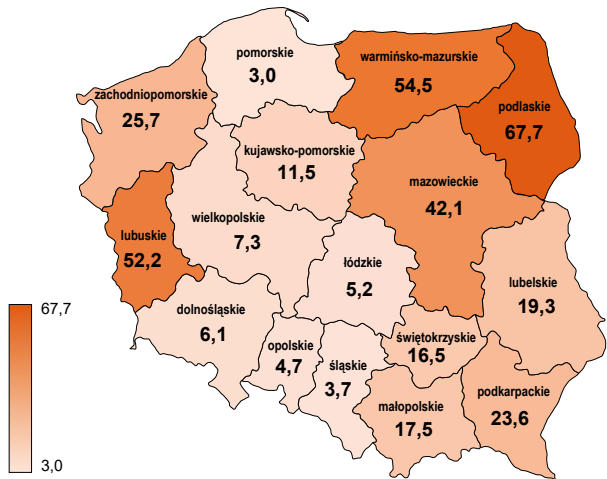
Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Tabela 9. Zestawienie liczby chorób zawodowych w latach 2015–2024 według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

Liczba chorób z uszczerbkiem	Rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
do 5%	104	159	154	190	169	122	111	105	113	126
6–10%	98	71	87	96	112	69	58	54	66	73
11–30%	41	36	49	44	46	41	37	29	29	23
31–60%	2	2	3	4	9	1	3	5	2	4
powyżej 60%	0	0	0	3	1	0	0	1	0	2
Suma	245	268	293	337	337	233	209	194	210	228

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Rysunek 3. Choroby zawodowe przypadające na 100 000 ubezpieczonych w 2024 roku według decyzji przyznających jednorazowe odszkodowania w podziale na województwa

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Liczba chorób zawodowych zakończonych wypłatą jednorazowego odszkodowania, przypadająca na 100 000 ubezpieczonych w KRUS wzrosła z 20,3 w 2023 roku do 23,2 w 2024 roku. Najwyższą frekwencję chorób zawodowych rolników stwierdzono w województwach: podlaskim (67,7), warminsko-mazurskim (54,5), lubuskim (52,2), mazowieckim (42,1). Najniższą natomiast w województwach: pomorskim (3,0), śląskim (3,7) i opolskim (4,7).

Dane o liczbie chorób zawodowych w latach 2015–2024 w podziale na województwa zawiera załącznik nr 8.

Tabela 10. Wiek i płeć osób, u których stwierdzono uszczerbek na zdrowiu wskutek chorób zawodowych w 2024 roku

Wyszczególnienie: a – liczba poszkodowanych b – udział % w chorobach ogółem:	Razem	Liczba chorób w grupach wiekowych								
		16–17	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej	
Kobiety	a	94	0	0	2	8	32	44	8	0
	b	41,2%	0,0%	0,0%	0,9%	3,5%	14,0%	19,3%	3,5%	0,0%
Mężczyźni	a	134	0	0	0	9	29	56	36	4
	b	58,8%	0,0%	0,0%	0,0%	3,9%	12,7%	24,6%	15,8%	1,8%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Najwięcej przypadków zachorowań odnotowano u osób w wieku **50–59 lat** (24,6% ogółu chorujących w tym przedziale wiekowym stanowili mężczyźni, a 19,3% – kobiety) oraz **40–49 lat** (12,7% mężczyźni i 14,0% kobiety).

II. Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działa na podstawie zapisów Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2025, poz. 197 z późn.zm.), która m.in. precyzyjnie określa zarówno zakres działalności prewencyjnej, jak i sposób jej prowadzenia. Artykuł 63 wskazuje na następujące obowiązki Kasy w tym zakresie:

- a) analizowanie przyczyn wypadków i chorób zawodowych;
- b) prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym;
- c) upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia;
- d) podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

Każdego roku Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego analizuje przyczyny i okoliczności wypadków w gospodarstwach rolnych oraz chorób zawodowych rolników, zgłaszanych do jednostek terenowych. Pozwala to określić rodzaje zdarzeń i warunki, w jakich najczęściej dochodzi do wypadków i chorób zawodowych oraz zależności pomiędzy częstością występowania, a różnorodnymi czynnikami w środowisku pracy rolnika. Wnioski z analizy danych za 2023 rok pozwoliły na określenie **kierunków działalności prewencyjnej Kasy**, których realizację w 2024 roku Prezes Kasy powierzył dyrektorom oddziałów regionalnych. Zobowiązał ich do:

- a) upowszechniania *Zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym* oraz *Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat wśród rolników, ich rodzin oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim*;
- b) oddziaływania na likwidację zagrożeń i zapobieganie najczęściej występującym wypadkom (z grup: *upadek osób; pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń; uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta; upadek przedmiotów oraz inne zdarzenia*) poprzez popularyzowanie:
 - poprawy stanu nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych w gospodarstwach;
 - stosowania ochrony pracy;
 - używania podczas pracy na wysokościach podestów i drabin posiadających zabezpieczenie przed przechyłem i osunięciem;
 - likwidowania progów i uskoków w budynkach i przejściach;
 - prawidłowego sposobu wchodzenia na maszyny rolnicze i schodzenia z nich;
 - dbania o wyposażenie maszyn i urządzeń w osłony i zabezpieczenia ich ruchomych elementów;
 - zapoznawania się z instrukcjami obsługi stosowanych maszyn i urządzeń;
 - zasad wyłączania napędu maszyn i urządzeń podczas wykonywania ich napraw i regulacji;

- prawidłowego zabezpieczania maszyn, urządzeń i narzędzi w trakcie postoju oraz w ruchu;
 - stosowania zasad bezpiecznego pozyskiwania drewna na potrzeby gospodarstwa rolnego;
 - bezpiecznego agregowania maszyn i urządzeń rolniczych;
 - konieczności zapewnienia zwierzętom dobrostanu i odpowiedniego traktowania, a także poznania ich fizjologii i naturalnych zachowań;
 - dbałości o stan psychofizyczny rolnika – zdrowy styl życia, diagnostykę i zapobieganie chorobom, prawidłową organizację pracy, m.in. przeciwdziałanie spiętrzeniu prac i przemęczeniu;
 - sposobów zapobiegania przeciążeniom układu ruchu;
- c) oddziaływania na rzecz właściwej produkcji i dystrybucji środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej poprzez:
- informowanie rolników o wyrobach oznaczonych *Znakiem Bezpieczeństwa KRUS* oraz posiadających wyróżnienia targowe Prezesa KRUS pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwach rolnych* i zachęcanie do ich nabywania i stosowania;
 - prowadzenie postępowań prewencyjnych i regresowych w celu eliminowania z rynku wyrobów, których wady konstrukcyjne, wykonanie lub błędne informacje w instrukcji były lub mogą być przyczyną wypadku lub stanowić zagrożenie dla użytkowników;
- d) informowania rolników o sposobach zapobiegania chorobom zawodowym – głównie o zapobieganiu ukąszeniom przez kleszcze oraz o zasadach postępowania w przypadku ukąszenia;
- e) zapoznawania rolników z zasadami postępowania w razie wypadku oraz podstawowymi sposobami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Art. 56 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazuje również na możliwość dochodzenia przez Kasę od dostawców wyrobów i usług dla rolnictwa – których wadliwość była wyłączną lub główną przyczyną wypadków przy pracy rolniczej albo chorób zawodowych – zwrotu wypłaconych poszkodowanym rolnikom świadczeń z tytułu ubezpieczenia.

Realizowana przez KRUS działalność prewencyjna przybiera różnorodne formy: od szkoleń i spotkań o charakterze szkoleniowym, poprzez konkursy, podczas których uczestnicy prezentują wiedzę na temat bezpieczeństwa w gospodarstwie rolnym, stoiska informacyjno-prewencyjne, pokazy bezpiecznej pracy, środków ochrony osobistej, wystawy na temat bezpieczeństwa, po wizytacje i odwiedziny rolników w ich gospodarstwach w celu wskazania ewentualnych zagrożeń dla bezpieczeństwa osób pracujących i przebywających na ich terenie. Ponadto zasady bezpiecznej pracy popularyzowane są za pośrednictwem środków masowego przekazu oraz wydawnictw przekazywanych rolnikom.

Rok 2024 był kolejnym rokiem realizacji działań prewencyjnych w ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, którego celem jest wzmocnienie prewencyjnego przekazu poprzez wspólne dla wszystkich działań hasło i logotyp, które mają zwiększyć zainteresowanie rolników problematyką bezpieczeństwa pracy na wsi oraz wpłynąć na zmianę postaw mieszkańców wsi wobec bezpieczeństwa pracy i zaangażowanie ich w praktyczne działania eliminujące ryzyko wypadkowe w gospodarstwach rolnych.

Bezpieczny Rolnik Bezpieczna Wieś

W ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, w 2024 roku KRUS prowadził sześć kampanii prewencyjnych:

1. *Rola rolnika, by upadku unikał.*
2. *Mądrze postępujesz, wypadku nie spowodujesz.*
3. *Nie ryzykujesz, gdy znasz i szanujesz.*
4. *Kości i stawy też rolnika sprawy.*
5. *Rolniku, nie daj się kleszczom.*
6. *Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami.*

Ich tematyka związana jest z najczęściej odnotowywanymi przez Kasę zdarzeniami wypadkowymi i chorobami zawodowymi, a każda z kampanii posiada logotyp oraz hasło.

**ROLA ROLNIKA
BY UPADKU UNIKAŁ**

**NIE RYZYKujesz
GDY ZNASZ I SZANUJESZ**

**MĄDRZE POSTĘPUJESZ
WYPADKU NIE SPOWODUJESZ**

**KOŚCI I STAWY
TEŻ ROLNIKA SPRAWY**

**ROLNIKU
NIE DAJ SIĘ KLESZCZOM**

**BEZPIECZNIE
Z NIEBEZPIECZNYMI
SUBSTANCJAMI**

Rola rolnika, by upadku unikał – pod tym hasłem Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi działania prewencyjne na rzecz zmniejszenia liczby wypadków z grupy *upadek osób*, do których najczęściej dochodzi podczas pracy w gospodarstwach rolnych.

Mądrze postępujesz, wypadku nie spowodujesz – to hasło kampanii, której celem jest wskazanie rolnikom zagrożeń wypadkowych związanych z użytkowaniem maszyn i urządzeń rolniczych, określenie sposobów ich likwidowania, a w konsekwencji zmniejszenie liczby wypadków z ich udziałem.

Nie ryzykujesz, gdy znasz i szanujesz – kampania pod tym hasłem ma na celu popularyzowanie sposobów zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym rolników, związanym z chowem i hodowlą zwierząt w gospodarstwach rolnych.

W ramach kampanii **Kości i stawy – też rolnika sprawy** prowadzący szkolenia podkreślali znaczenie dobrych nawyków związanych z profilaktyką chorób układu ruchu dla zachowania zdrowia i sprawności. Zwracano uwagę m.in. na stosowanie właściwej techniki podnoszenia i przenoszenia ładunków, ograniczanie ręcznych prac transportowych, zorganizowanie ergonomicznego stanowiska pracy, dostosowanie tempa pracy do możliwości i predyspozycji rolnika/danej osoby, a także zapobieganie urazom układu ruchu poprzez stosowanie przerw w pracy oraz obuwia roboczego usztywniającego staw skokowy, z podeszwą antypoślizgową.

W ramach akcji prewencyjnej **Rolniku, nie daj się kleszczom**, odnoszącej się do zapobiegania i minimalizowania ryzyka ukąszenia przez te pajęczaki oraz do sposobów postępowania po ukąszeniu zalecano przede wszystkim:

- szczelne okrywanie ciała – szczególnie podczas wykonywania prac na użytkach zielonych oraz w lesie – a także stosowanie ubrań w jasnym kolorze (łatwiej na nich dostrzec kleszcze);
- niesiadanie bezpośrednio na trawie, pninach itp.;
- chodzenie po przetartych szlakach – unikanie wysokich traw i zarośli;
- wzmożoną ostrożność w okresach szczególnej aktywności kleszczy, tj. między majem a listopadem;
- stosowanie środków odstraszających kleszcze, tzw. repelentów;
- dokładne sprawdzenie całego ciała po powrocie do domu z miejsc, gdzie bytują kleszcze;
- w przypadku znalezienia na skórze żerującego kleszcza – niezwłoczne jego usunięcie (samodzielnie lub u lekarza), w razie wystąpienia rumienia lub objawów grypopodobnych zalecano jak najszybszy kontakt z lekarzem.

Kampania prewencyjna pod hasłem **Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami** ma na celu popularyzowanie wiedzy dotyczącej zapobiegania skutkom niewłaściwego stosowania i magazynowania w gospodarstwie rolnym niebezpiecznych substancji, np. środków ochrony roślin, nawozów, paliw itp. oraz zasad dotyczących ochrony środowiska naturalnego. Intensyfikacja produkcji rolniczej, zmiany w technologii uprawy roślin i hodowli zwierząt spowodowały, że substancje niebezpieczne są magazynowane i stosowane w dużych ilościach. Każdy z wymienionych wyżej środków produkcji niewłaściwie użyty, magazynowany czy transportowany może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz zwierząt, jak również negatywnie oddziaływać na inne pożyteczne organizmy żywe, ponieważ środki te zawierają wiele substancji toksycznych. Poprzez kampanię *Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami* Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego włącza się w popularyzowanie wśród mieszkańców wsi wiedzy o zagrożeniach związanych z transportem, magazynowaniem i stosowaniem tych substancji, a także sposobów ochrony środowiska naturalnego.

W 2024 roku zakres merytoryczny części ogólnopolskich działań prewencyjnych dotyczył zdrowia człowieka jako jednego z istotnych elementów bezpieczeństwa pracy

w gospodarstwie rolnym. Ich celem było zwrócenie uwagi odbiorców na stan psychofizyczny rolnika i zachęcanie do:

- wykonywania prac w gospodarstwie przez osoby dorosłe, zdrowe i posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- dostosowywania rodzaju pracy do aktualnych możliwości i stanu zdrowia człowieka;
- planowania przerw w pracy na odpoczynek i regenerację;
- niedopuszczania do podejmowania pracy po spożyciu alkoholu lub innych substancji o podobnym działaniu;
- stosowania się do zaleceń lekarzy i zapisów w ulotkach przyjmowanych leków;
- regularnego kontrolowania stanu zdrowia.

Podczas organizacji działań o charakterze prewencyjnym, jednostki organizacyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego współpracują z wieloma instytucjami, przede wszystkim działającymi w obszarze rolnictwa – Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwową Inspekcją Pracy, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa – jak również z ośrodkami naukowymi, ośrodkami doradztwa rolniczego czy izbami rolniczymi, a od II półrocza 2024 roku z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wśród organów wspierających edukację w obszarze bezpieczeństwa pracy były również Policja, Ochotnicza Straż Pożarna, kuratoria oświaty, placówki edukacyjne poszczególnych etapów edukacji, a także jednostki samorządowe, np. starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, urzędy gmin, świetlice wiejskie, ośrodki kultury czy sołtysi. Ponadto treści prewencyjne popularyzowane były za pośrednictwem różnego rodzaju mediów, co pozwalało jeszcze skuteczniej dotrzeć do odbiorców.

2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków rolników przy pracy w gospodarstwie rolnym

Zgodnie z dyspozycją art. 63 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 roku, poz. 197 z późn.zm.) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego każdego roku dokonuje analizy przyczyn oraz okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników. Podczas prowadzenia postępowania powypadkowego inspektorzy ds. prewencji przesłuchują poszkodowanego i świadków wypadku na temat okoliczności i przebiegu zdarzenia, dokonują oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami, sprawdzają metody pracy i stan techniczny stosowanych środków produkcji; pozyskują informacje od poszkodowanych; zapoznają się także z dokumentacją medyczną związaną z udzieleniem pierwszej pomocy lekarskiej oraz dokumentacją przekazaną przez organy ścigania – wszystkie te czynności prowadzone są w celu ustalenia, czy zdarzenie można zakwalifikować jako wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Dlatego tak istotne jest, aby rolnicy niezwłocznie zgłaszali nieszczęśliwe zdarzenia do KRUS. W celu ograniczenia ryzyka ponownego zaistnienia wypadku, w protokołach powypadkowych wydawane są poszkodowanemu lub ich rodzinom zalecenia prewencyjne, adekwatne do określonych w postępowaniu dowodowym przyczyn wypadku. Informacje uzyskane

w postępowaniu powypadkowym są przetwarzane i analizowane do określania kierunków działalności prewencyjnej Kasy o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym.

Analiza przyczyn i okoliczności wypadków, w których zakończono postępowanie powypadkowe w okresie od 1.01.2024 roku do 31.12.2024 roku.

Postępowanie dowodowe prowadzono w sprawie 10 743 zdarzeń wypadkowych (w tym 813 zgłoszonych w poprzednich latach), a zakończono je w 10 059 przypadkach. Analizie poddanych zostało 9 105 zdarzeń uznanych za wypadki przy pracy rolniczej w okresie sprawozdawczym.

2.1. Powierzchnia i profil gospodarstw, w których zgłoszono wypadki

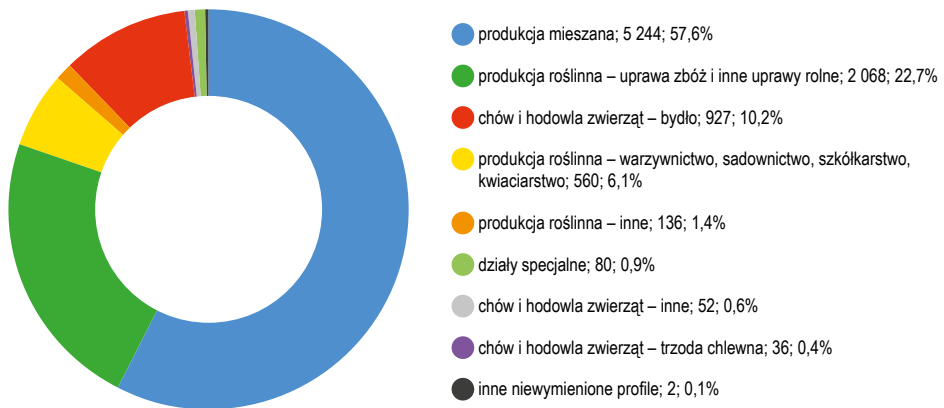
Najwięcej, bo 86,8% wypadków odnotowano w gospodarstwach rolnych o powierzchni nieprzekraczającej 30 ha fizycznych, w tym 25,9% w gospodarstwach od 1,01 do 5,00 ha fizycznych oraz 20,7% o powierzchni od 5,01 do 10,00. Większość wypadków (57,6%) miała miejsce w gospodarstwach rolnych o mieszanym profilu produkcji. Do znacznej liczby wypadków doszło również u rolników prowadzących gospodarstwa rolne o profilu roślinnym, w których uprawiane były zboża i inne uprawy rolne (22,7%) oraz w gospodarstwach z chowem i hodowlą bydła (10,2%).

Tabela 11. Powierzchnia gospodarstw, w których zgłoszono wypadki w latach 2023–2024

Powierzchnia gospodarstwa w ha fizycznych	2023	2024	Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
			2023	2024		
0,00–1,00	207	187	2,1%	2,1%	-20	90,3%
1,01–5,00	2 457	2 358	25,3%	25,9%	-99	96,0%
5,01–10,00	2 111	1 886	21,7%	20,7%	-225	89,3%
10,01–15,00	1 617	1 495	16,6%	16,4%	-122	92,5%
15,01–20,00	1 018	945	10,5%	10,4%	-73	92,8%
20,01–30,00	1 102	1 031	11,3%	11,4%	-71	93,6%
30,01–40,00	463	465	4,8%	5,1%	2	100,4%
40,01–50,00	257	276	2,6%	3,0%	19	107,4%
50,01–100,00	399	347	4,1%	3,8%	-52	87,0%
100,01–150,00	56	68	0,6%	0,7%	12	121,4%
150,01–300,00	26	39	0,3%	0,4%	13	150,0%
>300,00	4	8	0,1%	0,1%	4	200,0%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%	-612	93,7%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 11. Wypadki przy pracy rolniczej w 2024 roku według profilu produkcji w gospodarstwie

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Tabela 12. Profil produkcji gospodarstw, w których zgłoszono wypadki w latach 2023–2024

Profil produkcji	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
produkcja mieszana	5 619	5 244	57,8%	57,6%	-375	93,3%
produkcja roślinna – zboża i inne uprawy rolne	2 190	2 068	22,5%	22,7%	-122	94,4%
produkcja roślinna – warzywnictwo, sadownictwo i ogrodnictwo	549	560	5,6%	6,1%	11	102,0%
produkcja roślinna – inne	142	136	1,5%	1,4%	-6	95,8%
chów i hodowla zwierząt – bydło	1 015	927	10,5%	10,2%	-88	91,3%
chów i hodowla zwierząt – trzoda chlewna	57	36	0,6%	0,4%	-21	63,2%
chów i hodowla zwierząt – inne	71	52	0,7%	0,6%	-19	73,2%
działy specjalne	70	80	0,7%	0,9%	10	114,3%
inne niewymienione	4	2	0,1%	0,1%	-2	50,0%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%	-612	93,7%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.2. Miejsce zdarzenia

Podobnie jak w poprzednich latach, najczęściej do wypadków dochodziło w miejscach:

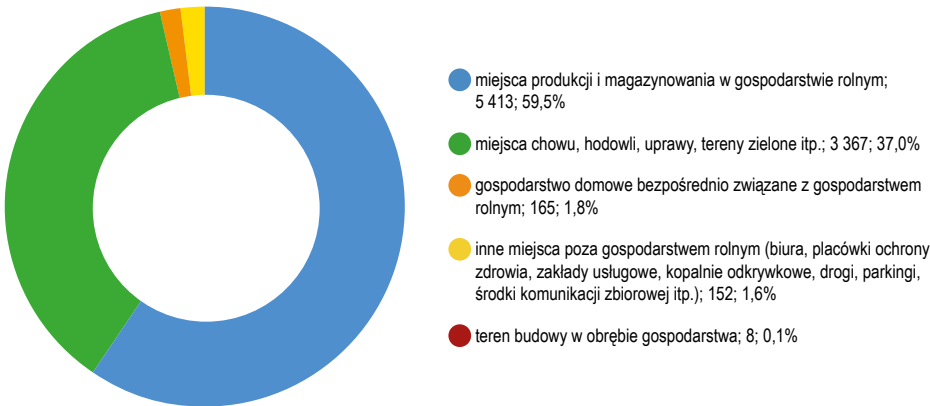
- produkcji i magazynowania płodów rolnych w gospodarstwie rolnym – 5 413 wypadków (59,5%), m.in.: na podwórzu gospodarstwa (na placach manewrowych oraz ciągach komunikacyjnych w obrębie obejścia gospodarczego); w miejscu magazynowania i składowania płodów rolnych, paszy itp.; a także w miejscu garażowania, składowania, konserwacji i napraw maszyn, urządzeń i innych środków technicznych (np.: warsztaty, wiaty, garaże, place itp.);
- chowu, hodowli, upraw, na terenach zielonych itp. – 3 367 wypadków (37,0%), m.in.: w miejscach hodowli, tj. pomieszczeniach inwentarskich i wybiegach dla zwierząt; a także w miejscu upraw, tj. na polach, łąkach, w sadach, w szklarniach itp.

Tabela 13. Struktura wypadków wg miejsca zdarzenia w latach 2023–2024

Miejsce zdarzenia	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
Miejsca produkcji i magazynowania w gospodarstwie rolnym, w tym:	5 791	5 413	59,6%	59,5%	-378	93,5%
miejsce przetwarzania produktów rolnych i przygotowywania paszy	117	122	1,2%	1,3%	5	104,3%
miejsce magazynowania i składowania produktów rolnych, paszy itp.	741	672	7,6%	7,4%	-69	90,7%
miejsce składowania obornika, gnojowicy (w tym szamba, kanały ściekowe itp.)	24	27	0,2%	0,3%	3	112,5%
miejsce garażowania, składowania, konserwacji i napraw maszyn, urządzeń i innych środków technicznych (np. warsztaty, wiaty, garaże, place itp.)	687	641	7,1%	7,1%	-46	93,3%
podwórze, w tym place manewrowe i ciągi komunikacyjne w obrębie obejścia gospodarczego	4 138	3 865	42,6%	42,5%	-273	93,4%
inne miejsce w gospodarstwie rolnym	84	86	0,9%	0,9%	2	102,4%
Miejsca chowu, hodowli, uprawy, tereny zielone itp., w tym:	3 528	3 367	36,3%	37,0%	-161	95,4%
miejsce hodowli – pomieszczenia inwentarskie, wybiegi dla zwierząt	2 148	2 020	22,1%	22,2%	-128	94,0%
miejsce hodowli poza gospodarstwem – np. pastwiska	99	94	1,0%	1,0%	-5	94,9%
miejsce upraw (pola, łąki, sady, szklarnie itp.)	1 151	1 161	11,8%	12,8%	10	100,9%
teren leśny	73	54	0,8%	0,6%	-19	74,0%
inne tereny zielone, miejsca upraw i hodowli (w tym ogrody przydomowe, stawy rybne itp.)	57	38	0,6%	0,4%	-19	66,7%
Teren budowy w obrębie gospodarstwa	10	8	0,1%	0,1%	-2	80,0%
Gospodarstwa domowe bezpośrednio związane z gospodarstwem rolnym	204	165	2,1%	1,8%	-39	80,9%
Inne miejsca poza gospodarstwem rolnym (biura, placówki ochrony zdrowia, zakłady usługowe, kopalnie odkrywkowe, drogi, parkingi, środki komunikacji zbiorowej itp.)	184	152	1,9%	1,6%	-32	82,6%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%	-612	93,7%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 12. Wypadki przy pracy rolniczej w 2024 roku według miejsc zdarzenia

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.3. Rodzaj wykonywanej pracy

Do większości wypadków doszło podczas: przemieszczania się po gospodarstwie bez obciążenia (1 810 wypadków, tj. 19,9%); prac związanych z obsługą zwierząt, np. karmienia, dojenia, zabiegów zoohigienicznych, przepędzania itp. (1 734 wypadki, tj. 19,0%); ręcznych prac transportowych, np. chodzenia z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (1 228 wypadków, tj. 13,5%) oraz obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych, w tym agregowania i regulacji, pracy w polu, sadzie i na łące (1 132 wypadki, tj. 12,4%).

Tabela 14. Struktura wypadków w latach 2023–2024 według rodzaju wykonywanej pracy

Rodzaj wykonywanej pracy	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
Przemieszczanie się bez obciążenia (do i z miejsca)	1 896	1 810	19,5%	19,9%	-86	95,5%
Ręczne prace transportowe – chodzenie z przenoszeniem w rękach, na barku itp.	1 300	1 228	13,4%	13,5%	-72	94,5%
Transport ładunków przy pomocy taczek, wózków itp.	87	120	0,9%	1,3%	33	137,9%
Transport mechaniczny zwierząt, płodów rolnych i środków produkcji	159	131	1,6%	1,5%	-28	82,4%
Prace na wysokości (drzewach, stogach, pryzmach, strychach, poddaszach, rusztowaniach itp.)	677	653	7,0%	7,2%	-24	96,5%
Prace w wykopach, zbiornikach i zagłębieniach	8	10	0,1%	0,1%	2	125,0%
Prace porządkowe w obejściu gospodarstwa	262	247	2,7%	2,7%	-15	94,3%
Prace rolnicze w gospodarstwie domowym	53	57	0,5%	0,6%	4	107,5%
Konserwacja, remont, budowa i rozbiórka obiektów budowlanych	244	239	2,5%	2,6%	-5	98,0%
Obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (w tym agregowanie i regulacja, praca w polu, sadzie i na łące)	1 168	1 132	12,0%	12,4%	-36	96,9%
Remont i naprawa maszyn i urządzeń rolniczych	568	516	5,8%	5,7%	-52	90,8%
Pozyskiwanie i obróbka drewna (przygotowanie opał, materiału budowlanego itp.)	755	603	7,9%	6,6%	-152	79,9%
Przygotowanie karmy dla zwierząt (parowanie, rozdrabnianie itp.)	131	121	1,3%	1,3%	-10	92,4%
Obsługa zwierząt (karmienie, dojenie, zabiegi zoohigieniczne, przepędzanie itp.)	1 891	1 734	19,5%	19,0%	-157	91,7%
Prace ręczne w gospodarstwie rolnym, w tym z narzędziami prostymi (grabiami, motykami, widłami, nożami, sekatorami itp.)	283	294	2,9%	3,3%	11	103,9%
Przetwórstwo produktów rolnych (owoców, warzyw, mięsa, mleka, zbóż itp.)	28	27	0,3%	0,3%	-1	96,4%
Załatwianie spraw urzędowych, zakup środków produkcji itp.	49	29	0,5%	0,3%	-20	59,2%
Inne	158	154	1,6%	1,7%	-4	97,5%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%	-612	93,7%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.4. Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń wykorzystywanych w działalności rolniczej

Wśród zdarzeń wypadkowych odnotowanych i poddanych analizie w okresie sprawozdawczym 3 503, tj. 38,5% wszystkich wypadków, stanowiły zdarzenia z udziałem maszyn i urządzeń rolniczych – o 170 mniej niż w 2023 roku. Większość miała miejsce podczas obsługi:

- ciągników rolniczych – 835 wypadków, tj. 23,8% analizowanych wypadków z udziałem maszyn i urządzeń do produkcji rolniczej;
- środków transportowych, m.in. przyczep, wozów konnych, samochodów dostawczych itp. – 526 wypadków, tj. 15,0%;
- maszyn, urządzeń do pozyskiwania i obróbki drewna – 523 wypadki, tj. 14,9%, w tym najwięcej z udziałem: pilarek tarczowych – 231 wypadków, pilarek łańcuchowych – 196 wypadków.

Z udziałem maszyn i urządzeń najczęstsze były zdarzenia z grup:

- *upadek osób* – 1 170 wypadków, tj. 33,4% wszystkich wypadków z udziałem maszyn i urządzeń rolniczych;
- *pochwycenie, uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń* – 951 wypadków, tj. 27,1%;
- *inne zdarzenia* – 405, tj. 11,6%.

Tabela 15. Struktura wypadków w latach 2023–2024 według rodzaju maszyn i urządzeń

Rodzaj maszyn/urządzeń	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
Ciągniki rolnicze	865	835	23,6%	23,8%	-30	96,5%
Środki komunikacyjne (samochody osobowe, motocykle, rowery, środki komunikacji zbiorowej itp.)	144	115	3,9%	3,3%	-29	79,9%
Środki transportowe (przyczepy, wozy konne, samochody dostawcze itp.)	548	526	14,9%	15,0%	-22	96,0%
Maszyny i narzędzia uprawowe (brony, pługi, agregaty uprawowe itp.)	127	153	3,5%	4,4%	26	120,5%
Maszyny i urządzenia do siewu, sadzenia, nawożenia i deszczowania, w tym:	161	159	4,4%	4,5%	-2	98,8%
siewniki do zboża	39	39	1,1%	1,1%	0	100,0%
sadzarki do ziemniaków	17	23	0,5%	0,7%	6	135,3%
rozrzutnik obornika	54	45	1,4%	1,3%	-9	83,3%
rozsiwacz nawozów	22	26	0,6%	0,7%	4	118,2%
inne maszyny i urządzenia do siewu, sadzenia, nawożenia i deszczowania	29	26	0,8%	0,7%	-3	89,7%
Maszyny i narzędzia do pielęgnacji roślin (do produkcji polowej, warzywniczej, sadowniczej itp.)	71	85	1,9%	2,5%	14	119,7%
Maszyny i urządzenia do ochrony roślin (w tym zaprawiania) oraz dezynfekcji (np. opryskiwacze, zaprawiarki itp.)	44	45	1,2%	1,3%	1	102,3%
Maszyny i urządzenia do zbioru ziemiopłodów, w tym:	251	260	6,8%	7,4%	9	103,6%

Ciąg dalszy tabeli na następnej stronie.

Tabela 15. Struktura wypadków w latach 2023–2024 według rodzaju maszyn i urządzeń cd.

Rodzaj maszyn/urządzeń	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
kombajny zbożowe	103	101	2,8%	2,9%	-2	98,1%
kombajny i inne maszyny do zbiorów okopowych	41	49	1,1%	1,4%	8	119,5%
maszyny do zbioru siana, słomy i zielonek	93	99	2,5%	2,8%	6	106,5%
inne maszyny i urządzenia do zbioru ziemiopłodów	14	11	0,4%	0,3%	-3	78,6%
Maszyny i urządzenia omlotowe, suszarnie i urządzenia pomocnicze	28	24	0,8%	0,7%	-4	85,7%
Maszyny i urządzenia do czyszczenia, sortowania ziemiopłodów i owoców	19	19	0,5%	0,5%	0	100,0%
Maszyny i urządzenia do przetwórstwa paszowego (śrutowniki, mieszalniki itp.)	50	55	1,4%	1,6%	5	110,0%
Maszyny oraz urządzenia do chowu i hodowli zwierząt (do zadawania pasz, usuwania obornika, pielęgnacji zwierząt itp.)	90	86	2,4%	2,5%	-4	95,6%
Maszyny, urządzenia do pozyskiwania i obróbki drewna:	615	523	16,7%	14,9%	-92	85,0%
pilarki tarczowe	257	231	7,0%	6,6%	-26	89,9%
pilarki łańcuchowe	245	196	6,7%	5,6%	-49	80,0%
inne urządzenia do pozyskiwania i obróbki drewna	113	96	3,0%	2,7%	-17	85,0%
Pozostałe maszyny, urządzenia i narzędzia, w tym:	660	618	18,0%	17,6%	-42	93,6%
elektronarzędzia ręczne	227	195	6,2%	5,6%	-32	85,9%
inne maszyny, urządzenia i narzędzia	433	423	11,8%	12,1%	-10	97,7%
Ogółem	3 673	3 503	100%	100%	-170	95,4%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.5. Wypadki według pory dnia, dni tygodnia

Od wielu lat struktura wypadków wg dni tygodnia i pór dnia jest podobna. Nadal największa liczba wypadków odnotowywana jest w godz. 12.01–18.00, w soboty i poniedziałki.

Tabela 16. Wypadki w latach 2023–2024 według pory dnia

Pora dnia	Liczba wypadków		Udział w %	
	2023	2024	2023	2024
rankiem (06.01 do 12.00)	3 474	3 318	35,8%	36,5%
po południu (12.01 do 18.00)	4 836	4 400	49,8%	48,3%
wieczorem (18.01 do 24.00)	1 159	1 122	11,9%	12,3%
nocą (00.01 do 6.00)	248	265	2,5%	2,9%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Tabela 17. Wypadki według dni tygodnia

Dzień tygodnia	Liczba wypadków		Udział w %	
	2023	2024	2023	2024
poniedziałek	1 571	1 422	16,2%	15,6%
wtorek	1 422	1 341	14,6%	14,7%
środa	1 482	1 294	15,3%	14,2%
czwartek	1 403	1 339	14,3%	14,7%
piątek	1 453	1 365	15,0%	15,0%
sobota	1 650	1 581	17,0%	17,4%
niedziela	736	763	7,6%	8,4%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2.6. Przyczyny wypadków

Tabela 18. Struktura przyczyn wypadków w latach 2023–2024 według kategorii

Kategoria przyczyn	Liczba wypadków		Udział w %		2024–2023	2024/2023 w %
	2023	2024	2023	2024		
Ludzkie:	5 460	5 216	56,2%	57,3%	-244	95,5%
niewłaściwe postępowanie rolnika	2 076	2 032	21,4%	22,3%	-44	97,9%
niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami	1 366	1 256	14,1%	13,8%	-110	91,9%
stan psychofizyczny rolnika, niezapewniający bezpiecznego wykonywania pracy	378	384	3,9%	4,2%	6	101,6%
nieużywanie ochron pracy i urządzeń zabezpieczających	1 312	1 179	13,5%	12,9%	-133	89,9%
niewłaściwe zachowanie rolnika	328	365	3,3%	4,1%	37	111,3%
Organizacyjne	1 029	872	10,6%	9,5%	-157	84,7%
Techniczne:	2 556	2 383	26,3%	26,2%	-173	93,2%
niewłaściwy stan maszyn, urządzeń i narzędzi	331	295	3,4%	3,2%	-36	89,1%
niewłaściwy stan obiektów budowlanych	421	377	4,3%	4,1%	-44	89,5%
niewłaściwy stan podwórza, ciągów komunikacyjnych, placów manewrowych itp. w gospodarstwie rolnym	1 491	1 438	15,3%	15,8%	-53	96,4%
niewłaściwy stan techniczny drabin, podestów, rusztowań i innych urządzeń pomocniczych wykorzystywanych w gospodarstwie rolnym	216	202	2,2%	2,2%	-14	93,5%
niewłaściwy stan ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników itp.) oraz obiektów budowlanych poza gospodarstwem rolnym	84	57	1,0%	0,7%	-27	67,9%
pozostałe nieprawidłowości techniczne	13	14	0,1%	0,2%	1	107,7%
Inne przyczyny	672	634	6,9%	7,0%	-38	94,3%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%	-612	93,7%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Do większości wypadków doszło z przyczyn ludzkich – 5 216, tj. w 57,3% wszystkich poddanych analizie w okresie sprawozdawczym:

- niewłaściwe postępowanie rolnika (2 032 wypadki, tj. 22,3%), w tym m.in.:
 - niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia (666, tj. 7,3% wszystkich wypadków);
 - niewłaściwy sposób obsługi zwierząt, w tym niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych (498, tj. 5,5%);
 - niekorzystanie lub nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z drabin, podestów i rusztowań podczas pracy na wysokości (291, tj. 3,2%);
- niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami (1 256 wypadków, tj. 13,8%), w tym m.in.:
 - niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy (454, tj. 5,0% wszystkich wypadków);
 - nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp. (345, tj. 3,8%);
 - niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych, np.: regulacja, naprawy, agregowanie itp. (223, tj. 2,5%);
- nieużywanie ochron pracy i urządzeń zabezpieczających – 1 179 wypadków, tj. 12,9%, w tym:
 - nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego (872 wypadki, tj. 9,6%);
 - nieużywanie środków ochrony indywidualnej, np.: ochron głowy, twarzy, rąk, słuchu itp. (114 wypadków, tj. 1,3%);

a także z przyczyn technicznych – 2 383 wypadki, tj. 26,2%:

- niewłaściwy stan podwórza, ciągów komunikacyjnych, placów manewrowych itp. (1 438 wypadków, tj. 15,8%), w tym:
 - zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie) – 1 400 wypadków, tj. 15,4%;
- niewłaściwy stan obiektów budowlanych (377 wypadków, tj. 4,1%), w tym:
 - wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe, progi w otworach drzwiowych, różnice poziomów nawierzchni itp. – 274 wypadki, tj. 3,0%;
- niewłaściwy stan maszyn, urządzeń i narzędzi (295 wypadków, tj. 3,2%), w tym:
 - brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia ruchomych elementów maszyn i urządzeń rolniczych – 99 wypadków, tj. 1,1%.

Tabela 19. Najczęstsze przyczyny wypadków w latach 2023–2024

Przyczyna wypadku	Liczba przyczyn		Udział w %	
	2023	2024	2023	2024
zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie)	1 428	1 400	14,7%	15,4%
nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego	951	872	9,8%	9,6%
niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	618	666	6,4%	7,3%

Ciąg dalszy tabeli na następnej stronie.

Tabela 19. Najczęstsze przyczyny wypadków w latach 2023–2024 cd.

Przyczyna wypadku	Liczba przyczyn		Udział w %	
	2023	2024	2023	2024
niewłaściwy sposób obsługi zwierząt, w tym niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych	553	498	5,7%	5,5%
narowistość i agresja zwierząt, niewynikające z ich fizjologii (np. z rui, pierwszej laktacji, porodu, zapalenia wymion itp.)	494	470	5,1%	5,2%
niewłaściwe uchwycenie, trzymanie, narzędzi, środków i przedmiotów pracy	509	454	5,2%	5,0%
nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp.	396	345	4,1%	3,8%
niekorzystanie lub nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z drabin, podestów i rusztowań podczas pracy na wysokości	304	291	3,1%	3,2%
wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe, progi w otworach drzwiowych, różnice poziomów nawierzchni itp.	305	274	3,1%	3,0%
niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.)	250	223	2,6%	2,4%
niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	172	205	1,8%	2,2%
brak ubrania i obuwia roboczego	223	167	2,2%	1,8%
nieprawidłowo skonstruowane drabiny, podesty, rusztowania i inne urządzenia pomocnicze (np. brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.)	158	162	1,6%	1,8%
nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, brak przerw na odpoczynek, wymuszona postawa	163	160	1,7%	1,8%
brak odpowiednich środków pracy (maszyn, urządzeń, drabin, podestów, wózków itp.)	161	151	1,7%	1,6%
niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	118	145	1,2%	1,6%
pozostałe	2 914	2 622	30,0%	28,8%
Ogółem	9 717	9 105	100%	100%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Nadal najczęstszymi przyczynami wypadków były: zły stan nawierzchni, podwórzy i ciągów komunikacyjnych, nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego, niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia, niewłaściwy sposób obsługi zwierząt (w tym niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych), a także narowistość i agresja zwierząt, niewynikające z ich fizjologii (np.: z rui, pierwszej laktacji, porodu, zapalenia wymion itp.).

2.7. Grupy wypadkowe

Od wielu lat struktura grup zdarzeń wypadkowych odnotowanych przez KRUS jest podobna. Najwięcej wypadków odnotowano w grupie (02) *upadek osób* – 4 575 wypadków, tj. 50,2%. Kolejne liczne grupy wypadkowe to: (08) *uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta* – 1 155 wypadków, tj. 12,7%; (07) *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* – 962 wypadki, tj. 10,6%; (13) *inne zdarzenia* – 835 wypadków, tj. 9,2%;

(03) *upadek przedmiotów* – 601 wypadków, tj. 6,6%, a także (04) *zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami* – 418, tj. 4,6%.

Liczba wypadków w porównaniu do 2023 roku zmniejszyła się prawie we wszystkich grupach wypadkowych. Wzrost wypadków odnotowano jedynie w grupie (12) *nagle zachorowania* (o 2, tj. 1,1%), natomiast w grupie (09) *pożar, wybuch, działanie sił przyrody* liczba wypadków była taka sama. Szczegóły znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 20. Struktura wypadków w latach 2023–2024 według grup zdarzeń

Symbol grupy	Grupa wypadkowa	Liczba wypadków		różnica wypadków 2024–2023	udział w % 2024/2023	Udział w wypadkach ogółem w %	
		2023	2024			2023	2024
02	upadek osób	4 830	4 575	-255	94,7%	49,7%	50,2%
03	upadek przedmiotów	660	601	-59	91,1%	6,8%	6,6%
04	zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami	445	418	-27	93,9%	4,6%	4,6%
05	uderzenie i przygnięcie przez przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	235	221	-14	94,0%	2,4%	2,4%
06	przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu	150	100	-50	66,7%	1,5%	1,1%
07	pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	1 052	962	-90	91,4%	10,8%	10,6%
08	uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	1 240	1 155	-85	93,1%	12,8%	12,7%
09	pożar, wybuch, działanie sił przyrody	57	57	0	100,0%	0,6%	0,6%
10	działanie skrajnych temperatur	74	60	-14	81,1%	0,8%	0,7%
11	działania materiałów szkodliwych	20	19	-1	95,0%	0,2%	0,2%
12	nagle zachorowania	100	102	2	102,0%	1,0%	1,1%
13	inne zdarzenia	854	835	-19	97,8%	8,8%	9,2%
Ogółem		9 717	9 105	-612	93,7%	100%	100%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Okoliczności i przyczyny wypadków w grupach wypadkowych (w kolejności od najliczniejszej grupy do najmniej licznej)

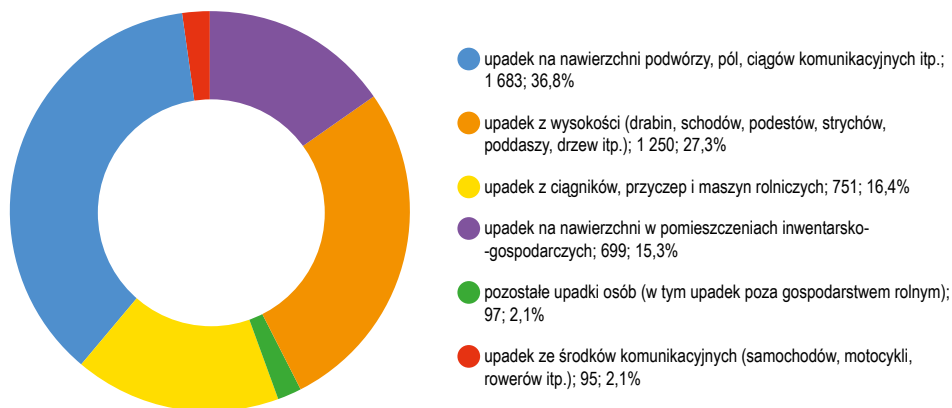
Grupa 02 – *upadek osób*

W okresie sprawozdawczym odnotowano 4 575 wypadków w grupie *upadek osób*, co stanowiło 50,2% wszystkich zdarzeń zakończonych uznaniem za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu Ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025, poz. 197 z późn.zm.). Struktura podkategorii upadków w tej grupie przedstawia się następująco:

- upadki na nawierzchni podwórzy, pól, ciągów komunikacyjnych itp. – 1 683 wypadki;
- z wysokości (drabin, schodów, podestów, strychów, poddaszy, drzew itp.) – 1 250 wypadków;

- z ciągników, przyczep i maszyn rolniczych – 751 wypadków;
- na nawierzchni w pomieszczeniach inwentarsko-gospodarczych – 699 wypadków;
- pozostałe upadki osób (w tym upadek poza gospodarstwem rolnym) – 97 wypadków;
- ze środków komunikacyjnych (np.: samochodów, motocykli, rowerów itp.) – 95 wypadków.

Wykres 13. Struktura wypadków w grupie (02) upadek osób

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Do *upadków osób* dochodziło najczęściej podczas: przemieszczania się bez obciążenia (1 556 wypadków); ręcznych prac transportowych, tj. chodzenia z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (884 wypadki); prac na wysokości, np.: drzewach, stogach, pryzmach, strychach, poddaszach, rusztowaniach itp. (617 wypadków) oraz obsługi zwierząt, np.: karmienia, dojenia, zabiegów zoohigienicznych, przepędzania itp. (471 wypadków).

Przyczyną wypadków z tej grupy były:

- zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie) – 1 257 wypadków;
- nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego – 714;
- nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp. – 300;
- niekorzystanie lub nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z drabin, podestów i rusztowań podczas pracy na wysokości – 277;
- wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe, progi w otworach drzwiowych, różnice poziomów nawierzchni itp. – 216;
- nieprawidłowo skonstruowane drabiny, rusztowania i inne urządzenia pomocnicze wykorzystywane w gospodarstwie rolnym (np. brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.) – 160;
- brak ubrania i obuwia roboczego – 135;
- niedostateczną koncentrację uwagi na wykonywanej czynności – 134;
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 127.

Grupa 08 – uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta

Analizie poddano 1 155 wypadków odnotowanych w tej grupie, co stanowi 12,7% zdarzeń w okresie sprawozdawczym. Większość z nich (1 079 wypadków, tj. 93,4% zdarzeń w tej grupie) odnotowano podczas codziennej obsługi zwierząt – karmienia, dojenja, zabiegów zoohigienicznych, czyszczenia pomieszczeń inwentarskich w obecności zwierząt oraz przepędzania lub załadunku zwierząt na środki transportu. Przyczyną tych zdarzeń były:

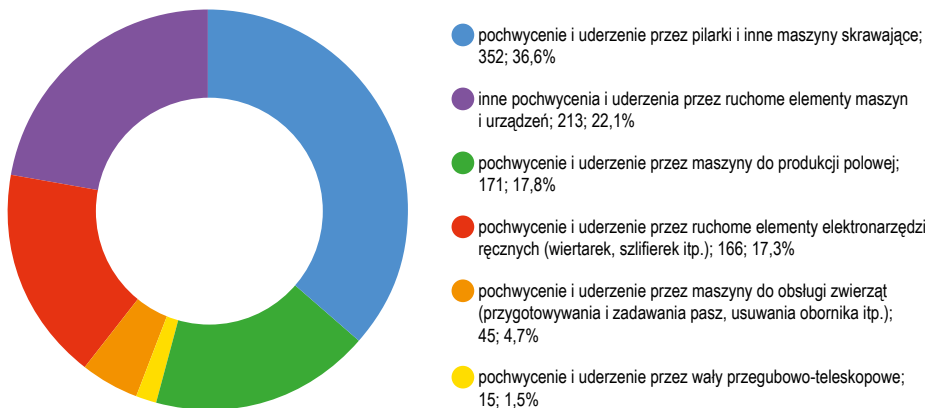
- niewłaściwy sposób obsługi zwierząt, w tym niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych – 425 wypadków;
- narowistość i agresja zwierząt niewynikające z ich fizjologii (np. z rui, pierwszej laktacji, porodu, zapalenia wymion itp.) – 391 wypadków;
- niezapewnienie zwierzętom dobrostanu (nadmierne zagęszczenie, brak dostępu do paszy, wody i wybiegów) i wynikające z tego reakcje zwierząt – 54 wypadki.

Grupa 07 – pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń

Odnutowano 962 wypadki przy pracy rolniczej w tej grupie, co stanowiło 10,6% wszystkich analizowanych zdarzeń w okresie sprawozdawczym. Wśród pochwyceń i uderzeń przez części ruchome maszyn i urządzeń rozróżniamy m.in. następujące podkategorie wypadków:

- pochwylenie i uderzenie przez pilarki i inne maszyny skrawające – 352 zdarzenia w okresie sprawozdawczym;
- pochwylenie i uderzenie przez maszyny do produkcji polowej – 171 zdarzeń;
- pochwylenie i uderzenie przez ruchome elementy elektronarzędzi ręcznych (wiertarek, szlifierek etc.) – 166 zdarzeń;
- pochwylenie i uderzenie przez maszyny do obsługi zwierząt (przygotowywania i zadawania pasz, usuwania obornika itp.) – 45 zdarzeń;
- pochwylenie i uderzenie przez wały przegubowo-teleskopowe – 15 zdarzeń.

Wykres 14. Struktura wypadków w grupie (07) pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Do większości zdarzeń dochodziło podczas: pozyskiwania i obróbki drewna (345 wypadków); obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (269 wypadków) oraz remontu i napraw maszyn rolniczych (135 wypadków).

Przyczynami tych wypadków były:

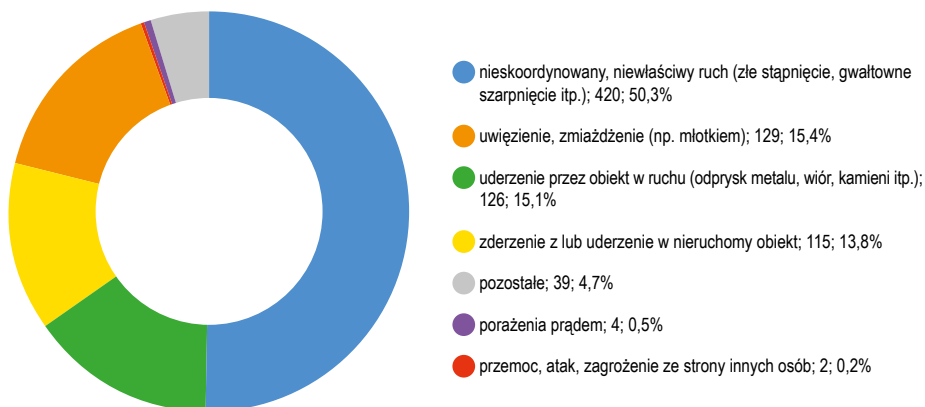
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 260 wypadków;
- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy – 163 wypadki;
- brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia ruchomych elementów maszyn i urządzeń rolniczych – 80 wypadków.

Grupa 13 – inne zdarzenia

Do tej grupy zaklasyfikowano 835 zdarzeń, co stanowiło 9,2% wszystkich wypadków podanych analizie. Wśród nich wyodrębniono m.in.:

- 420 przypadków nieskoordynowanego, niewłaściwego ruchu (złego stąpnienia, gwałtownego szarpnięcia itp.);
- 129 przypadków uwięzień, zmiżdżeń (np. młotkiem);
- 126 przypadków uderzeń przez obiekt w ruchu (odprysk metalu, wiór, kamień itp.);
- 115 przypadków zderzenia z lub uderzenia w nieruchomy obiekt;
- 4 przypadki porażenia prądem;
- 2 przypadki przemocy, ataku, zagrożenia ze strony innych osób.

Wykres 15. Struktura wypadków w grupie (13) inne zdarzenia

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wypadki te odnotowano najczęściej podczas: obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (157 wypadków); przemieszczania się po gospodarstwie bez żadnego obciążenia (143 wypadki) oraz ręcznych prac transportowych, tj. chodzenia z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (113 wypadków).

Przyczyny tych zdarzeń to:

- zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie) – 82 wypadki;

- nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego – 80 wypadków;
- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie, narzędzi, środków i przedmiotów pracy – 57 wypadków;
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 56 wypadków;
- nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, brak przerw na odpoczynek, wymuszona postawa – 49 wypadków.

Grupa 03 – upadek przedmiotów

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 601 wypadków w ramach tej grupy – stanowiły one 6,6% wszystkich analizowanych zdarzeń. Dochodziło do nich podczas obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (204 wypadki); remontów i napraw maszyn i urządzeń rolniczych (90 wypadków); pozyskiwania i obróbki drewna (72 wypadki) oraz ręcznych prac transportowych (69 wypadków).

Przyczyny tych wypadków to:

- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy – 74 wypadki;
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 57 wypadków;
- niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.) – 57 wypadków;
- nieprawidłowe ułożenie ładunku, niezabezpieczenie ładunku przed osunięciem i upadkiem – 47 wypadków;
- niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu – 46 wypadków.

Grupa 04 – zetknięcie z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami

W okresie sprawozdawczym odnotowano 418 wypadków z tej grupy (4,6% analizowanych). Do zetknięcia z ostrymi narzędziami ręcznymi i ostrymi przedmiotami dochodziło podczas: pozyskiwania i obróbki drewna w gospodarstwie (112 wypadków); prac ręcznych w gospodarstwie rolnym, w tym z narzędziami prostymi (71 wypadków); remontu i naprawy maszyn i urządzeń rolniczych (66 wypadków).

Najczęstsze przyczyny tych wypadków to:

- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 113 wypadków;
- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy – 92 wypadki;
- nieużywanie środków ochrony indywidualnej (ochron głowy, twarzy, rąk, słuchu itp.) – 25 wypadków.

Grupa 05 – uderzenie, przygniecenie przez materiały transportowane mechanicznie lub ręcznie

W tej grupie odnotowano 221 wypadków (2,4%). Najczęściej dochodziło do nich podczas: ręcznych prac transportowych (49 wypadków); obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (46 wypadków), a także przy remoncie oraz naprawach maszyn i urządzeń rolniczych (31 wypadków).

Przyczyną tych wypadków było:

- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy – 37 wypadków;

- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia – 30 wypadków;
- nieprawidłowe ułożenie ładunku lub niezabezpieczenie ładunku przed osunięciem i upadkiem – 14 wypadków;
- wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej – 14 wypadków.

Grupa 12 – *nagle zachorowania*

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 102 wypadków (1,1% przeanalizowanych), do których doszło w miejscach produkcji i magazynowania w gospodarstwie rolnym; miejscach chowu, hodowli, uprawy, terenach zielonych itp. podczas: ręcznych prac transportowych – chodzeniu z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (49 wypadków); obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych – w tym agregowania i regulacji, pracy w polu, sadzie i na łące (13 zdarzeń); ręcznych prac w gospodarstwie rolnym, w tym z narzędziami prostymi, np.: grabiami, motykami, widłami, nożami, sekatorami itp. (13 zdarzeń); obsługi zwierząt, np.: karmieniu, dojeniu, zabiegach zoohigienicznych, przepędzaniu itp. (12 zdarzeń). W zdecydowanej większości wypadków ich przyczyną był nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, brak przerw na odpoczynek, wymuszona postawa ciała, a także nagle zachorowanie, niedyspozycja fizyczna, choroba samoistna, wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi oraz wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej.

Grupa 06 – *przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu*

Do wypadków z tej grupy zakwalifikowano 100 zdarzeń (1,1%). Najczęściej dochodziło do nich podczas obsługi oraz eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (40 wypadków); załatwiania spraw urzędowych, zakupu środków produkcji itp. (13 wypadków); transportu mechanicznego zwierząt, płodów rolnych i środków produkcji (11 wypadków) oraz przemieszczania się bez obciążenia (10 wypadków).

Najczęściej do wypadków dochodziło poza siedliskiem gospodarstwa rolnego, m.in. w miejscach produkcji i magazynowania w gospodarstwie rolnym oraz na drogach, polach, parkingach, w środkach komunikacji zbiorowej itp.

Przyczyną tych wypadków było:

- nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym przez innych użytkowników – 24 wypadki;
- niewłaściwe zabezpieczenie maszyn i urządzeń oraz narzędzi podczas postoju i w ruchu – 17 wypadków;
- nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym – 9 wypadków;
- niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.) – 9 wypadków.

Grupa 10 – *działanie skrajnych temperatur*

Do wypadków z tej grupy zaklasyfikowano 60 zdarzeń (0,7% ogółu wypadków). Miały one miejsce podczas przygotowywania karmy dla zwierząt (parowania, rozdrabniania itp.) – 23 zdarzenia; ręcznych prac transportowych – chodzenia z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (14 zdarzeń) oraz obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (w tym agregowania

i regulacji, pracy w polu, sadzie i na łące) – 8 zdarzeń. Do wypadków dochodziło w miejscu produkcji i magazynowania, chowu i hodowli zwierząt, uprawy oraz na terenach zielonych itp. a także w gospodarstwach domowych. Głównymi ich przyczynami były np.: niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.); nieużywanie środków ochrony indywidualnej (ochron głowy, twarzy, rąk, słuchu itp.) oraz niewłaściwe uchwycenie, trzymanie, narzędzi, środków i przedmiotów pracy.

Grupa 09 – pożar, wybuch, działanie sił przyrody

W tej grupie odnotowano ogółem 57 zdarzeń (0,6% przeanalizowanych). Do wypadków dochodziło przy przemieszczaniu się bez obciążenia (do i z miejsca) – 15 zdarzeń, obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (w tym agregowania i regulacji, pracy w polu, sadzie i na łące) – 10 wypadków oraz remontu i naprawy maszyn i urządzeń rolniczych (6 zdarzeń). Do większości tych wypadków doszło w miejscu produkcji i magazynowania płodów rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, upraw i na terenach zielonych. Głównymi przyczynami były: działania siły przyrody (np. opady atmosferyczne, wichury, burze itp.), zły stan techniczny spowodowany brakiem napraw i konserwacji albo niewłaściwą eksploatacją maszyn, urządzeń i narzędzi rolniczych.

Grupa 11 – działanie materiałów szkodliwych

W tej grupie odnotowano 19 wypadków, co stanowi (0,2% ogółu wypadków). Do wypadków dochodziło najczęściej w miejscach produkcji i magazynowania, chowu i hodowli zwierząt, upraw, na terenach zielonych itp. podczas: obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (6 wypadków); remontów i napraw maszyn i urządzeń rolniczych (4 wypadki) oraz konserwacji, remontu, budowy i rozbiórki obiektów budowlanych (3 wypadki). Najczęstszą przyczyną tych zdarzeń były: nieużywanie środków ochrony indywidualnej (ochron głowy, twarzy, rąk, słuchu itp.); niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.); niewłaściwe uchwycenie, trzymanie, narzędzi, środków i przedmiotów pracy; a także wady materiałowe (np. nieodpowiednia wytrzymałość) oraz zły stan techniczny spowodowany brakiem napraw i konserwacji albo niewłaściwą eksploatacją maszyn, urządzeń i narzędzi rolniczych.

Zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych na podstawie dokumentacji zdjęciowej z oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami przy pracy rolniczej

- nierówne, nieuprzątnięte, zanieczyszczone pomiotem ptasim ciągi komunikacyjne w obejściu

- nieutwardzona, błotnista, śliska nawierzchnia podwórzy, brak odprowadzenia wód opadowych

- śliska i nierówna nawierzchnia ciągów komunikacyjnych na podwórzu gospodarstwa

- strome, nieprawidłowo skonstruowane schody bez poręczy i barierek

- progi i różnice wysokości nawierzchni w wejściach do budynków gospodarskich

- krótkie, nieprawidłowo skonstruowane i ustawione drabiny, bez zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem

- niewłaściwe, zanieczyszczone, zużyte obuwie robocze

- brak barier i zabezpieczeń przed upadkiem ze strychów i wpadnięciem do piwnicy

- nieprawidłowo skonstruowane stanowiska dla zwierząt, brak zabezpieczenia kanałów gnojowych

- ciasnota w pomieszczeniach inwentarskich, konstrukcja stanowisk dla zwierząt uniemożliwiająca zadawanie karmy i pojenie bez wchodzenia do kojca

- brak osłon i zabezpieczeń elementów ruchomych maszyn i urządzeń

- użytkowanie krajeg nieposiadających żadnych zabezpieczeń i osłon elementów ruchomych

- nieprawidłowy stan techniczny ciągników i maszyn rolniczych – brak właściwych schodów i podestów do wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych

3. Dobrowolne i nieodpłatne szkolenia dla ubezpieczonych i ich rodzin

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego popularyzuje wiedzę na temat bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym w głównej mierze poprzez bezpośrednie spotkania z rolnikami i ich rodzinami. Najczęściej przybierają one formę szkoleń, pogadanek, spotkań szkoleniowych i konferencji. **W 2024 roku zorganizowano ich 3 398 dla 99 732 osób.** Uczestnikami szkoleń są rolnicy ubezpieczeni w KRUS, ich rodziny, sołtysi, uczniowie szkół rolniczych, osoby związane ze środowiskiem wiejskim oraz dzieci i młodzież szkolna.

Pracownicy ds. prewencji dobierają tematykę i metodykę realizowania szkoleń, biorąc pod uwagę szereg czynników, przede wszystkim:

- profil produkcji rolniczej występujący najczęściej na danym terenie;
- wyniki analizy przyczyn i okoliczności wypadków odnotowywanych na danym obszarze;
- potrzeby grupy odbiorców, m.in. dobór środków przekazu, metod pracy i czasu trwania szkolenia.

W ramach tych spotkań szkoleniowych organizowane są ponadto:

- konkursy, podczas których uczestnicy sprawdzają stopień przyswojenia wiedzy;
- pokazy: bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń rolniczych, środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej czy pierwszej pomocy przedmedycznej;
- prezentacje materiałów audiowizualnych, m.in. tematycznych prezentacji, filmów nawiązujących do omawianych zagadnień, a także zdjęć z postępowań powypadkowych, obrazujących konkretne zagrożenia.

Roll-upy wykorzystywane podczas szkoleń i innych działań prewencyjnych

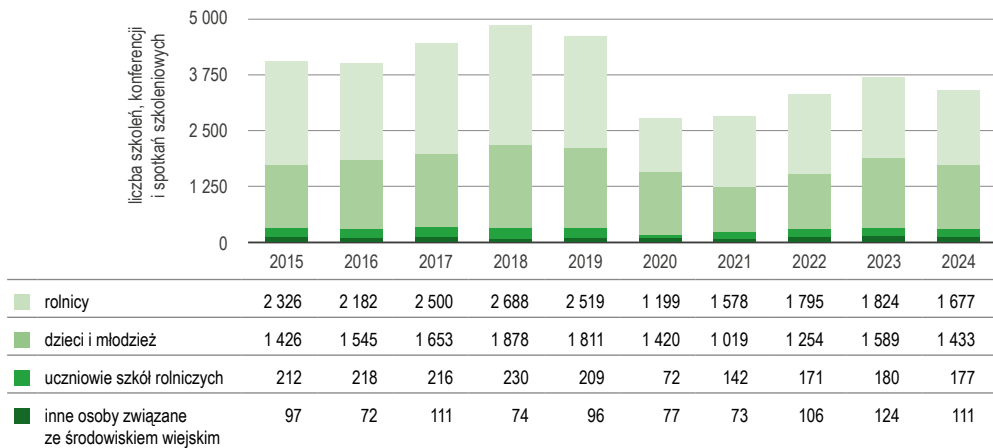
Szkolenia organizowane były samodzielnie przez KRUS lub były częścią spotkań i imprez organizowanych przez władze lokalne i inne instytucje zainteresowane tematyką bezpieczeństwa pracy na terenach wiejskich. Odbływały się one w miejscach zamieszkania rolników, w siedzibach władz samorządowych i związkowych lub innych instytucji związanych z rolnictwem, np. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Państwowej Inspekcji Pracy, Ośrodkach Doradztwa Rolniczego, w szkołach, a także na terenie indywidualnych gospodarstw rolnych. Ponadto były prowadzone podczas turnusów rehabilitacyjnych w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS.

Tabela 21. Szkolenia, konferencje i spotkania szkoleniowe z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2015–2024

Wyszczególnienie	Rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba szkoleń, konferencji i spotkań szkoleniowych	4 061	4 017	4 480	4 870	4 635	2 768	2 812	3 326	3 717	3 398
Liczba uczestników	140 743	148 565	157 220	194 014	167 675	116 591	59 974	83 590	115 791	99 732

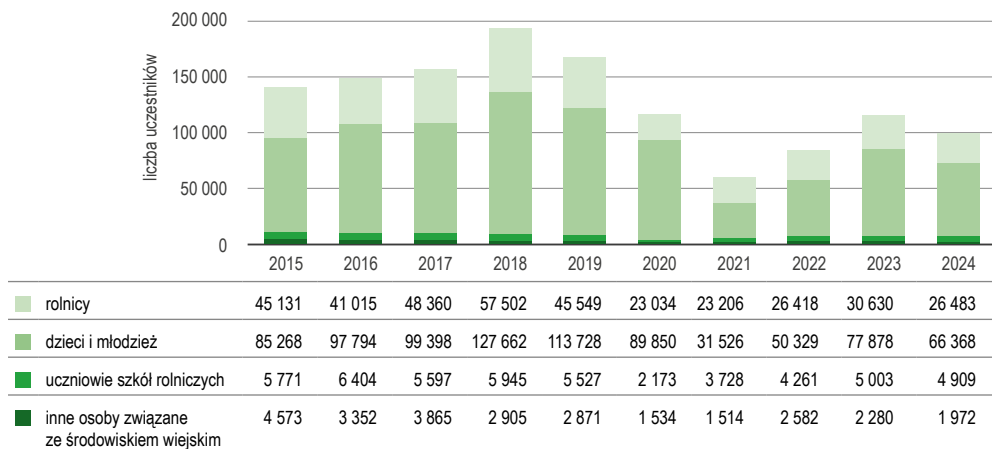
Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 16. Szkolenia, konferencje i spotkania szkoleniowe z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez jednostki terenowe KRUS w latach 2015–2024, w podziale na grupy odbiorców

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 17. Uczestnicy szkoleń, konferencji i spotkań szkoleniowych z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez jednostki terenowe KRUS w latach 2015–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Podczas szkoleń omawiano następujące tematy:

- informacje o KRUS i podstawowe zagadnienia związane z ubezpieczeniem społecznym rolników, podleganie ubezpieczeniu i wysokość składek;
- zakładanie konta e-KRUS;
- przysługujące rolnikom świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników;
- zasady korzystania z rehabilitacji w ośrodkach KRUS;
- upowszechnianie programów profilaktycznych NFZ;
- sposoby zgłaszania wypadku;
- zasady dbałości o stan psychofizyczny rolnika;
- bezpieczeństwo w transporcie rolniczym;
- bezpieczne użytkowanie instalacji i urządzeń elektrycznych;
- bezpieczeństwo osób postronnych przebywających w gospodarstwie rolnym (dzieci, osób dorosłych);
- udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach;
- choroby zawodowe rolników i sposoby zapobiegania im;
- promowanie wyrobów posiadających *Znak Bezpieczeństwa KRUS* i Wyróżnienia targowe pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*.

Podczas spotkań z rolnikami przekazywano im materiały edukacyjne: kalendarze na 2025 rok, broszury *Zasady ochrony życia w zdrowiu w gospodarstwie rolnym*, ulotki i broszury prewencyjne, a także materiały upowszechniające i promujące zasady bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym: opaski i kamizelki odblaskowe, rękawice i okulary ochronne, latarki czołowe itp.

Kolejną grupą adresatów spotkań szkoleniowych były dzieci i młodzież z terenów wiejskich, to właśnie one narażone są na zagrożenia związane z przebywaniem na terenie i w otoczeniu gospodarstwa, a także z pomaganiem rodzicom w codziennych obowiązkach. Zapoznawano

najmłodszych z Wykazem czynności szczególnie niebezpiecznych związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat. Omawiano zasady bezpiecznego przebywania w gospodarstwie rolnym i jego otoczeniu. Formy przekazu dostosowywane były do wieku uczestników – aby uatrakcyjnić przekaz i wspomóc przyswajanie wiadomości, stosowano gry i zabawy, dyskusje i praktyczne pokazy, a także wyświetlano filmy edukacyjne np. *Rodzina Porażków*, *Gra o zdrowie i bezpieczeństwo*. Zachęcano również do wzięcia udziału w konkursach dla dzieci organizowanych przez KRUS. Na zakończenie spotkań wręczano najmłodszym wydawnictwa *Bezpieczniejo*, *Projekt Immortals* oraz gry karciane i puzzle tematyczne związane z bezpieczną pracą i zabawą na terenie gospodarstwa rolnego. Inspektorzy z jednostek organizacyjnych Kasy odwiedzali dzieci głównie w szkołach, na koloniach i obozach wypoczynkowych, a także podczas turnusów rehabilitacyjnych organizowanych przez KRUS.

OR KRUS w Opolu – szkolenie uczniów PSP w Łosiwie

OR KRUS w Olsztynie – szkolenie dla uczniów SP w Piekach

OR KRUS w Łodzi – szkolenie w SP w Gorzkowicach

OR KRUS w Koszalinie – pogadanka dla dzieci podczas kolonii w Jarosławcu

OR KRUS w Białymstoku – szkolenie dla dzieci w SP w Dąbrowie Wielkiej

OR KRUS w Lublinie – szkolenie dla młodzieży z SZCKR w Leśnej Podlaskiej

OR KRUS we Wrocławiu – szkolenie dla młodzieży z PZS Nr 1 w Krzyżowicach

OR KRUS w Warszawie – szkolenie dla rolników we wsi Polków-Sagały

OR KRUS w Białymstoku – szkolenie dla mieszkańców wsi Przysławka

OR KRUS w Koszalinie – *Profilaktyka łączy* – szkolenie dla rolników z gminy Walcz

Kalendarz prewencyjny dla rolników na 2025 rok

Kalendarz prewencyjny dla rolników na 2025 rok popularyzował projekt Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odnoszący się do kampanii prewencyjnej KRUS. Zawierał zarówno opis projektu, jak i przydatne informacje na temat sposobów minimalizowania ryzyka zaistnienia wypadku w codziennej pracy rolników.

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Bezpieczny Rolnik
Bezpieczna Wieś

2025

Bezpieczny Rolnik
Bezpieczna Wieś

Projekt prewencyjny „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”

„Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś” to projekt Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ma on pomóc rolnikom w zapobieganiu wypadkom i chorobom zawodowym. Projekt ma na celu zwiększenie świadomości rolników i ich rodzin na temat zagrożeń wypadkowych. Wzrost poziomu bezpieczeństwa pracy w rolnictwie to rezultat bardzo dobrej współpracy z mieszkańcami wsi, którzy na konsekwentnie przekazywali, że poprawa warunków pracy i życia w gospodarstwach rolnych nie wymaga wielkich nakładów finansowych.

tytuł ich zaangażowania. By osiągnąć satysfakcjonujące wyniki – poprawić bezpieczeństwo pracy w rolnictwie, KRUS współpracuje z wieloma instytucjami, integrując wspólne wysiłki dla jeszcze lepszego efektu. Dzięki aktywności prewencyjnej w ciągu trzynastu lat liczba zgłoszonych wypadków spadła o ponad 80%, a wskaźnik wypadkowości z 24,6 do 8,0 wypadków na 1000 ubezpieczonych.

Projekt „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś” łączy wszystkie formy oddziaływania prewencyjnego realizowane w ramach kampanii prewencyjnych, odnoszących się do nadającej wypadkowejszych kategorii wypadków i grup chorób zawodowych.

- **Biuro Prewencji Centrali KRUS**

51

• Oddziały Regionalne KRUS

zakładka do książek

kalendarz szkolny dla dzieci

brelok

karteczki samoprzylepne

kubek

notes

zakładka do książek

kolorowanka dla dzieci

ołówek

długopis

worek na buty

smycz

brelok

butelka na wodę

klin pod koło

torba materiałowa

skrobaczka do szyb

latarka

4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczymi chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

4.1. Konkursy wiedzy

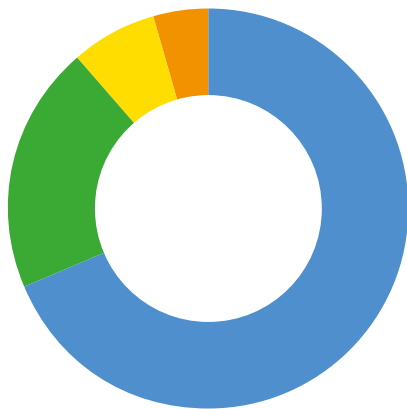
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego popularyzowała wiedzę o zagrożeniach i zasadach bezpiecznej pracy w rolnictwie, organizując i realizując różnego typu konkursy. **Jednostki organizacyjne Kasy, samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami, przeprowadziły 2 559 konkursów, w których udział wzięło 78 896 uczestników. Dane te dotyczą zarówno działań lokalnych, jak i ogólnopolskich.** Celem konkursów było zweryfikowanie wiedzy na temat zasad bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych. Uczestnicy mogli uświadomić sobie znaczenie codziennych decyzji rolnika podejmowanych podczas pracy, dotyczących m.in. organizacji i sposobu wykonywania pracy czy metod zabezpieczenia człowieka przed szkodliwymi czynnikami w miejscu pracy.

Konkursy o zasięgu lokalnym odbywały się jako działania samodzielne oraz na zakończenie szkoleń czy przy stoiskach informacyjno-prewencyjnych Kasy podczas masowych imprez rolniczych. Tematyka konkursów dotyczyła najczęściej występujących grup wypadków przy pracy rolniczej, tj. sposobów zapobiegania upadkom osób, zasad bezpiecznego użytkowania maszyn i urządzeń stosowanych w gospodarstwach rolnych, a także obsługi zwierząt gospodarskich oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym.

Konkursy prewencyjne prowadzono w formie:

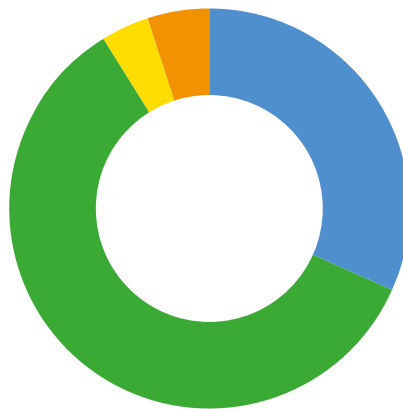
- testów sprawdzających wiedzę;
- konkursów fotograficznych;
- konkursów ustnych;
- konkursów pt. *Poprawa warunków bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym*;
- konkursów na *Bezpieczną oborę* – oceniano m.in. stan techniczny budynku, oświetlenia, zabezpieczenia otworów w ścianach i stropach, wyposażenie w sprzęt przeciwpożarowy i apteczki;
- konkursów na bezpieczną lub estetyczną zagrodę;
- konkursów plastycznych.

Wykres 18. Konkursy przeprowadzone w 2024 roku według grup odbiorców

- rolnicy; 1 759; 68,74%
- dzieci i młodzież; 511; 19,97%
- osoby związane ze środowiskiem wiejskim; 177; 6,92%
- uczniowie szkół rolniczych; 112; 4,38%

Wykres 19. Uczestnicy konkursów przeprowadzonych w 2024 roku według grup odbiorców

- dzieci i młodzież; 47 020; 59,60%
- rolnicy; 25 039; 31,74%
- uczniowie szkół rolniczych; 3 927; 4,98%
- osoby związane ze środowiskiem wiejskim; 2 910; 3,69%

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Nagrodami rzeczowymi dla laureatów konkursów były: środki do produkcji rolniczej poprawiające bezpieczeństwo pracy rolnika, np. lampy oświetlające podwórza, zestawy narzędziowe, pasy transportowe, środki ochrony indywidualnej, opryskiwacze ręczne, drabiny oraz apteczki pierwszej pomocy i artykuły odblaskowe. Dzieci otrzymywały natomiast m.in. gry i zabawki edukacyjne, artykuły plastyczne, sprzęt sportowy i drobny sprzęt multimedialny, np. głośniki.

OR KRUS w Łodzi – konkurs dla rolników w Białej Górze

OR KRUS w Białymstoku – laureaci konkursu wiedzy o bhp dla dzieci w Orlu

OR KRUS w Bydgoszczy – konkurs dla rolników w Zakrzewie

OR KRUS w Lublinie – konkurs dla rolników w Wisznicach

OR KRUS w Lublinie – konkurs dla młodzieży w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej

OR KRUS w Opolu – konkurs podczas Wielkiej Gry Terenowej w Kluczborku

OR KRUS w Rzeszowie – konkurs przy stoisku informacyjno-prewencyjnym w Lesku

OR KRUS we Wrocławiu – laureaci konkursu dla rolników we Wrocławiu

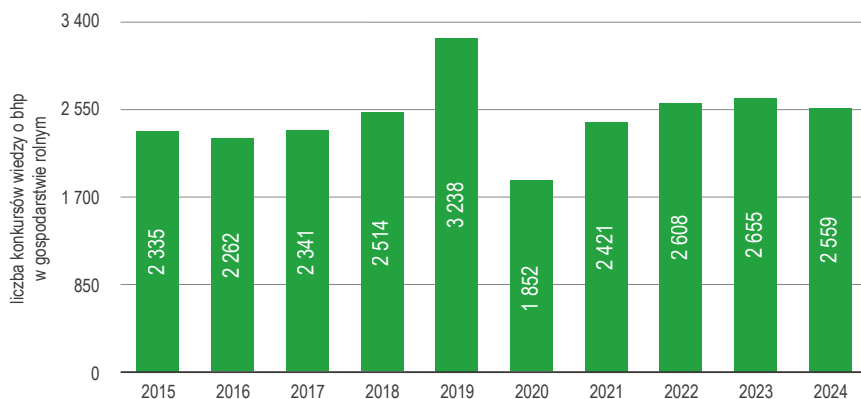

OR KRUS w Krakowie – konkurs z bezpiecznego cięcia drewna w Czaplach Wielkich

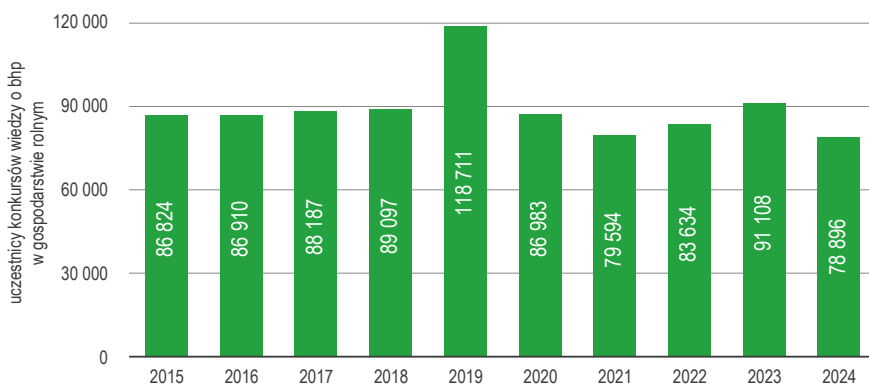
OR KRUS w Białymstoku – laureaci konkursu dla rolników – producentów mleka *Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich*

Wykres 20. Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzone w latach 2015–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 21. Uczestnicy konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzonych w latach 2015–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

XXI Ogólnokrajowy Konkurs *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*

W I kwartale 2024 roku opracowano regulamin i ogłoszono XXI edycję Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*, nad którym Patronat Honorowy objął Prezydent RP Andrzej Duda. Przedsięwzięcie jest realizowane od 2003 roku w ramach działań na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym. Współorganizatorami działania byli: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Patronat medialny sprawowały redakcje: TVP INFO, platformy informacyjnej AgroNews.com.pl, witryny Gospodarz.pl – Twój Portal Rolniczy, Tygodnika Poradnika Rolniczego, Magazynu Ogólnopolskiego Zagroda, wieścirolnicze.pl – portalu dla rolników oraz Magazynu Rolniczego Agro Profil. Partnerem strategicznym były AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych.

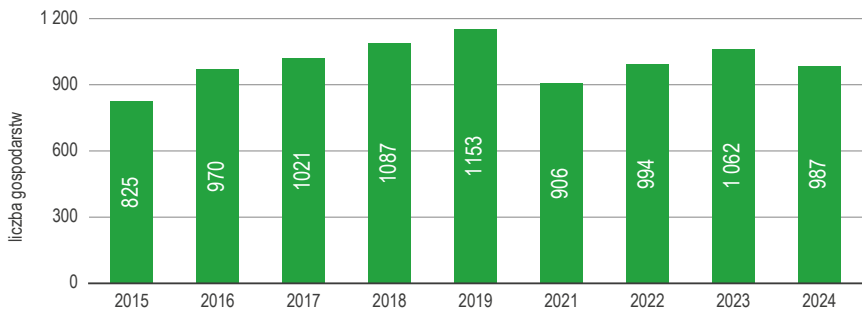
Plakat XXI Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Celem Konkursu była promocja zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Warunki uczestnictwa określał regulamin opublikowany m.in. na stronie internetowej Kasy. Udział w działaniu mogli brać właściciele zarówno dużych, jak i małych gospodarstw rolnych niezależnie od profilu produkcji. W 2024 roku 987 indywidualnych gospodarstw rolnych przystąpiło do konkursowej rywalizacji, natomiast od 2003 roku – ponad 24 tysiące. Komisje konkursowe w każdym z nich zweryfikowały poziom bezpieczeństwa poprzez ocenę konkretnych aspektów szczegółowo określonych w regulaminie, tj.:

- organizacji obejścia, podwórza gospodarstwa oraz produkcji rolniczej;
- ładu i porządku w obrębie podwórza, zabudowań i stanowisk pracy;
- stanu technicznego budynków inwentarskich i gospodarczych, a także maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi znajdujących się w gospodarstwie rolnym;
- warunków obsługi i bytowania zwierząt gospodarskich oraz profilaktyki chorób odzwierzęcych;
- wyposażenia w środki ochrony osobistej i urządzenia wspomagające bezpieczną pracę;
- sposobu przechowywania i postępowania ze środkami ochrony roślin i innymi substancjami niebezpiecznymi;
- dbałości o środowisko naturalne;
- estetyki gospodarstwa oraz organizacji miejsca wypoczynku rodziny, w tym placu zabaw dzieci;
- zastosowanych rozwiązań organizacyjnych, technicznych i technologicznych wpływających na bezpieczeństwo osób pracujących i przebywających w gospodarstwie rolnym.

Właściciele gospodarstw mogli zaprezentować miejsce codziennej pracy, osiągnięcia zawodowe a także innowacyjne pomysły na zwiększenie bezpieczeństwa osób pracujących i przebywających na terenie obejścia.

Wykres 22. Gospodarstwa rolne zgłoszone do Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne* w latach 2015–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Tabela 22. Zestawienie danych nt. profilu produkcji gospodarstw indywidualnych, uczestniczących w XXI Ogólnokrajowym Konkursie *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*

Profil produkcji	Produkcja mieszana	Produkcja roślinna – zboża i inne uprawy rolne	Produkcja roślinna – warzywnictwo, sadownictwo i ogrodnictwo	Produkcja roślinna – inne	Chów i hodowla zwierząt – bydło	Chów i hodowla zwierząt – trzoda chlewna	Chów i hodowla zwierząt – inne	Działy specjalne	Inne niewymienione	Ogółem
Liczba gospodarstw	406	275	84	14	149	19	12	28	0	987
Udział w %	41,1	27,9	8,5	1,4	15,1	1,9	1,2	2,8	0	100

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Tabela 23. Zestawienie danych nt. wielkości powierzchni gospodarstw indywidualnych uczestniczących w XXI Ogólnokrajowym Konkursie *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*

Powierzchnia gospodarstw /w ha fizycznych/	1–10 ha	11–20 ha	21–50 ha	51–100 ha	100–150 ha	>150 ha	Ogółem
Liczba gospodarstw	200	192	336	173	54	32	987
w %	20,3	19,5	34	17,5	5,5	3,2	100

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Konkurs odbył się w trzech etapach: regionalnym, wojewódzkim, a 16 najbezpieczniejszych gospodarstw w kraju weszło do etapu centralnego. W lipcu 2024 roku powołana przez Prezesa KRUS Centralna Komisja Konkursowa wizytowała oraz oceniała gospodarstwa szesnastu finalistów. W jej skład wchodził przedstawiciele Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Państwowej Inspekcji Pracy, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego

Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin, Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – Państwowego Instytutu Badawczego oraz partnera strategicznego – AGRO Ubezpieczeń – Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych.

Zwycięzcami XXI edycji Konkursu zostali Państwo Ewelina i Piotr Gręźlikowscy z Dobrzejewic w województwie kujawsko-pomorskim, którzy prowadzą gospodarstwo o powierzchni 65 hektarów. Głównym kierunkiem produkcji jest hodowla zarodowa trzody chlewnej. Laureaci otrzymali główną nagrodę w konkursie – ciągnik rolniczy ufundowany przez Prezesa KRUS.

Gala podsumowująca XXI edycję Konkursu odbyła się 13 września 2024 roku w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Warszawie. Podczas uroczystego podsumowania Konkursu laureaci XXI edycji otrzymali dyplomy, listy gratulacyjne Prezydenta RP oraz nagrody pieniężne i rzeczowe ufundowane przez: Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektora Pracy, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Krajową Grupę Spożywczą S.A., SWIMER Sp. z o.o., Bayer Crop Science Sp. z o.o., Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach, Świętokrzyską Grupę Przemysłową Industria S.A., Krajową Radę Izb Rolniczych, Związek Zawodowy Rolnictwa *Samoobrona*, Stowarzyszenie Innowatorów Wsi, Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego, Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin, Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związek Młodzieży Wiejskiej, platformę informacyjną AgroNews.com.pl, Magazyn Ogólnopolski Zagroda, portal Gospodarz.pl, magazyny rolnicze: Agroprofil, Wieści Rolnicze oraz Tygodnik Poradnik Rolniczy.

Wystąpienie Prezesa KRUS Dariusza Rohde

Laureaci i organizatorzy XXI Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*

Przekazanie przez Prezesa KRUS symbolicznego kluczyka do ciągnika

Zwycięzcy Konkursu Państwo Ewelina i Piotr Gręźlikowscy z Dobrzejewic z dziećmi w towarzystwie Prezesa KRUS Dariusza Rohde oraz przedstawicieli organizatorów na tle głównej nagrody

Przekazanie nagrody głównej Prezesa KRUS (ciągnika rolniczego) odbyło się 21 października 2024 roku w gospodarstwie zwycięzców Konkursu – Państwa Eweliny i Piotra Gręźlikowskich.

Przekazanie ciągnika rolniczego laureatom Konkursu

Zwycięzcy Konkursu – Państwo Ewelina i Piotr Gręźlikowscy z dziećmi

W 2024 roku po raz 14. odbył się internetowy konkurs *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne* – największy w Polsce tego typu konkurs w branży agro. Na portalu agronews.com.pl zaprezentowano gospodarstwa laureatów etapów wojewódzkich XXI edycji Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*, a następnie internauci oddali swoje głosy na to, które w ich ocenie było najbezpieczniejsze. Od 9 sierpnia do 8 września 2024 roku oddano 37 132 głosy. Laureatami, z wynikiem 3 827 głosów, zostali Państwo Jolanta i Mateusz Kowalczykowie z województwa zachodniopomorskiego, którzy otrzymali nagrody: voucher na ubezpieczenie majątku, pojazdów i maszyn rolniczych od sponsora konkursu – Agro Ubezpieczeń – Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych oraz voucher do SPA – nagrodę od [AgroNews.com.pl](https://agronews.com.pl).

Poza konkursem o zasięgu ogólnopolskim jednostki terenowe KRUS przeprowadziły 8 tego typu działań o lokalnym zasięgu. Wzięło w nim udział 71 gospodarstw.

XIV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy*

Przeprowadzono XIV edycję Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci pod hasłem *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy*, którego celem było promowanie pozytywnych zachowań związanych z pracą i zabawą dzieci na terenie gospodarstwa rolnego oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym upowszechnianych poprzez projekt *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, a także popularyzowanie Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat.

Plakat XIV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy*

Honorowy Patronat nad Konkursem objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Organizację Konkursu wsparły: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Partnerem strategicznym było AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych. Patronat medialny sprawowali: TVP INFO, Tygodnik Poradnik Rolniczy, magazyn rolniczy Agro Profil, portale: Gospodarz.pl – Twój Portal Rolniczy i wiescirolnicze.pl.

Organizatorzy

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi30 lat
Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Patroni medialni

AgroNews
com.plmagazyn rolniczy
Agro ProfilGospodarz.pl
Twój Portal Rolniczy

wiescirolnicze.pl

Partner
strategiczny

AGRO Ubezpieczenia

Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu dwuwymiarowej pracy plastycznej, w formacie A3, w dowolnej technice, obrazującej sposoby zapobiegania wypadkom przy pracy i rolniczym chorobom zawodowym.

Tabela 24. Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci *Bezpiecznie na wsi* – liczba uczestników w latach 2015–2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba uczestników	33 396	34 722	36 774	36 116	49 574	57 569	43 234	39 164	38 146	30 355
Liczba szkół	2 311	2 408	2 797	2 987	3 597	4 118	3 744	3 169	3 184	2 830

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Zgodnie z regulaminem Konkursu, centralna komisja konkursowa dokonała wyboru najlepszych prac spośród 96 zakwalifikowanych do etapu centralnego przez wojewódzkie komisje konkursowe.

I miejsce w kategorii kl. 0-3
Wiktoria Szewczyk z woj. małopolskiego

II miejsce w kategorii kl. 0-3
Natalia Bulka z woj. mazowieckiego

III miejsce w kategorii kl. 0-3
Katarzyna Kamionka z woj. małopolskiego

I miejsce w kategorii kl. 4–8
Michał Pawlicki z woj. mazowieckiego

II miejsce w kategorii kl. 4–8
Oliwier Orna z woj. łódzkiego

III miejsce w kategorii kl. 4–8
Marcel Rotuski z woj. mazowieckiego

Nagrodami na etapie centralnym konkursu były: sprzęt multimedialny ufundowany przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także nagrody przygotowane: przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwową Inspekcję Pracy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, partnera strategicznego – AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin oraz patronów medialnych: Tygodnik Poradnik Rolniczy, magazyn rolniczy Agro Profil, portale: Gospodarz.pl – Twój Portal Rolniczy oraz Agronews.com.pl – otrzymało je pięćdziesięciu uczniów. Uroczyste podsumowanie oraz wręczenie nagród odbyło się 14 czerwca 2024 roku w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W gali udział wzięli: Prezes KRUS Dariusz Rohde, Zastępca Prezesa KRUS Sylwia Dudzik, przedstawiciele współorganizatorów, partnerów i patronów, fundatorów nagród dla dzieci oraz laureaci wraz z rodzinami.

Laureaci z I grupy wiekowej (klasy 0-III)
w towarzystwie przedstawicieli organizatorów

Laureaci z II grupy wiekowej (klasy IV-VIII)
w towarzystwie przedstawicieli organizatorów

V Ogólnopolski Konkurs dla Dzieci na Rymowanek o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym

Przeprowadzono piątą edycję Konkursu dla Dzieci na Rymowanek o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy*. Patronat Honorowy nad Konkursem objął Minister Edukacji. Patronem medialnym Konkursu była TVP INFO.

Plakat V Ogólnopolskiego Konkursu dla Dzieci na Rymowanek o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym
Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy

Celem konkursu było promowanie prawidłowych nawyków i zachowań dzieci na terenie gospodarstwa rolnego, a także popularyzowanie *Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat*. Piąta edycja przebiegła pod hasłem *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy* i służyła upowszechnianiu zasad bezpiecznej pracy oraz zaleceń prewencyjnych, stanowiących merytoryczną treść projektu KRUS *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*. Adresatami działania były dzieci urodzone w latach 2009–2013, których przynajmniej jeden z rodziców lub opiekun prawny podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie przyjmowania zgłoszeń do Konkursu. Zadanie konkursowe polegało na ułożeniu rymowanki odnoszącej się do zakresu merytorycznego kampanii prewencyjnych realizowanych przez KRUS w ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, tj. popularyzującej zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz wiedzę o zagrożeniach wypadkowych. Nadesłano 1 873 prac, a do etapu centralnego zakwalifikowano ich 48.

Powołana przez Prezesa KRUS komisja konkursowa oceniła prace konkursowe według regulaminowych kryteriów. Autorzy dwudziestu najlepszych otrzymali nagrody w postaci tabletów, a także upominki ufundowane przez Ministra Edukacji. Podsumowanie Konkursu z udziałem Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Dariusza Rohde, Zastępcy Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Sylwii Dudzik odbyło się 14 czerwca 2024 roku w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Wystąpienie Prezesa KRUS Dariusza Rohde

Laureaci Konkursu z Prezesem KRUS Dariuszem Rohde oraz Zastępcą Prezesa KRUS Sylwią Dudzik

VI Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży *Moja Wizja Zero*

Przeprowadzono VI edycję Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodzieży *Moja Wizja Zero – recepta na zdrowie w gospodarstwie rolnym* pod Patronatem Honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Współorganizatorami konkursu były: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Główny Inspektorat Pracy – Państwowa Inspekcja Pracy, AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych oraz Fundacja PGE.

Plakat konkursowy

Konkurs był skierowany do młodzieży w wieku 13–21 lat ze szkół podstawowych, średnich i wyższych. Jego celem było promowanie bezpiecznych zachowań podczas pracy w gospodarstwie rolnym oraz popularyzowanie 7 Złotych Zasad Wizji Zero. Uczestnicy mieli za zadanie przygotować krótki film pod hasłem *Moja Wizja Zero – recepta na zdrowie w gospodarstwie rolnym*, zwracając szczególną uwagę na zdrowie rolnika i jego rodziny.

Do Konkursu zakwalifikowano 73 filmy, z których Komisja Konkursowa – pod przewodnictwem Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Dariusza Rohde – wybrała trzy najlepsze prace oraz wyróżniła cztery kolejne. Dodatkowo dwa filmy wyróżniono nagrodami specjalnymi. Przy ocenie brano pod uwagę: zgodność z tematyką konkursu, oryginalność i kreatywność oraz jakość i walory estetyczne utworu.

Organizacja Konkursu jest jednym z działań prewencyjnych Kasy, które mają poprawić bezpieczeństwo pracy i życia w gospodarstwie rolnym. Konkurs pomaga kształtować dobre nawyki u dzieci i młodzieży, co w przyszłości przyczyni się do większego bezpieczeństwa i zmniejszenia liczby wypadków w rolnictwie.

Laureaci Konkursu wraz z Prezesem KRUS Dariuszem Rohde oraz przedstawicielami współorganizatorów

Wystąpienie online Sekretarza Generalnego
ISSA Marcela Abi-Ramia Caetano

Laureat I miejsca w VI edycji Konkursu Moja Wizja Zero
w gronie organizatorów

V Ogólnopolski Konkurs Testowy z Zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym

W 2024 roku przeprowadzono V Ogólnopolski Konkurs Testowy z Zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym *Gdy zdrowie dopisuje, bezpiecznie rolnik pracuje*, zrealizowany pod patronatem medialnym TVP INFO. Do realizacji tego przedsięwzięcia wykorzystano platformę moodle – narzędzie, które umożliwia prowadzenie działań edukacyjnych bez konieczności bezpośredniego kontaktu. Tematyka Konkursu dotyczyła założeń projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*, ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i profilaktyki chorób rolników, w tym chorób zawodowych.

Plakat V Ogólnopolskiego Konkursu Testowego z Zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym
Gdy zdrowie dopisuje, bezpiecznie rolnik pracuje

Udział w Konkursie wymagał zarejestrowania się na stronie internetowej Konkursu, a następnie udzielenia odpowiedzi na 25 pytań jednokrotnego wyboru wylosowanych spośród 50 opracowanych. W Konkursie ogłoszonym pod koniec października 2024 roku i trwającym do 22 listopada tego samego roku uczestniczyły 924 osoby. Wszyscy nagrodzeni (100 osób) otrzymali nagrody rzeczowe – myjki ciśnieniowe, pomocne w utrzymaniu czystości w gospodarstwach rolnych. Nagrody przekazały laureatom jednostki organizacyjne KRUS.

OR KRUS w Warszawie – wręczenie nagrody laureatowi Konkursu

OR KRUS we Wrocławiu – wręczenie nagrody laureatowi Konkursu

Kurs e-learningowy dla dzieci **Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy**

Kurs e-learningowy *Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy* został stworzony z myślą o najmłodszych mieszkańcach terenów wiejskich. To nowoczesne narzędzie przybliża zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych oraz uczy prawidłowych zachowań podczas przebywania na terenie obejścia. Po raz szósty przeprowadzono losowanie hulajnóg wśród dzieci urodzonych w latach 2010–2018, których przynajmniej jeden rodzic/opiekun prawny podlega ubezpieczeniu w KRUS, i które rozwiązały kurs i przesyłały do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego certyfikaty potwierdzające ten fakt wraz z formularzami zgłoszeniowymi. Przedsięwzięcie rozpowszechniano wśród najmłodszych mieszkańców wsi poprzez stronę internetową i FB Kasy, a także za pośrednictwem Oddziałów Regionalnych KRUS.

Plakat konkursowy zachęcający do udziału w losowaniu hulajnóg wśród dzieci, które ukończyły kurs e-learningowy „Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy”. Plakat ma kształt pionowego prostokąta z zaokrąglonymi górnymi rogami. W tle znajduje się zdjęcie dwóch dzieci w kaskach i kamizelkach odblaskowych, które idą po drodze. W lewym górnym rogu znajduje się logo Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W prawym górnym rogu znajduje się logo „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”. W centrum plakatu, na żółtym tle, napisano: „Jedna ze 100 hulajnóg może być Twoja!”. Poniżej, na białym tle, napisano: „Weź udział w VI edycji kursu e-learningowego dla dzieci”. W czerwonym ramieniu napisano: „„Bezpiecznie na wsi mamy upadkom zapobiegamy””. Poniżej, na białym tle, napisano: „Na Twoje zgłoszenie czekamy do 5 listopada 2024 r.”. W białym ramieniu napisano: „100 hulajnóg zostanie rozlosowanych wśród dzieci rolników, które nadesłały zgłoszenia w wymaganym terminie”. W prawym dolnym rogu znajduje się kod QR. W lewym dolnym rogu napisano: „Zasady przyznawania nagród dostępne są na stronie www.gov.pl/krus”.

Plakat konkursowy zachęcający do udziału w losowaniu hulajnóg wśród dzieci, które ukończyły kurs e-learningowy *Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy*

Wpłynęło 2 128 zgłoszeń, a sam kurs osiągnął liczbę 13 419 odsłon. 13 listopada 2024 roku uroczystego losowania dokonali Prezes KRUS Dariusz Rohde oraz Zastępca Prezesa KRUS Sylwia Dudzik.

Prezes KRUS Dariusz Rohde i Zastępca Prezesa KRUS Sylwia Dudzik losują zwycięskie zgłoszenia dzieci, które otrzymają hulajnogi

Hulajnoga – nagroda dla dzieci, których zgłoszenia zostały wylosowane

Hulajnogi przekazano 100 laureatom za pośrednictwem Oddziałów Regionalnych KRUS.

OR KRUS w Białymstoku – wręczenie nagrody laureatowi losowania

OR KRUS w Warszawie – wręczenie nagrody laureatowi losowania

XXIX Konkurs na publikacje *W rolnictwie można pracować bezpieczniej*

W pierwszym kwartale 2024 roku rozstrzygnięto ogłoszoną na początku 2023 roku XXIX edycję Konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej* na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników. Celem prowadzonego od 1994 roku Konkursu jest oddziaływanie na poprawę bezpieczeństwa pracy oraz zdrowia rolników i ich rodzin poprzez upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach i popularyzowanie ustanowionych przez Prezesa Kasy *Zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat*. Konkurs adresowany był do dziennikarzy prasy ogólnokrajowej i regionalnej, rozgłośni radiowych i ośrodków telewizyjnych, a także do innych osób publikujących w środkach masowej komunikacji.

Plakat XXIX edycji konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej* na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników

Nadesłane materiały, zgodnie z regulaminem Konkursu, oceniane były w dwóch kategoriach: najlepsza publikacja oraz najlepszy cykl publikacji, w podziale na: artykuły prasowe i publikacje internetowe, audycje radiowe oraz audycje telewizyjne. Do XXIX edycji Konkursu zgłoszono 78 publikacji.

Laureaci Konkursu wraz z organizatorami

Podsumowanie Konkursu odbyło się 1 marca 2024 roku w Centrali Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Wzięli w nim udział nagrodzeni laureaci oraz Prezes KRUS dr Aleksandra Hadzik, Zastępca Dyrektora Departamentu Oświaty i Polityki Społecznej MRiRW Ernest Nasternak oraz przedstawiciel Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników Krzysztof Filipek. Podczas tego wydarzenia zainaugurowano kolejną – XXX edycję Konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej*.

Plakat jubileuszowej XXX edycji Konkursu *W rolnictwie można pracować bezpieczniej* na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników

4.2 Przeglądy gospodarstw i prac polowych

Inspektorzy prewencji Kasy organizowali wizytacje i przeglądy gospodarstw rolnych, które były połączone z instruktażem dotyczącym bezpiecznego wykonywania pracy. **W 2024 roku przeprowadzono ogółem przeglądy w 10 197 gospodarstwach rolnych.** Realizowane były przez cały rok, najczęściej w okresie wzmózonych prac wiosennych, sianokosów, żniw, wykopków roślin okopowych. Celem wizytacji było sprawdzenie stanu technicznego i wyposażenia maszyn i urządzeń użytkowanych przez rolników, a także wskazanie zagrożeń związanych z użytkowaniem wadliwego sprzętu, braku odpowiedniego ubioru i wyposażenia, zwrócenie uwagi rolników na stan podwórzy, ewentualny bałagan w obejściu oraz stan instalacji elektrycznej i przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy w trakcie wykonywania prac rolniczych. Omawiano również wpływ stanu psychofizycznego na ryzyko wystąpienia wypadku przy pracy i zachęcano rolników do regularnych kontroli stanu zdrowia, robienia przerw w pracy, stosowania okrycia ciała w upalne dni i regularnego nawadniania.

Przeglądy gospodarstw odbywały się przede wszystkim w gospodarstwach, gdzie doszło do wypadku, przy okazji prowadzenia postępowania powypadkowego. Podczas tych spotkań pracownicy Kasy wskazywali zagrożenia, które mogą wpłynąć na bezpieczeństwo podczas pracy oraz informowali o sposobach ich eliminowania. Wykorzystywane do tego celu listy kontrolne pomagały zidentyfikować zagrożenia będące przyczynami najliczniej zgłaszanych do KRUS zdarzeń wypadkowych z następujących grup wypadkowych: *upadek osób; pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń oraz uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta.*

Kasa zachęca rolników również do samodzielnego wykonywania list kontrolnych dzięki, którym można poznać obszary w gospodarstwie rolnym wymagające zmian, by pracowało się bezpieczniej. Listy można pobrać ze strony internetowej www.gov.pl/krus.

Listy kontrolne stosowane do identyfikacji zagrożeń wypadkowych w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Lista kontrolna

Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń przyczyniających się do zaistnienia wypadków i chorób zawodowych rolników związanych ze stosowaniem w produkcji rolniczej substancji niebezpiecznych

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
1.	Czy środki ochrony roślin, paliwa, nawozy, leki weterynaryjne i inne substancje chemiczne stosowane do produkcji rolniczej łączą się w legalnych, sprawdzonych dostawcach?			
2.	Czy przed przystąpieniem do pracy ze środkami ochrony roślin, paliwami, nawozami, lekami weterynaryjnymi i innymi substancjami chemicznymi czytałeś/ czytałyś na ich opakowaniach i stosujesz się do zaleceń producenta, w zakresie ich przechowywania, składowania, zalecanych dawek itd.?			
3.	Czy substancje niebezpieczne przechowujesz na właściwym podłożu, z dala od źródeł wody, zabezpieczasz przed oddziaływaniem słońca i opadami atmosferycznymi?			
4.	Czy w Twoim gospodarstwie miejsca przechowywania substancji niebezpiecznych są oznakowane? Czy stosujesz dodatkowe oznakowanie np. o niebezpieczeństwie przechowywanych substancji?			
5.	Czy zabezpieczasz i ograniczasz dostęp do substancji niebezpiecznych osobom postronnym, w tym dzieciom?			
6.	Czy posiadasz środki ochrony indywidualnej do stosowania podczas pracy z substancjami niebezpiecznymi i ich używasz?			
7.	Czy środki ochrony roślin stosujesz zgodnie z zaleceniami i w dawkach wskazanych przez producenta?			
8.	Czy po zastosowaniu środków ochrony roślin przestrzegasz okresu prewencji i karesu?			
9.	Czy ostrzegasz osoby postronne o zastosowaniu oprysku?			
10.	Czy pamiętasz o wyznaczeniu miejsca w gospodarstwie na przechowywanie zużytych opakowań po niebezpiecznych substancjach?			
11.	Czy opakowania po środkach ochrony roślin oddajesz do sprządkaczy?			
12.	Czy zaprzeczasz dostręgu ze środków ochrony roślin na pola karenskie?			
13.	Czy wykonujesz opryski bez szkody dla owadów zapylających (m.in. po ich kolonii, nie stosujesz preparatów lotycznych dla pszczoł w okresie kwitnienia roślin uprawnych oraz w uprawach, na których występują kwitnące chwasty, lub pokrywanych spadziz, jak również przestrzegasz okresu prewencji)?			
14.	Czy posiadasz aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin?			
15.	Czy do stosowania środków ochrony roślin używasz skalibrowanego, sprawnego technicznie i po aktualnych badaniach technicznych opakowania?			
16.	Czy do pracy ze środkami ochrony roślin stosujesz zasady: nie przysięgasz do pracy na czczo, a w czasie pracy i bezpośrednio po niej nie jem, nie piję ani nie palę?			

Lista kontrolna

Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń przyczyniających się do zaistnienia wypadków z udziałem maszyn i urządzeń rolniczych

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
1.	Przechowywanie maszyn i urządzeń w miejscu uniemożliwiającym swobodny dostęp do nich osobom nieupoważnionym (m.in. dzieciom) oraz zwierzętom.			
2.	Dostępność instrukcji obsługi maszyn i urządzeń będących na wyposażeniu gospodarstwa.			
3.	Kompletne, nieuszkodzone osłony i zabezpieczenia ruchomych części silników elektrycznych maszyn i urządzeń.			
4.	Wyposażenie gospodarstwa w odzież roboczą przystającą do ciała, chroniącą przed chłodem i przegrzaniem.			
5.	Dostępność środków ochrony indywidualnej – ochron głowy, stóp, rąk, oczu, uszu, karku oraz układu oddechowego.			
6.	Wyposażenie wałów napędowych WOM w kompletne i nieuszkodzone osłony i łączniki.			
7.	Wyposażenie elementów tarczowej w kompletne osłony, klin rozczepiający, popychacz i dociskacz.			
8.	Prawidłowe użytkowanie plaki tarczowej, porządek wokół urządzenia.			
9.	Sprawy hamulec bezwładnościowy w płynie hamulcowym.			
Ciągniki rolnicze:				
a)	sprawne technicznie, posiadające sygnał dźwiękowy i świetlny bieżącej technicznej			
b)	wyposażone w bezpieczne kabiny lub ramy ochronne:			
10.	a) stopnie wejściowe – utrzymane w dobrym stanie technicznym, czyste			
11.	Wyposażenie gospodarstwa w podnoży i klipy itp., zapobiegające niekontrolowanemu przemieszczaniu się maszyn oraz urządzeń.			
12.	Sprawy silnikowe i podwozie zabezpieczone przed uszkodzeniem.			
13.	Stopnie wejściowe, schody, drabiny, podesty ułatwiające wchodzenie i schodzenie z przyczep, maszyn itd.			
14.	Wyposażenie ciągników i maszyn samopodanych w apteczkę pierwszej pomocy, gaśnicę, kamizelki odblaskowe i trikoty ostrzegawcze.			
15.	Stosowanie rozwiązań zabezpieczających ładunki objętościowe przed samoczynnym przemieszczaniem się lub upadkiem podczas transportu (zastosowaniem pasów spinających, podwytężonych burt itp.)			
16.	Nieuszkodzone instalacje i podłączenia zasilające elektronarzędzia i urządzenia elektryczne, wyposażone w zabezpieczenia przed porażeniem prądem elektrycznym.			

Lista kontrolna
Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń przyczyniających się do zaistnienia ryzyka wypadków z grupy „upadek osób”

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
1.	Porządek w obszarze podwórza, dziedzińca i stanców pracy oraz w pomieszczeniach gospodarskich.			
2.	Wytłoczone ciągi komunikacyjne, płace manewrowe, itp.			
3.	Odprowadzenie wód opadowych.			
4.	Oddzielenie części mieszkalnej gospodarstwa od produkcyjnej.			
5.	Niewidoczna podłoga w dobrym stanie, bez nierówności, otworzone, niedłata.			
6.	Uporządkowane ciągi komunikacyjne, niezastawione, bez porzuconych przedmiotów, narzędzi, ledzących przewodów elektrycznych itp.			
7.	Oświetlenie podwórza i stanców pracy oraz wnętrza budynków gospodarskich.			
8.	Brak ubytków i nierówności podłóg i posadzek w budynkach.			
9.	Utrzymane progi w wejściach i przejściach.			
10.	Zabezpieczenie drzwi przed samoczynnym zamykaniem.			
11.	Otwory w stropach i ścianach służące do zrzucania pasz i ściomy zabezpieczone łabędziami, składającymi się z poręczy ochronnych umieszczonych na wysokości co najmniej 1,1 m i krawędziów o wysokości co najmniej 0,15 m, łusze, od poziomu strachu pod podłogami.			
12.	Schody:			
	a) prawidłowo wykonane stopnie i łaty nachylenia 30°, wysokości/głębokość stopnia – 0,17m/0,28m;			
	b) dobra przyczepność i czystość nawierzchni;			
	c) poręcz (na schodach powyżej 6 stopni);			
	d) brak ubytków w stopniach schodów;			
	e) niezastawione przedziotki;			
	f) zaizolowanie schodów zewnętrznych;			
13.	Ściągarki rolnicze:			
	a) dobry stan i czystość słupów wspierających;			
	b) ład i porządek w kabinie, brak porzuconych narzędzi i innych przedmiotów;			
14.	Schody, drabinki, podesty ułatwiające wchodzenie i schodzenie z przyczep używanych w gospodarstwie.			
15.	Stancownia kupa i łokry dla zwierząt zbudowane w sposób, który umożliwia kamienie i popnie bez wchodzenia do środka, a także otwieranie drzwi na zewnątrz.			
16.	Zabezpieczenia antypoślizgowe na ciągach komunikacyjnych, w pomieszczeniach związanych z obsługą zwierząt, gdzie występuje woda i ślisko.			
17.	Brak zagrożeń dla osób postronnych ze strony psów stróżujących (kopie i węszenie).			
18.	Używanie obuwia roboczego z podeszwą antypoślizgową i odpowiednią siłą chwytu.			
19.	Odporność sprzętu asenkuracyjnego do pracy w zblonkach na wysokości.			
20.	Drabiny:			
	a) prawidłowo ustawione, pod kątem nieprzekraczającym 60-75° oraz wystające ponad powierzchnię wchodzenia na co najmniej 0,75 m;			
	b) posiadające zabezpieczenia przed przewróceniem i osuwniem (hamulce, zapadki, zabezpieczenia przed przewróceniem lub osuwniem);			
	c) czyste, w dobrym stanie technicznym;			
21.	Wypożyczenie w spójny wspomagający transport ręczny (np. łaczki, wózki, windy, itp.).			
22.	Wydzielenie i wygrodzony wybieg dla drobiu oraz systematyczne sprzątanie pomoci ptasiego.			

Lista kontrolna
Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń przyczyniających się do zaistnienia wypadków z udziałem zwierząt gospodarskich

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
1.	Praca przy zwierzętach zlecająca jest osobom dorosłym, zdrowym, sprawnym fizycznie, znającym ich naturalne zachowania, fizjologię i behawiorystykę.			
2.	Osoba pracująca przy zwierzętach zna je, ich charakter i zachowania, a przed rozpoczęciem obsługi ustalenie je obserwuje.			
3.	Odporność ciała i zimnej wody do mycia rąk oraz środków dezynfekcyjnych.			
4.	Odporność odzienia i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej (np. rękawice, buty, buty, rękawice ochronne, maski, prześcieradła, okulary itp.).			
5.	Zapobieganie chorobom zakaźnym (boreliozie, kleszczowemu zapaleniu mózgu) poprzez stosowanie środków zabezpieczających w postaci krytego obuwia, przesłanianie i szczepienie odzienia ochronnego w jasnym kolorze osłaniającego nogi i ręce, nakrycia głowy, używanie repelentów (środków odstraszających kleszcze).			
6.	Stosowanie urządzeń technicznych eliminujących prace ręczne przy dowożeniu i dozowaniu pasz, usuwaniu odchodów zwierzęcych oraz czyszczeniu zwierząt.			
7.	Stosowanie płyt przepędowych, posłomków, poganiaczy, kagańców i innych urządzeń wspomagających przepędzanie zwierząt oraz wykonywanie zabiegów weterynaryjnych i zoohigienicznych.			
	Dostosowanie budynków, w których prowadzona jest hodowla zwierząt do profilu prowadzonej produkcji i:			
	a. pomieszczenia odpowiednio przestronne, z wydzielonymi korytarzami paszowymi i bez progów;			
	b. ułożenie kory i podłóg w taki sposób, by umożliwić zadawanie pokarmu i wody bez konieczności wchodzenia między zwierzęta;			
	c. konstrukcja i wysokość kory, zagrody i boków uniemożliwiająca zwierzętom ich niekontrolowane opuszczenie i zniszczenie;			
	d. sprawną wentylację i oświetlenie;			
9.	Wydzielono pomieszczenie lub zagrodę umożliwiającą bezpieczne wykonanie zabiegów weterynaryjnych lub zootechnicznych.			
10.	Wydzielono i oznaczono miejsce dla osobników niebezpiecznych, szorstych oraz karmiących samce, które wykazują skłonność do kopania i gryzienia.			
11.	Oznaczenie barierami bezpieczeństwa i ostrzeżeniami nierówności nawierzchni, podłóg, progów w otworach drzwiowych, na ciągach komunikacyjnych i w przejściach oraz niskich stropach i wystających elementach znajdujących się na wysokości poniżej 2 m.			
12.	Urządzenie pomieszczenia inwentarskie z bezpiecznymi ścianami komunikacyjnymi – niezastawione przedziotkami.			
13.	Oczyszczenie czyszczenie, dezynfekcja i inne zabiegi przeciwdziałające m.in. zagrzybieniu ściółki i surowców.			
14.	Drzwi pomieszczeń inwentarskich otwierają się na zewnątrz i posiadają zabezpieczenie przed samoczynnym zamykaniem.			

Lista kontrolna
Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń przyczyniających się do zaistnienia wypadków z udziałem zwierząt gospodarskich

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
15.	Zabezpieczenie pokrywami lub rusztami przed przypadkowym wpadnięciem do zbiorników bezodpływowych, studzienek oraz kanałów odprowadzających ściółkę, groźliwe i przepiękie.			
16.	Posadzki lub maty antypoślizgowe w pomieszczeniach o dużej wilgotności, narażonych na wodę lub odchody zwierzęce, np. halach ubojowych, na ciągach komunikacyjnych.			
17.	Bezpieczne podłączenia urządzeń elektrycznych, posiadające zabezpieczenia przed porażeniem prądem elektrycznym.			
18.	Utrzymywanie zwierząt w dobroście, tj. zaspokojenie ich podstawowych potrzeb w zakresie: żywienia, dostępu do wody, potrzebnej przestrzeni życiowej, towarzyszenia innym zwierzętom, leczenia, higieny utrzymania, mikroklimalu pomieszczeń i warunków świetlnych.			
19.	Ogrodzenie elektryczne pastwiska jest oznaczone tablicami ostrzegawczymi, a wybieg dla zwierząt wyposażony w wyjścia ewakuacyjne dla osób wykonujących prace przy ich obsłudze.			
20.	Widoczono i ewidentnie widoczne dla drobiu i miejsca składowania pomoci ptasiego z dala od zabudowań i ujęć wody.			
21.	Zapewniono poziom stróżującym duży kłosek i wybieg, odpowiednio karmie, stały dostęp do wody oraz opiekę weterynaryjną, a także ograniczono kontakt z osobami postronnymi.			

OR KRUS w Opolu – przegląd gospodarstwa rolnego podczas oględzin wypadku

OR KRUS w Rzeszowie – wizytacja podczas prac żniwnych

OR KRUS w Lublinie – wizytacja gospodarstwa rolnego

OR KRUS we Wrocławiu – przegląd prac polowych podczas zbioru kukurydzy

OR KRUS w Koszalinie – przegląd prac polowych w gminie Gryfice

OR KRUS w Poznaniu – wizytacje na polach w regionie PT KRUS w Ostrowie Wielkopolskim

4.3 Stoiska informacyjno-prewencyjne

W 2024 roku zorganizowano 1 166 stoisk i punktów informacyjnych KRUS przy okazji różnorodnych imprez masowych adresowanych do środowisk rolniczych, m.in. podczas targów, wystaw, dożynek, festynów i pikników. Odwiedziło je 82 405 osób.

Pracownicy Kasy udzielali przy nich informacji nt. zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, świadczeń przysługujących rolnikom i ich rodzinom oraz sposobów

zwiększania bezpieczeństwa pracy w rolnictwie. Uświadamiali rolnikom, że nawet proste i niskokosztowe rozwiązania są niezbędne i mogą zapobiec wypadkom podczas pracy w gospodarstwie rolnym, a także chorobom zawodowym rolników. Przy stoiskach rozpowszechniano prewencyjne materiały popularyzatorskie, m.in. broszury i ulotki, promowano stosowanie odzieży roboczej i ochron osobistych dla rolników oraz wyroby posiadające *Znak Bezpieczeństwa KRUS* oraz wyróżnienie targowe pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*. Prezentowano także roll-upy, plakaty i prezentacje o treściach prewencyjnych, a także środki produkcji, których stosowanie ogranicza ryzyko wypadków np. atestowane drabiny, narzędzia pomocnicze do transportu ręcznego. Organizowano również konkursy wiedzy o bhp dla rolników i ich rodzin, a także pokazy bezpiecznej pracy i ratownictwa przedlekarskiego.

Na stoiskach informacyjnych dużym zainteresowaniem szczególnie wśród dzieci cieszyło się koło bezpieczeństwa, na którym zamieszczono hasła kampanii prewencyjnych i ich logotypy. Uczestnik po zakręceniu kołem losował pytanie dotyczące kampanii prewencyjnej. Za udzielenie poprawnej odpowiedzi otrzymywał nagrodę: najmłodsi – plany lekcji oraz odłaski, a osoby dorosłe – materiały prewencyjne Kasy.

OR KRUS w Lublinie – stoisko informacyjne na festynie rodzinnym w Belżyczach

OR KRUS w Kielcach – stoisko informacyjne podczas Święta Chleba w Jacentowie

OR KRUS w Łodzi – Dożynki Gminne w Grabowie

OR KRUS w Białymstoku – obsługa stoiska informacyjnego na festynie w Orli

OR KRUS w Bydgoszczy – spotkanie dożynekowe
w Ciechocinku

OR w Opolu – stoisko dla rolników
podczas dożynek we Wroninie

OR KRUS w Kielcach – dożynki w Iwaniskach

OR KRUS w Krakowie – stoisko informacyjno –prewencyjne
podczas Agropromocji w Nowym Sączu

OR KRUS w Częstochowie – stoisko informacyjne
podczas dożynek Powiatowo Parafialnych w Raciborzu-Brzeziu

OR KRUS we Wrocławiu – stoisko
podczas Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych

We współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zorganizowała osiem wspólnych stoisk informacyjno-prewencyjnych podczas targów i wystaw rolniczych, tj.:

1. Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w dniach 8–10 marca 2024 roku w Kielcach;

Stoisko KRUS podczas Targów AGROTECH w Kielcach

2. Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem Rolniczym w dniach od 29 do 30 czerwca 2024 roku w Szepietowie;
3. Międzynarodowych Targów Rolno-Przemysłowych AGRO-TECH połączonych z Regionalną Wystawą Zwierząt Hodowlanych w dniach od 6 do 7 lipca 2024 roku w Minikowie;
4. Krajowej Wystawy Rolniczej oraz Dożynek Jasnogórskich od 31 sierpnia do 1 września 2024 roku w Częstochowie;

Zastępca Prezesa Sylwia Dudzik, Zastępca Prezesa Helena Rudzis-Gruchala i przedstawiciele Kierownictwa Oddziału Regionalnego w Częstochowie z laureatami etapu wojewódzkiego XXI Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*

5. Międzynarodowych Dni z Doradztwem Rolniczym, połączonych z Regionalną Wystawą Zwierząt Hodowlanych, od 7 do 8 września 2024 roku w Siedlcach;
6. Międzynarodowej Wystawy Rolniczej AGRO SHOW od 20 do 22 września 2024 roku w Bednarach.

4.4. Pokazy i wystawy

Urozmaiceniu szkoleń, które głównie bazowały na wiedzy teoretycznej, służyły przeprowadzone przez pracowników Kasy pokazy: bezpiecznego wykonywania prac rolniczych, odzieży roboczej i środków ochrony osobistej, bezpiecznego sposobu użytkowania maszyn i urządzeń np. pilarek, stosowania i montowania osłon na WOM, a także udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej (przy współpracy z ratownikami z jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych). W 2024 roku odbyło się 2 625 pokazów dla 66 728 osób.

OR KRUS w Bydgoszczy – pokaz udzielania pierwszej pomocy

OR KRUS w Warszawie – pokaz odzieży roboczej podczas szkolenia rolników w Koźniewie Średnim

OR KRUS we Wrocławiu – pokaz wymiany osłon WOM w Paszowicach

PT KRUS w Raciborzu – Gminny Dzień Bezpieczeństwa w SP w Pietrowicach Wielkich

OR KRUS w Poznaniu – pokaz obsługi siewnika

OR KRUS w Rzeszowie – pokaz obsługi pilarki łańcuchowej

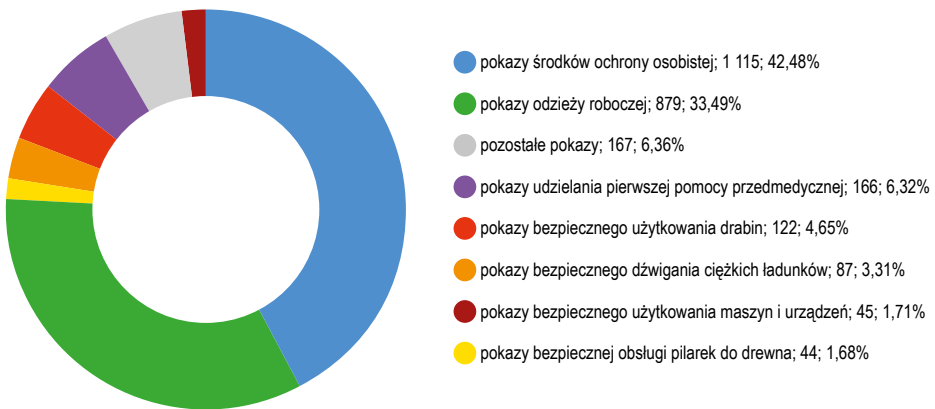

PT KRUS w Gliwicach – pokaz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ZSP w Żernicy

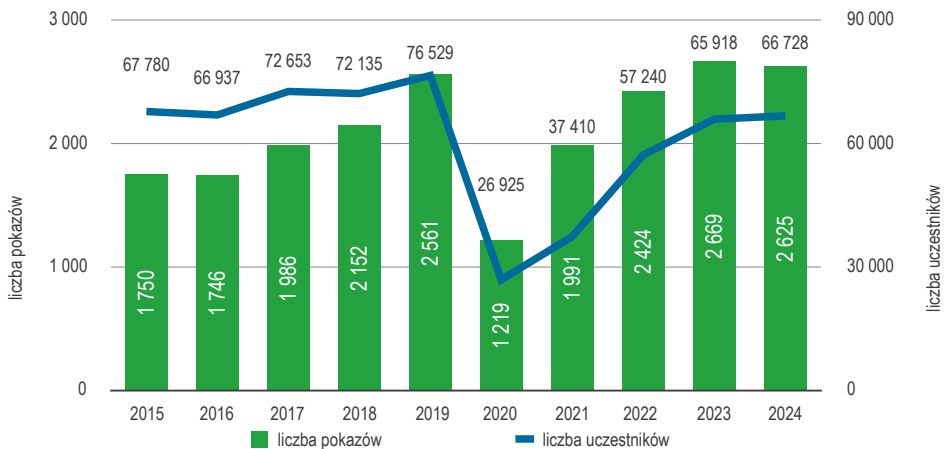
OR KRUS w Łodzi – pokaz obuwia roboczego w Kotlinach

Wykres 23. Pokazy przeprowadzone przez jednostki terenowe KRUS w 2024 roku

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wykres 24. Pokazy przeprowadzone przez jednostki organizacyjne KRUS w latach 2015–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W celu promowania bezpiecznej pracy w rolnictwie w siedzibach jednostek terenowych Kasy w 2024 roku zorganizowano 437 wystaw. Prezentowano odzież roboczą, środki ochrony osobistej, zdjęcia z przeprowadzonych działań prewencyjnych czy prace plastyczne zgłoszone do konkursów organizowanych przez KRUS.

OR KRUS w Warszawie – wystawa – punkt przeciwpożarowy

OR KRUS w Białymstoku – wystawa odzieży roboczej

OR KRUS w Opolu – wystawa akcesoriów pomocniczych
w Strzelcach Opolskich

PT KRUS w Raciborzu – wystawa środków ochrony osobistej do pracy
ze środkami ochrony roślin przy stoisku informacyjno-prewencyjnym

4.5. Popularyzowanie zasad bezpiecznej pracy za pośrednictwem środków masowego przekazu

W 2024 roku dzięki współpracy z mediami w prasie ogólnopolskiej i lokalnej ukazało się 80 artykułów prasowych, a w Internecie można było przeczytać 180 publikacji. Wyemitowano także 15 audycji telewizyjnych i 32 radiowe. Tematyka publikacji dotyczyła różnych aspektów bezpiecznego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, a także zagrożeń związanych z pracą rolnika, w tym sposobów zapobiegania im. Obejmowały również statystyki wypadków i chorób zawodowych, przyczyny ich występowania oraz zasady postępowania w przypadku zaistnienia zdarzenia wypadkowego lub podejrzenia wystąpienia rolniczej choroby zawodowej. Media publikowały również zaproszenia do udziału w szkoleniach, pokazach oraz konkursach organizowanych przez Kasę. Relacjonowały m.in. podsumowania konkursów, przekazania zestawów ratownictwa przedlekarskiego i przebieg przeglądów prac polowych podczas wzmożonych prac w okresie żniw i wykopków. Wiele działań prewencyjnych objętych było patronatem medialnym lokalnych redakcji.

Na stronie www.gov.pl/krus zamieszczono kwartalne komunikaty o wypadkach przy pracy i chorobach zawodowych rolników, a także opracowania o tematyce prewencyjnej:

- *Edukacji nigdy dość, uczmy się całe życie...*

- Rolniku, czy znasz wszystkie zasady bezpiecznej pracy ze środkami ochrony roślin?;
- Udział KRUS w kampanii Państwowej Straży Pożarnej Stop Pożarom Traw;
- Rolniku, jeśli nie chcesz ulec groźnej chorobie, unikaj kleszczy!;
- Otyłość to choroba, rolniku nie bagatelizuj problemu;
- Zapobieganie i leczenie otyłości;
- Azbest i jego szkodliwość;
- Idą żniwa!;
- Zadbajmy o bezpieczeństwo dzieci podczas żniw;
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wspiera rozwój ratownictwa przedlekarskiego na obszarach wiejskich;
- Nośmy odblaski. ŚwiećMY przykładem!;
- Depresja wśród rolników – przełamujemy tabu.

Przykłady opracowań o tematyce prewencyjnej na stronie internetowej Kasy

Na stronie internetowej www.gov.pl/krus znajduje się również katalog Wyroby oznaczone Wyróżnieniem targowym pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* oraz materiały popularyzatorskie dotyczące realizowanych przez Kasę sześciu kampanii prewencyjnych prowadzonych pod hasłami:

- *Rola rolnika, by upadku unikał;*
- *Nie ryzykujesz, gdy znasz i szanujesz;*
- *Mądrze postępujesz, wypadku nie spowodujesz;*
- *Rolniku, nie daj się kleszczom;*
- *Kości i stawy, też rolnika sprawy;*
- *Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami.*

Strona internetowa zawiera również zakładkę Kalendarz Wydarzeń Prewencyjnych – dzięki niemu użytkownicy strony mogli przeglądać i wyszukiwać działania prewencyjne planowane do realizacji przez jednostki terenowe KRUS, np. szkolenia, konkursy czy pokazy, według takich kryteriów jak np. data czy miejsce realizacji. W 2024 roku wprowadzono nową wersję aplikacji, a w systemie wprowadzono **7 554 wydarzenia prewencyjne**.

5. Udział Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego

W celu łagodzenia skutków wypadków przy pracy rolniczej i wspierania rozwoju systemu ratownictwa przedlekarskiego w rejonach wiejskich, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kontynuowała współpracę ze Związkiem Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. W 2024 roku zakupiono 200 sztuk zestawów ratownictwa przedlekarskiego na bazie standardu R-1, które przekazano jednostkom OSP w całej Polsce.

Przekazanie zestawu ratownictwa przedlekarskiego jednostce OSP z terenu OR KRUS w Białymstoku

Przekazanie zestawu ratownictwa przedlekarskiego jednostce OSP z terenu OR KRUS w Krakowie

Przekazanie zestawu ratownictwa przedlekarskiego jednostce OSP z terenu OR KRUS w Olsztynie

Przekazanie zestawu ratownictwa przedlekarskiego jednostce OSP z terenu OR KRUS we Wrocławiu

Przekazanie zestawów ratownictwa przedlekarskiego jednostkom OSP z terenu OSP w Koszalinie

W 2024 roku przeprowadzono 6 183 interwencje z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego, udzielając pomocy 5 863 osobom. Liczbę interwencji z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego w latach 2015–2024 zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 25. Akcje ratunkowe z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego, przekazanych przez KRUS

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba akcji ratunkowych	4 571	3 626	4 762	4 703	4 374	4 982	5 224	5 482	5 880	6 183

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Informację o liczbie interwencji z ich wykorzystaniem oraz o liczbie osób, którym udzielono pomocy, w podziale na OR KRUS, przedstawiono w załączniku nr 10.

6. Oddziaływanie KRUS na rzecz właściwej produkcji i dystrybucji środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej

W ramach działań na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego podejmuje starania o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników poprzez:

- analizowanie przyczyn wypadków z udziałem maszyn i urządzeń w grupach wypadkowych: 06 – *przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu*, 07 – *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* oraz 03 – *upadek przedmiotów*, co ma na celu zaplanowanie do realizacji odpowiednich form oddziaływania prewencyjnego;
- uczestniczenie pracowników Kasy w targach i wystawach rolniczych oraz ocenę oferty rynkowej producentów maszyn i urządzeń do produkcji rolnej pod względem poziomu bezpieczeństwa ich użytkowania; zachęcano do ubiegania się o *Znak Bezpieczeństwa KRUS* oraz typowano wyroby do Wyróżnienia targowego *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*;
- prowadzenie postępowań regresowych, jeżeli przyczyną wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej była wadliwość środka stosowanego przy pracy lub nieprawidłowość świadczonej usługi, za którą odpowiedzialność cywilną ponosi osoba niebędąca poszkodowanym lub rolnikiem, na którego rachunek poszkodowany pracował; Prezes Kasy może dochodzić od tej osoby zwrotu wydatków ponoszonych na świadczenia z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy albo choroby zawodowej poszkodowanego.

W 2024 roku przyznano Wyróżnienia targowe *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* następującym wyrobom:

- przyczepie do przewozu zwierząt PRONAR T046H, produkowanej przez PRONAR Sp. z o.o. (ul. Mickiewicza 101A, 17–210 Narew);
- zamiatarkom T801, T801/1, T811 i T811/1 produkowanym przez Pracowniczy Ośrodek Maszynowy w Augustowie Sp. z o.o. (ul. Tytoniowa 4, 16–300 Augustów);
- KINGSPAN TankMaster® – zbiornikowi do transportu i przechowywania nawozów płynnych, wody i AdBlue®/NOxY® firmy Kingspan Water & Energy Sp. z o.o. (ul. Topolowa 5, 62–090 Rokietnica).

Przyczepa do przewozu zwierząt PRONAR T046H, produkowana przez PRONAR Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 101A, 17–210 Narew

Zamiatarki T801, T801/1, T811 i T811/1 produkowane przez Pracowniczy Ośrodek Maszynowy w Augustowie Sp. z o.o., ul. Tytoniowa 4, 16-300 Augustów

KINGSPAN TankMaster® – zbiornik do transportu i przechowywania nawozów płynnych, wody i AdBlue®/NOx® firmy Kingspan Water & Energy Sp. z o.o., ul. Topolowa 5, 62-090 Rokietnica

Podczas gali XXIX Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w Kielcach Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wręczył przedstawicielom producentów wspomnianych wyrobów wyróżnienia oraz statuetki DOBROŚLAW.

Uroczyste wręczenie wyróżnienia targowego pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* podczas gali XXIX Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w Kielcach

Bezpieczne wyroby oznaczone *Znakiem Bezpieczeństwa KRUS* i posiadające Wyróżnienie targowe *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* promowano podczas targów i spotkań z rolnikami. Wykaz wszystkich wyrobów udostępniono na stronie internetowej Kasy.

7. Współpraca z NFZ

5 lipca 2024 r. podpisano List intencyjny regulujący ramy współpracy pomiędzy KRUS a Narodowym Funduszem Zdrowia. Jego celem jest współpraca na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców obszarów wiejskich, ze szczególnym naciskiem na popularyzowanie programów profilaktycznych, promowanie zdrowych nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej. Kooperacja polega na organizowaniu wspólnych wydarzeń o tematyce prozdrowotnej przez Oddziały Wojewódzkie NFZ i Oddziały Regionalne KRUS oraz Centra Rehabilitacji Rolników. Planowane inicjatywy obejmują:

- szkolenia, pogadanki, spotkania, prelekcje;
- konkursy dot. bezpieczeństwa i profilaktyki zdrowia podczas wspólnych wydarzeń;
- stoiska NFZ w siedzibach jednostek Kasy, przy których były organizowane pokazy i wystawy;
- popularyzowanie korzystania z mammobusów, dentobusów, itp. przez jednostki KRUS;
- stoiska informacyjno-prewencyjne KRUS w siedzibach NFZ i na wydarzeniach organizowanych przez NFZ;
- pomiary masy ciała, ciśnienia krwi itp.;
- wspólne stoiska na imprezach masowych dla mieszkańców wsi (na targach, dożynkach, festynach, etc.);
- spotkania, pogadanki i prelekcje prowadzone przez NFZ w Centrach Rehabilitacji Rolników podczas turnusów rehabilitacyjnych.

List ma charakter bezterminowy.

Od podpisania Listu do końca 2024 roku jednostki organizacyjne KRUS i CRR przeprowadziły ogółem 565 działań, w których uczestniczyło 26 717 osób.

Podpisanie listu intencyjnego o współdziałaniu KRUS i NFZ przez Prezesa KRUS Dariusza Rohde i Zastępcę Prezesa NFZ Marka Augustyna

OR KRUS w Bydgoszczy – stoisko informacyjno-prewencyjne KRUS i NFZ w Jeziorach Wielkich

OR KRUS w Warszawie – stoisko KRUS i NFZ na Dożynkach w Korytnicy

OR KRUS w Białymstoku – stoisko z NFZ w PT KRUS w Augustowie

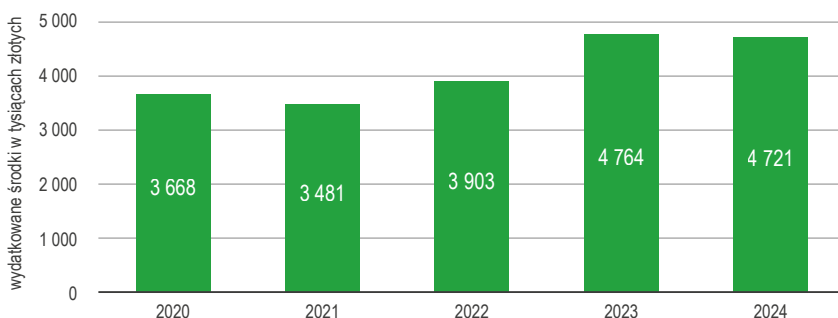

OR KRUS w Częstochowie – szkolenie dzieci w SP w Olszynie

8. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydatkowała ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji na działalność prewencyjną realizowaną w 2024 roku ogółem 4 721 tys. zł brutto, tj. o 43 tys. mniej niż w 2023 roku.

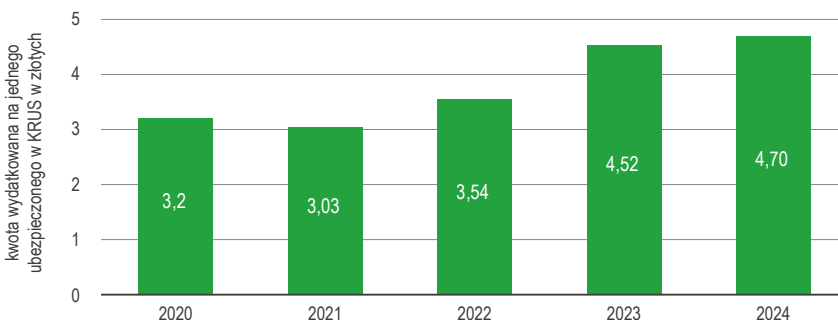
Wykres 25. Koszty działalności prewencyjnej KRUS w latach 2020–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Na przeprowadzenie działań prewencyjnych w 2024 roku wydatkowano średnio 4,70 zł na jednego ubezpieczonego w KRUS i w porównaniu do 2023 roku kwota ta zwiększyła się o 0,18 zł.

Wykres 26. Kwota wydatkowana na jednego ubezpieczonego w KRUS w latach 2020–2024

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Podsumowanie

W 2024 roku do placówek terenowych i oddziałów regionalnych KRUS zgłoszono 9 930 zdarzeń wypadkowych. W stosunku do 2023 roku ich liczba zmalała o 779, tj. 7,3%, a w ciągu 10 lat – obniżyła się o 10 224, tj. 50,7%, przy spadku liczby osób ubezpieczonych o ok. 391 tys., tj. około 28,4% w stosunku do 2015 roku. Za wypadki przy pracy rolniczej, w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (bez względu na skutki zdrowotne wypadku), uznano 9 378 zdarzeń – o 733, tj. 7,3% mniej niż w 2023 roku. Wypłatą jednorazowych odszkodowań zakończyło się 7 835 wypadków, o 587 (7,0%) mniej niż w 2023 roku, o 6 545, tj. 45,5% mniej niż 10 lat temu oraz o ponad 80% mniej od momentu rozpoczęcia przez KRUS działalności prewencyjnej. Struktura orzeczonego uszczerbku na zdrowiu w porównaniu z rokiem 2023 nie uległa zmianie (ta tendencja utrzymywana jest od wielu lat) – u większości poszkodowanych (58,0%) uszczerbek na zdrowiu nie przekroczył 5%. Niezdolność do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku przy pracy rolniczej stwierdzono u 20 osób. W 2024 roku wypłacono 38 jednorazowych odszkodowań z tytułu śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej. W ciągu ostatnich 10 lat ich liczba zmniejszyła się o 25, tj. o 39,7%. Wskaźnik wypadkowości mierzony liczbą wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań na 1 000 ubezpieczonych w KRUS wyniósł 7,8; od 2015 roku uległ zmniejszeniu z 10,3 do 7,8, tj. o 2,5. Nadal odnotowywane jest duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami – waha się on od 3,9 do 10,7 wypadków na 1 000 ubezpieczonych.

Struktura grup wypadkowych oraz przyczyn wypadków od lat pozostaje niezmienna. W 2024 roku najwięcej wypadków odnotowano w trzech grupach wypadkowych: *upadek osób* (52,2%); *uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta* (12,0%) oraz *pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń* (10,4%). Wypadki z tych grup stanowiły łącznie 74,6% wszystkich zdarzeń zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań. Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym odnotowano w grupach wypadkowych: *upadek przedmiotów* (8); *przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu* (8); *pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń* (7); *upadek osób* (6). Większość poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych stanowili mężczyźni w wieku: 50–59 lat (14 wypadków), 40–49 lat (9 wypadków) i 60–64 (8 zdarzeń). Trzy wypadki ze skutkiem śmiertelnym odnotowano wśród kobiet w grupach wiekowych: 40–49 lat (1 wypadek) oraz 50–59 lat (2 wypadki).

Na podstawie informacji pozyskanych podczas prowadzenia postępowania powypadkowego (ogłędziny miejsca i przedmiotów w miejscu wystąpienia zdarzenia oraz przesłuchania poszkodowanego i świadków wypadków) ustalono, że ich najczęstszymi przyczynami były:

- zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie);
- nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego;
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia;
- niewłaściwy sposób obsługi zwierząt, w tym niezachowanie szczególnej ostrożności przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych;
- narowistość i agresja zwierząt, niewynikające z ich fizjologii (np. z rui, pierwszej laktacji, porodu, zapalenia wymion itp.);

- niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, środków i przedmiotów pracy;
- nieprawidłowy sposób wchodzenia na maszyny rolnicze, przyczepy, wozy itp. oraz schodzenia z nich;
- niekorzystanie z drabin, podestów i rusztowań podczas pracy na wysokości, a także nieprawidłowy sposób wchodzenia na nie i schodzenia z nich;
- wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe, progi w otworach drzwiowych, różnice poziomów nawierzchni itp.;
- niewłaściwa obsługa i eksploatacja maszyn i urządzeń rolniczych (regulacja, naprawy, agregowanie itp.);
- niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności;
- brak ubrania i obuwia roboczego;
- nieprawidłowo skonstruowane drabiny, podesty, rusztowania i inne urządzenia pomocnicze (np. brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.);
- nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, brak przerw na odpoczynek, wymuszona postawa;
- brak odpowiednich środków pracy (maszyn, urządzeń, drabin, podestów, wózków itp.);
- niewłaściwe tempo pracy, pośpiech.

W porównaniu do lat poprzednich najczęstsze przyczyny wypadków nie uległy znaczącym zmianom.

Najwięcej, bo 86,8% wypadków, odnotowano w gospodarstwach rolnych o powierzchni nieprzekraczającej 30 ha fizycznych, w tym najwięcej w gospodarstwach od 1,01 do 5,00 ha fiz. (25,9%) i w gospodarstwach od 5,01 do 10,00 ha fiz. (20,7%). W małych gospodarstwach rolnych o mieszanym profilu produkcji często czynnik ekonomiczny ma wpływ na wypadkowość – ogranicza on rozwój gospodarstwa, a tym samym zapewnienie bezpiecznych warunków pracy. Efektem niedostatecznych inwestycji są nieutwardzone, nierówne nawierzchnie podwórzy, brak systemów odprowadzenia dla wód opadowych, brak wyznaczonych ciągów komunikacyjnych, budynki inwentarskie nieprzystosowane do hodowli zwierząt, a także nadmierne przeładowanie pomieszczeń. Ponadto w gospodarstwach o mniejszym areale wiele prac wykonuje się ręcznie, nie używa się ochron osobistych (stosuje się zużyte, nieodpowiednie obuwie nieprzystosowane do rodzaju wykonywanej pracy), a to zwiększa ryzyko wypadku. Najmniej wypadków jest odnotowywanych w gospodarstwach dużych o powierzchni powyżej 100,01 ha fiz., wyspecjalizowanych w określonym profilu produkcji.

Większość wypadków (57,6%) miała miejsce w gospodarstwach rolnych o mieszanym profilu produkcji oraz w gospodarstwach rolnych o profilu roślinnym, w których uprawiane były zboża i inne uprawy rolne (22,7%), a także w gospodarstwach z chowem i hodowlą bydła (10,2%).

Analiza przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy rolniczej dowodzi, że podobnie jak w ubiegłych latach do zdarzeń wypadkowych najczęściej dochodziło w miejscu:

- produkcji i magazynowania płodów rolnych w gospodarstwie rolnym – 59,5% wypadków;

- chowu, hodowli, upraw, na terenach zielonych itp. – 37,0% wypadków (m.in. w pomieszczeniach inwentarskich i wybiegach dla zwierząt, a także na polach, łąkach, w sadach i w szklarniach).

Większość wypadków miała miejsce podczas przemieszczania się po gospodarstwie bez obciążenia (19,9% wypadków); prac związanych z obsługą zwierząt, np. podczas karmienia, dojenia, zabiegów zoohigienicznych, przepędzania itp. (19,0% wypadków); ręcznych prac transportowych, np. chodzenia z przenoszeniem w rękach, na barku itp. (13,5% wypadków) oraz podczas obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych, w tym agregowania i regulacji, pracy w polu, sadzie i na łące (12,4% wypadków).

Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń rolniczych w analizowanym okresie sprawozdawczym stanowiły 38,5% wszystkich wypadków. Najczęściej dochodziło do nich podczas obsługi:

- ciągników rolniczych – 835 wypadków;
- środków transportowych (przyczep, wozów konnych, samochodów dostawczych itp.) – 526 wypadków;
- maszyn, urządzeń do pozyskiwania i obróbki drewna – 523 wypadki.

Do wypadków związanych z obsługą maszyn i urządzeń rolniczych dochodziło m.in. z powodu niewłaściwego operowania kończynami w strefie zagrożenia; nieprawidłowego sposobu wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych (przodem do wyjścia, zeskakiwaniem z maszyn rolniczych); niewłaściwej obsługi i eksploatacji maszyn i urządzeń rolniczych (podczas ich regulacji, naprawy, agregowania etc.); niewłaściwego zabezpieczania maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu; braku lub stosowania niewłaściwych osłon i zabezpieczeń maszyn i urządzeń jak również złym stanem technicznym spowodowanym brakiem napraw i konserwacji albo ich niewłaściwą eksploatacją.

Wypłacono 228 jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek rolniczej choroby zawodowej (w 2015 roku było ich 245, a w 2023 roku – 210). Odnotowano: 194 choroby zakaźne lub pasożytnicze (głównie boreliozę), 18 chorób układu oddechowego, 12 przypadków chorób obwodowego układu nerwowego oraz układu ruchu wywołanych sposobem wykonywania pracy, 3 przypadki chorób skóry, 1 nowotwór złośliwy powstały w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi. W 2024 roku odnotowano 2 przypadki śmierci wskutek choroby zawodowej. Najwyższą częstość chorób zawodowych rolników na 100 000 ubezpieczonych odnotowano w województwach: podlaskim (67,7), warmińsko-mazurskim (54,5) i lubuskim (52,2).

Spadek liczby wypadków przy pracy rolniczej w rolnictwie indywidualnym jest spowodowany wzrostem świadomości beneficjentów Kasy nt. zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz zagrożeń wypadkowych. Sukcesywne wyposażanie bądź doposażanie gospodarstw w nowoczesny sprzęt rolniczy o wysokim standardzie bezpieczeństwa, nowe budynki gospodarcze spełniające wymogi bezpieczeństwa oraz poddawanie modernizacji starszych obiektów i ich przystosowanie do obowiązujących wymogów, to tylko niektóre czynniki wpływające na poprawę bezpieczeństwa pracy na wsi. Dane dotyczące wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych rolników pokazują, że konieczne jest kontynuowanie działań

prewencyjnych Kasy, aby zredukować liczbę incydentów wypadkowych i dążyć do eliminacji zagrożeń w gospodarstwach rolnych.

W 2024 roku kontynuowano realizację działań prewencyjnych prowadzonych w ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś*. Poprzez działania projektowe KRUS starał się zwiększyć zainteresowanie rolników problematyką bezpieczeństwa pracy na wsi oraz zachęcić mieszkańców obszarów wiejskich do aktywnego udziału w redukcji ryzyka wypadków w gospodarstwach rolnych. Tematyka ogólnopolskich działań prewencyjnych odnosiła się do zdrowia człowieka jako jednego z istotnych czynników decydujących o bezpieczeństwie pracy w gospodarstwie rolnym. W II półroczu 2024 roku podjęto współpracę z Narodowym Funduszem Zdrowia, której przedmiotem jest wspólne prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców terenów wiejskich.

W 2024 roku przeprowadzono:

- 3 398 szkoleń dla 99 732 rolników, sołtysów, dzieci z terenów wiejskich, uczniów szkół rolniczych i innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim;
- 2 559 konkursów na temat bhp w rolnictwie, z udziałem około 78 896 uczestników;
- 2 625 pokazów bezpiecznej pracy, które obejrzało 66 728 osób;
- 1 166 stoisk informacyjno-prewencyjnych KRUS z materiałami popularyzatorskimi, które odwiedziło 82 405 osób;
- XXI Ogólnokrajowy Konkurs *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne* – wzięło w nim udział 987 indywidualnych gospodarstw rolnych;
- XIV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy* – swoje prace zgłosiło 30 355 uczniów z 2 830 szkół podstawowych z terenów wiejskich;
- V Ogólnopolski Konkurs dla Dzieci na Rymowanekę o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym *Bezpiecznie na wsi mamy, bo o zdrowie dbamy*, w którym udział wzięło 1 873 dzieci;
- V Ogólnopolski Konkurs Testowy z Zakresu Bezpečnej Pracy w Gospodarstwie Rolnym – konkursowy test na platformie moodle rozwiązały 924 osoby;
- XXIX Konkurs *W rolnictwie można pracować bezpieczniej* na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników – 18 osób publikujących w środkach masowej komunikacji przekazało 78 prac;
- Kurs e-learningowy dla dzieci *Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy* – losowanie hulajnóg – przesłano 2 128 zgłoszeń;
- VI Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży *Moja Wizja Zero – recepta na zdrowie w gospodarstwie rolnym* – zakwalifikowano 73 filmy;
- doposażono 200 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w 200 zestawów ratownictwa przedlekarskiego;
- nadano trzem wyrobom wyróżnienie targowe pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym*;
- popularyzowano wykaz wyrobów oznaczonych *Znakiem Bezpieczeństwa KRUS* i wyróżnieniem targowym pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*, a uczestniczący w targach rolniczych przedstawiciele Kasy zachęcali producentów maszyn i urządzeń do starania się o ww. odznaczenia;

- przekazano rolnikom materiały popularyzujące wiedzę o zasadach ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych;
- opublikowano za pośrednictwem mediów szereg opracowań dotyczących zasad i ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym.

W realizacji działań prewencyjnych kluczową rolę odgrywa współpraca KRUS z wieloma instytucjami zainteresowanymi ochroną zdrowia i życia oraz poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy mieszkańców wsi, m.in. z samorządami terytorialnymi, jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej, związkami i organizacjami rolniczymi oraz Ośrodkami Doradztwa Rolniczego. Dzięki wsparciu podmiotów współpracujących, działających w obszarze rolnictwa, KRUS skuteczniej dociera do rolników z przekazem, że bezpieczeństwo rolniczych rodzin zależy w najwyższym stopniu od świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy.

W 2025 roku w ramach projektu *Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś* prowadzona będzie kolejna kampania pn. *Dobrostan Rolnika* poświęcona popularyzowaniu sposobów dbania o zdrowie członków rolniczych rodzin w aspektach: fizycznym, psychicznym i społecznym. Jej celem będzie popularyzowanie podczas działań prewencyjnych oraz na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Kasy sposobów dbania o szeroko rozumiane zdrowie i profilaktykę chorób cywilizacyjnych. Kasa zamierza zachęcać rolników do działań profilaktycznych, w tym dotyczących zdrowia psychicznego.

Wnioski:

- struktura wypadków według grup zdarzeń od wielu lat jest niezmienna, dominujące grupy wypadkowe to: *upadek osób; uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta oraz pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń*;
- wśród przyczyn wypadków przy pracy rolniczej wskazywano najczęściej: zły stan nawierzchni (nierówne, śliskie, grząskie), nieużywanie odpowiedniego obuwia roboczego, niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia (ta tendencja utrzymuje się od kilku lat);
- wśród wypadków ze skutkiem śmiertelnym według grupy zdarzeń najwięcej wypadków odnotowano w grupach: *upadek przedmiotów; przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu; pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń; upadek osób*;
- największy odsetek wśród chorób zawodowych rolników stanowiły podobnie jak w poprzednich latach – choroby zakaźne lub pasożytnicze (głównie borelioza), w 2024 roku odnotowano 2 choroby zawodowe ze skutkiem śmiertelnym;
- stan bezpieczeństwa w gospodarstwach rolnych ulega systematycznej poprawie – zmniejsza się liczba wypadków przy pracy rolniczej, coroczna analiza przyczyn i okoliczności dowodzi, że działania prewencyjne podejmowane przez Kasę są celowe, efektywne i należy je kontynuować;
- poprawę bezpieczeństwa pracy na wsi uzyskano dzięki oddziaływaniu przede wszystkim na likwidację zagrożeń wypadkowych związanych z czynnikami technicznymi i organizacyjnymi – po uzyskaniu znaczącej poprawy w tym obszarze zasadnym wydaje

się oddziaływanie na czynniki ludzkie i temu elementowi bezpieczeństwa służyć będzie wspomniana wyżej kampania *Dobrostan Rolnika* mająca na celu oddziaływanie na rzecz poprawy stanu psychofizycznego rolników i ich rodzin poprzez zachęcanie m.in. do systematycznych badań profilaktycznych, udziału w programach profilaktycznych, zdrowego odżywiania i nawadniania organizmu, aktywności fizycznej oraz rozwijania pasji i zainteresowań, dobrej organizacji pracy (zapobiegania spiętrzeniu pracy, uwzględniania przerw na odpoczynek, zapobiegania monotonii), stosowania ochron pracy (odpowiedniego ubioru, ochron przed oddziaływaniem promieniowania UV), samokontroli stanu zdrowia i dobierania adekwatnej do niego pracy, dbałości o właściwe relacje społeczne w rodzinie i miejscu zamieszkania.

Załączniki do opracowania pt. *Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2024 roku*:

1. Wypadki zgłoszone w latach 2015–2024 w podziale na województwa.
2. Wypadki zakończone wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2015–2024 w podziale na województwa.
3. Wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania przypadająca na 1 000 ubezpieczonych) w latach 2015–2024 w podziale na województwa.
4. Wypadki, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2015–2024 według grup zdarzeń.
5. Wypadki śmiertelne zakończone przyznaniem jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 w podziale na województwa.
6. Struktura wypadków śmiertelnych w latach 2015–2024 według grup wypadkowych.
7. Jednostki lub grupy chorób zawodowych, z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania w latach 2015–2024.
8. Choroby zawodowe w latach 2015–2024 w podziale na województwa.
9. Wybrane działania prewencyjne, zrealizowane przez jednostki terenowe KRUS w 2024 roku w podziale na liczbę działań i liczbę uczestników, według województw.
10. Zestawienie danych na temat liczby interwencji i osób, którym udzielono pomocy z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego zakupionych przez KRUS.

Wypadki zgłoszone w latach 2015-2024 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica 2024-2023	2024/2023 (%)	Różnica 2024-2015	2024/2015 (%)
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	801	767	671	590	447	364	382	352	333	302	-31	90,7	-499	37,7
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	1 430	1 349	1 313	1 187	1 017	844	932	857	818	759	-59	92,8	-671	53,1
3	lubelskie (OR Lublin)	2 683	2 625	2 456	1 972	1 922	1 362	1 666	1 543	1 564	1 318	-246	84,3	-1 365	49,1
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	261	232	228	210	186	160	139	122	129	96	-33	74,4	-165	36,8
5	łódzkie (OR Łódź)	1 742	1 623	1 494	1 220	1 102	944	995	974	891	867	-24	97,3	-875	49,8
6	małopolskie (OR Kraków)	1 747	1 677	1 627	1 420	1 233	943	1 092	1 017	923	837	-86	90,7	-910	47,9
7	mazowieckie (OR Warszawa)	2 644	2 407	2 304	1 882	1 705	1 365	1 583	1 533	1 416	1 367	-49	96,5	-1 277	51,7
8	opolskie (OR Opole)	341	298	278	223	191	151	180	179	147	127	-20	86,4	-214	37,2
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	1 419	1 326	1 293	1 120	1 004	806	898	851	746	745	-1	99,9	-674	52,5
10	podlaskie (OR Białystok)	1 558	1 593	1 412	1 218	1 149	975	1 005	1 006	840	886	46	105,5	-672	56,9
11	pomorskie (OR Gdańsk)	641	616	624	520	445	338	416	387	380	302	-78	79,5	-339	47,1
12	śląskie (OR Częstochowa)	469	416	348	292	237	185	202	197	190	148	-42	77,9	-321	31,6
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	995	907	866	752	621	561	552	518	536	462	-74	86,2	-533	46,4
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	919	911	847	723	645	546	498	474	450	419	-31	93,1	-500	45,6
15	wielkopolskie (OR Poznań)	2 209	2 100	2 115	1 758	1 574	1 289	1 377	1 478	1 203	1 132	-71	94,1	-1 077	51,2
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	295	263	285	208	163	131	171	161	143	163	20	114,0	-132	55,3
Ogółem		20 154	19 110	18 161	15 295	13 641	10 974	12 088	11 649	10 709	9 930	-779	92,7	-10 224	49,3

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wypadki zakończone wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2015-2024 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica 2024-2023 (%)	2024/2023 (%)	Różnica 2024-2015	2024/2015 (%)
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	464	465	439	390	363	243	287	239	243	225	-18	92,6	-239	48,5
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	938	872	826	808	720	555	659	599	593	568	-25	95,8	-370	60,6
3	lubelskie (OR Lublin)	2 084	2 004	1 957	1 758	1 408	1 205	1 344	1 279	1 255	1 105	-150	88,1	-979	53,0
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	199	179	174	161	149	129	93	92	85	101	16	118,8	-98	50,8
5	łódzkie (OR Łódź)	1 205	1 175	1 120	1 024	821	746	795	771	735	709	-26	96,5	-496	58,8
6	małopolskie (OR Kraków)	1 132	1 105	1 095	1 018	895	684	792	703	724	654	-70	90,3	-478	57,8
7	mazowieckie (OR Warszawa)	1 846	1 799	1 737	1 481	1 317	1 031	1 378	1 192	1 153	1 047	-106	90,8	-799	56,7
8	opolskie (OR Opole)	203	207	163	176	119	84	119	119	111	93	-18	83,8	-110	45,8
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	996	833	920	803	680	504	641	663	584	549	-35	94,0	-447	55,1
10	podlaskie (OR Białystok)	1 160	1 125	1 101	969	934	658	864	783	714	699	-15	97,9	-461	60,3
11	pomorskie (OR Gdańsk)	520	463	451	454	373	253	327	351	286	274	-12	95,8	-246	52,7
12	śląskie (OR Częstochowa)	293	306	255	184	156	120	153	143	111	109	-2	98,2	-184	37,2
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	760	674	652	591	505	369	498	407	413	407	-6	98,5	-353	53,6
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	713	635	600	484	423	324	378	329	299	278	-21	93,0	-435	39,0
15	wielkopolskie (OR Poznań)	1 639	1 599	1 572	1 399	1 292	867	1 135	1 014	1 013	893	-120	88,2	-746	54,5
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	228	221	188	161	140	100	132	152	103	124	21	120,4	-104	54,4
Ogółem		14 380	13 662	13 250	11 861	10 295	7 872	9 595	8 836	8 422	7 835	-587	93,0	-6 545	54,5

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania przypadająca na 1 000 ubezpieczonych) w latach 2015–2024 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica 2024–2023	Różnica 2024–2015
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	8,7	9,2	9,2	8,7	8,5	5,9	7,2	6,3	6,7	6,6	-0,1	-2,1
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	11,8	11,5	11,5	11,9	10,9	8,7	10,7	10,1	10,6	10,7	0,1	-1,1
3	lubelskie (OR Lublin)	12,0	11,8	12,0	11,2	9,2	8,0	9,2	9,1	9,3	8,7	-0,6	-3,3
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	11,2	10,4	10,6	10,5	10,1	9,0	6,8	7,0	6,9	8,6	1,7	-2,6
5	łódzkie (OR Łódź)	10,6	10,7	10,7	10,3	8,5	7,9	8,7	8,8	8,8	8,9	0,1	-1,7
6	małopolskie (OR Kraków)	7,4	7,3	7,4	7,1	6,4	5,0	5,9	5,4	5,7	5,4	-0,3	-2,0
7	mazowieckie (OR Warszawa)	9,4	9,5	9,6	8,2	7,6	6,0	8,3	7,6	7,7	7,4	-0,3	-2,0
8	opolskie (OR Opole)	6,2	6,6	5,5	6,4	4,5	3,2	4,8	5,0	4,9	4,3	-0,6	-1,9
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	10,2	8,6	9,9	8,9	7,8	5,9	7,7	8,3	7,6	7,5	-0,1	-2,7
10	podlaskie (OR Białystok)	12,2	12,3	12,5	11,4	11,2	8,0	10,8	10,1	9,6	9,9	0,3	-2,3
11	pomorskie (OR Gdańsk)	11,2	10,3	10,5	11,0	9,3	6,5	8,6	9,5	8,1	8,1	0,0	-3,1
12	śląskie (OR Częstochowa)	7,1	7,7	6,7	5,2	4,5	3,6	4,8	4,7	3,8	3,9	0,1	-3,2
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	9,7	8,9	9,0	8,5	7,5	5,6	7,8	6,6	7,1	7,3	0,2	-2,4
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	14,9	13,7	13,4	11,3	10,1	7,9	9,4	8,5	8,0	7,9	-0,1	-7,0
15	wielkopolskie (OR Poznań)	12,1	12,2	12,6	11,6	11,0	7,6	10,2	9,5	9,9	9,1	-0,8	-3,0
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	7,6	7,6	6,8	6,2	5,6	4,1	5,7	6,9	4,9	6,2	1,3	-1,4
Ogółem		10,3	10,1	10,2	9,5	8,5	6,6	8,4	8,0	8,0	7,8	-0,2	-2,5

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wypadki, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2015–2024 według grup zdarzeń

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica wypadki 2024–2023 (%)	Różnica wypadki 2024–2015 (%)
Ogółem w tym:	14 380	13 662	13 250	11 861	10 295	7 872	9 595	8 836	8 422	7 835	93,0	-6 545
Upadek osób (grupa 02)	6 778	6 549	6 653	5 711	4 975	3 718	4 812	4 343	4 235	4 087	96,5	-2 691
Upadek przedmiotów (grupa 03)	1 138	1 006	908	779	674	438	525	573	590	512	86,8	-626
Zelknicie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami (grupa 04)	706	600	621	551	472	376	418	382	375	329	87,7	-377
Uderzenie, przygnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie (grupa 05)	215	233	217	241	193	164	188	194	208	168	80,8	-47
Przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu (grupa 06)	257	263	235	234	145	122	131	143	132	91	68,9	-166
Pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń (grupa 07)	1 892	1 671	1 548	1 459	1 222	958	1 221	1 065	936	817	87,3	-1 075
Uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta (grupa 08)	1 782	1 742	1 486	1 330	1 236	958	1 130	1 127	1 060	940	88,7	-842
Pożar, wybuch, działanie sił przyrody (grupa 09)	78	80	84	78	54	55	56	90	40	46	115,0	-32
Działanie skrajnych temperatur (grupa 10)	82	72	80	58	60	40	43	31	38	41	107,9	-41
Działania materiałów szkodliwych (grupa 11)	31	13	9	15	8	9	12	19	10	13	130,0	-18
Nagłe zachorowania (grupa 12)	128	126	123	106	108	76	104	95	83	106	127,7	-22
Inne zdarzenia (grupa 13)	1 293	1 307	1 286	1 299	1 148	958	955	774	715	685	95,8	-608

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wypadki śmiertelne zakończone przyznaniem jednorazowych odszkodowań w latach 2015–2024 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica 2024–2023	Różnica 2024–2015
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	2	2	0	1	2	2	2	2	1	2	1	0
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	7	1	3	8	5	3	5	4	3	1	-2	-6
3	lubelskie (OR Lublin)	12	11	6	13	5	0	5	4	11	6	-5	-6
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	4	0	2	1	0	1	0	0	2	0	-2	-4
5	łódzkie (OR Łódź)	5	15	10	8	6	4	2	4	3	4	1	-1
6	małopolskie (OR Kraków)	1	5	5	4	5	0	3	2	5	1	-4	0
7	mazowieckie (OR Warszawa)	6	12	6	11	6	9	7	3	3	6	3	0
8	opolskie (OR Opole)	1	2	0	2	2	2	0	4	1	1	0	0
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	1	4	4	5	2	0	1	4	1	3	2	2
10	podlaskie (OR Białystok)	2	4	12	10	5	1	5	5	2	2	0	0
11	pomorskie (OR Gdańsk)	1	4	1	3	3	1	5	1	3	0	-3	-1
12	śląskie (OR Częstochowa)	6	2	2	0	2	1	0	2	0	0	0	-6
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	2	5	4	4	7	1	2	2	2	3	1	1
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	4	3	2	1	0	3	1	2	2	3	1	-1
15	wielkopolskie (OR Poznań)	8	12	7	8	7	6	7	6	5	5	0	-3
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	1	1	5	2	0	1	0	0	1	1	0	0
Ogółem		63	83	69	81	57	35	45	45	45	38	-7	-25

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Załącznik nr 6

Struktura wypadków śmiertelnych w latach 2015–2024 według grup wypadkowych

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica wypadki 2024–2023	Różnica wypadki 2024–2015
Ogółem w tym:	63	83	69	81	57	35	45	45	45	38	-7	-25
Upadek osób (grupa 02)	8	16	12	18	6	2	4	8	4	6	2	-2
Upadek przedmiotów (grupa 03)	7	4	8	12	15	7	6	7	10	8	-2	1
Zetknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami (grupa 04)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	-2	0
Uderzenie, przygnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie (grupa 05)	0	0	1	0	0	0	1	0	2	0	-2	0
Przejechanie, uderzenie, pochwytywanie przez środek transportu w ruchu (grupa 06)	17	22	19	22	12	9	13	11	15	8	-7	-9
Pochwytywanie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń (grupa 07)	11	4	5	8	5	6	5	6	4	7	3	-4
Uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta (grupa 08)	2	10	3	4	2	4	4	2	1	4	3	2
Pożar, wybuch, działanie sił przyrody (grupa 09)	0	1	3	1	0	0	1	2	0	0	0	0
Działanie skrajnych temperatur (grupa 10)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Działania materiałów szkodliwych (grupa 11)	4	1	4	1	0	0	0	2	0	0	0	-4
Nagłe zachorowania (grupa 12)	9	13	8	5	9	4	7	5	4	4	0	-5
Inne zdarzenia (grupa 13)	5	11	6	10	8	3	4	2	3	1	-2	-4

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Jednostki lub grupy chorób zawodowych, z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania w latach 2015–2024

Lp.	Jednostka lub grupa chorobowa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica choroby 2024–2023	Różnica choroby 2024–2015
1	Astma oskrzelowa	10	3	14	11	12	9	3	2	6	4	-2	-5
2	Zewnątrzopodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	17	14	14	12	16	16	2	4	9	12	3	-5
3	Alergiczny nieżyt nosa	3	1	4	1	3	2	0	0	1	2	1	-1
4	Choroby skóry	4	8	4	5	4	3	2	2	2	3	1	-1
5	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	7	2	6	3	3	0	6	3	4	1	2
6	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	4	2	2	2	1	8	4	6	14	8	-6	4
7	Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0
8	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
9	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa w tym:	204	233	253	299	296	190	197	173	175	194	19	-10
	a) borelioza	197	226	232	282	282	185	189	160	163	179	16	-18
	b) kleszczowe zapalenie mózgu	7	7	16	14	12	5	8	11	11	13	2	6
	c) róża	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
	d) zapalenie wnętrza gałki ocznej oraz owrzodzenie rogówki oka spowodowane infekcją grzybem chorobotwórczym <i>Aspergillus species</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
	e) błoniewica wątroby	0	0	2	0	1	0	0	0	1	0	-1	0
	f) tularemia	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	g) pastereleza	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Ogółem:	245	268	293	337	337	233	209	194	210	228	18	-17

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Załącznik nr 8

Choroby zawodowe w latach 2015–2024 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica choroby 2024–2023	Różnica choroby 2024–2015
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	8	7	10	11	8	7	3	11	4	2	-2	-3
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	5	8	13	22	11	6	9	7	5	6	1	-1
3	lubelskie (OR Lublin)	32	16	28	21	30	29	25	15	15	24	9	5
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	4	10	9	9	11	10	12	4	2	6	4	4
5	łódzkie (OR Łódź)	5	7	8	14	9	7	8	7	5	4	-1	-3
6	małopolskie (OR Kraków)	34	23	29	27	21	10	12	11	9	21	12	3
7	mazowieckie (OR Warszawa)	29	57	34	46	66	33	27	35	57	58	1	20
8	opolskie (OR Opole)	1	0	3	0	0	0	1	1	1	1	0	0
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	6	5	4	7	6	20	14	14	11	17	6	14
10	podlaskie (OR Białystok)	46	47	69	81	60	38	23	36	42	47	5	-22
11	pomorskie (OR Gdańsk)	7	7	12	11	17	11	5	6	14	1	-13	-14
12	śląskie (OR Częstochowa)	6	9	8	8	8	2	8	2	2	1	-1	-12
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	3	4	5	7	8	7	4	4	9	9	0	3
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	48	57	49	55	55	37	47	28	21	19	-2	-15
15	wielkopolskie (OR Poznań)	7	5	8	12	16	12	9	10	4	7	3	-3
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	4	6	4	6	11	4	2	3	9	5	-4	2
Ogółem		245	268	293	337	337	233	209	194	210	228	18	-22

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wybrane działania prewencyjne, zrealizowane przez jednostki terenowe KRUS w 2024 roku
w podziale na liczbę działań i liczbę uczestników według województw

Lp.	Województwo	Liczba działań				Liczba uczestników działań				przeglądy gospodarstw, wizytacje prac polowych*
		szkolenia	konkursy	stoiska	pokazy	szkolenia	konkursy	stoiska	pokazy	
1	dolnośląskie (OR Wrocław)	206	209	85	246	126	4 870	2 802	5 255	608
2	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	226	241	64	613	61	4 950	6 986	19 423	728
3	lubelskie (OR Lublin)	166	207	127	22	149	9 557	14 564	1 000	1 107
4	lubuskie (OR Zielona Góra)	67	49	26	130	34	1 344	1 174	4 162	91
5	łódzkie (OR Łódź)	269	234	78	158	81	6 786	7 742	3 035	848
6	małopolskie (OR Kraków)	316	165	97	65	88	16 147	8 149	1 484	873
7	mazowieckie (OR Warszawa)	298	272	167	241	229	8 723	6 669	7 346	1 193
8	opolskie (OR Opole)	113	80	37	131	52	3 176	2 727	1 154	172
9	podkarpackie (OR Rzeszów)	233	183	74	163	95	8 114	7 369	5 895	822
10	podlaskie (OR Białystok)	347	221	62	372	56	7 269	4 098	3 500	806
11	pomorskie (OR Gdańsk)	83	57	30	0	54	3 157	1 811	2 874	0
12	śląskie (OR Częstochowa)	118	71	35	10	52	3 083	1 875	2 528	1 022
13	świętokrzyskie (OR Kielce)	336	154	95	100	45	7 282	3 824	7 288	2 853
14	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	212	167	54	29	68	5 875	3 833	2 889	734
15	wielkopolskie (OR Poznań)	145	144	92	62	485	5 364	6 452	6 060	2 054
16	zachodniopomorskie (OR Koszalin)	263	105	43	283	179	5 907	1 725	1 154	4 903
Ogółem:		3 398	2 559	1 166	2 625	1 854	99 732	78 896	82 405	66 728
										10 197

* liczba gospodarstw
Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Zestawienie danych na temat liczby interwencji i osób, którym udzielono pomocy z wykorzystaniem zestawów ratownictwa przedlekarskiego zakupionych przez KRUS w 2024 roku

Lp.	Oddział Regionalny KRUS	Liczba interwencji z wykorzystaniem zestawu	Liczba osób, którym udzielono pomocy
1	Białystok	389	406
2	Bydgoszcz	192	199
3	Częstochowa	48	48
4	Gdańsk	89	89
5	Kielce	367	471
6	Koszalin	52	59
7	Kraków	490	447
8	Lublin	370	449
9	Łódź	486	695
10	Olsztyn	840	443
11	Opole	61	113
12	Poznań	774	569
13	Rzeszów	423	412
14	Warszawa	557	688
15	Wrocław	510	472
16	Zielona Góra	535	303
Ogółem		6 183	5 863

Źródło: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

www.gov.pl/krus